

ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุม
การบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

วิทยานิพนธ์
ของ
บุญมี บุญเอี่ยม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.อาคม วัดไธสง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชีรวัดณ์ นิจนตร)

มหาวิทยาลัยทักษิณ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ จากการแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี ประธานกรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนะตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอื้ออาทรตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ อนันต์ ประศาสน์กุล อาจารย์ ดร.พรทิพย์ เสมากักดี อาจารย์ ดร.อาคม วัดโสมง อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน รองศาสตราจารย์ ดร.ชีรวัฒน์ นิเจนตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ เจียบประเสริฐ รองศาสตราจารย์ มะโน คำบำรุง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศึกษาสีชน มณีพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำราญ ไชยสร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศศิธร นันทิยานนท์ และอาจารย์ สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ ที่ได้กรุณานำแนะและถ่ายทอดความรู้ และวิธีการที่เป็นประโยชน์ต่างๆ ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระคุณเจ้าพระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ) ที่ได้กรุณาช่วยเหลือในการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในด้านเนื้อหา และขอขอบพระคุณ ดร.เวท ไทยนุกุล และคุณสุธรรม ลีขาจารย์ ที่ได้ช่วยเหลือในการตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะในด้านแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ทุกท่าน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณแม่นกเล็ก บุญเยี่ยม คุณพ่อ สวาท บุญเยี่ยม มารดา บิดา ผู้เป็นครูคนแรก คุณสิริวัลย์ ทองพันธ์ และคุณลาวัลย์ จรุงกิจเจริญ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจจนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่มารดา บิดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

บุญมี บุญเยี่ยม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ข้อตกลงเบื้องต้นของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหารงานของ บริษัท วิทย์การบินแห่งประเทศไทย จำกัด	8
การฝึกอบรม	11
ชีวิตกับการทำงาน	14
การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทย์การบินแห่งประเทศไทย จำกัด	17
ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)	20
วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)	24
จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)	27
วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
งานวิจัยในประเทศ	32
งานวิจัยต่างประเทศ	34

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	36
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	36
	วิธีสร้างเครื่องมือ	37
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
	วิธีการจัดเก็บข้อมูล	38
	การวิเคราะห์ข้อมูล	39
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
	ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	40
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	52
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	52
	การวิเคราะห์ข้อมูล	53
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
	อภิปรายผล	56
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	60
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	60
	บรรณานุกรม	61

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	66
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	67
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	72
ภาคผนวก ค แบบสังเกต	78
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์	81
ภาคผนวก จ ตาราง 6	85
ภาคผนวก ฉ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	89
บทคัดย่อ	114
ประวัติย่อผู้วิจัย	120

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม	42
2 แสดงจำนวนกลุ่มประชากรที่เป็นพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการ ผ่านการฝึกอบรม	43
3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการ บินแห่งประเทศไทย จำกัด โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ	44
4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการ บินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม	45
5 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงาน ศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม	46
6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบิน แห่งประเทศไทย จำกัด จำแนกเป็นรายข้อ	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์มีพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ จึงต้องทำหน้าที่การทำงานของตนให้ดีเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เช่น ทำหน้าที่เป็นเด็กที่ดี เป็นหนุ่มสาวที่ดี เป็นพ่อบ้านแม่เรือนที่ดี เป็นคนแก่คนเฒ่าที่ดี การทำหน้าที่การงานเหล่านี้เป็นสิ่งที่ยกเว้นให้ไม่ได้ว่าไม่ต้องทำ ดังนั้นควรจะถือว่าหน้าที่การงานเป็นสิ่งที่ประเสริฐหรือศักดิ์สิทธิ์ หรือสูงสุดสำหรับความเป็นมนุษย์นั่นเอง ถ้าละเลยก็ย่อมสูญเสียความเป็นมนุษย์ที่ถูกต้อง (พุทธทาสภิกขุ. 2537 : 7- 8) และเนื่องจากธรรมชาติได้สร้างมนุษย์มาเพื่อทำงานโดยแท้จริง จะเห็นได้ว่าทุกคนมีมือ มีแขน มีขา มีเท้า ทุกส่วนสามารถจับได้ จับได้ อวัยวะต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นเครื่องยก เครื่องหนีบ เครื่องจับและอื่น ๆ อีกหลายชนิดซึ่งก็คือเครื่องมือในการทำงานนั่นเอง หลายคนเห็นผิดคิดไปว่าคนทำงานเป็นคนเสียเปรียบส่วนคนเลี้ยงงานเป็นคนได้เปรียบ จึงไม่คิดอยากจะทำงาน คิดแต่เรื่องกินเรื่องนอนเท่านั้น ถ้าคิดอย่างนั้นก็ตายดีกว่าเพราะคนตายไม่ต้องทำงาน (ปิ่น มุทุกันต์. 2535 : 158-159)

ในสังคมปัจจุบัน การทำงานของมนุษย์มักถูกปลุกฝังให้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ซึ่งถ้าพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นี้ เมื่อยังไม่อยู่ในรูปแบบที่บริสุทธิ์ จะเป็นการทำงานเพื่อความสำเร็จอันมีแรงจูงใจภายนอก เช่น ทรัพย์สินเงินทอง เกียรติยศชื่อเสียง หากไม่มีสิ่งเหล่านี้ก็จะเกิดปัญหาในการทำงาน อาจจะทำงานได้ไม่เต็มที่หรือทำไปอย่างเสียไม่ได้ เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและแรงงาน โดยได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า ปัญหาเหล่านี้จะหมดไปหากบุคคลเกิดแรงจูงใจจากตัวของตัวเองโดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน หรือแรงจูงใจภายนอก ซึ่งแรงจูงใจนี้ก็คือแรงจูงใจใฝ่รู้ อันเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าในการทำงาน และการดำเนินชีวิต โดยทำงานเพื่องาน ทำเพื่อจุดประสงค์และความต้องการเพื่อความสำเร็จของงานนั้นๆ เท่านั้น (พัชนี ศรีทองนาถ. 2518 : 4) ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงตรัสหลักธรรมที่ใช้ คือ อิทธิบาท 4 ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) (กรมการศาสนา. 2521 : 35/294-299) อิทธิบาท 4 นี้ มีลักษณะเป็นแรงจูงใจใฝ่รู้แบบหนึ่ง ที่สอนให้

บุคคลทำงานเพื่องาน มีความพอใจที่เกิดจากตนเอง ซึ่งเมื่อมีความพอใจแล้ว ความเพียรพยายาม ความอดทน ความเอาใจใส่ และการพิจารณางานด้วยเหตุผลย่อมตามมาเองโดยไม่ต้องอาศัยเครื่องล่อภายนอกแต่อย่างใด (พัชนี ศรีทองนาถ. 2518 : 4)

บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2491 โดยสายการบินต่าง ๆ ได้ร่วมกันขออนุমติรัฐบาลไทยจัดตั้ง โดยใช้ชื่อว่า บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (AERONAUTICAL RADIO OF SIAM LTD. หรือ AEROSIAM) ต่อมารัฐบาลไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภารกิจวิทยุการบิน ๙ ว่าเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ประกอบกับมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน จึงได้ขอซื้อหุ้นทั้งหมดคืนเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2506 และได้เปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (AERONAUTICAL RADIO OF THAILAND LTD. หรือ AEROTHAI) และให้สายการบินต่าง ๆ ที่ทำการบินมายังประเทศไทยเป็นประจำเป็นผู้ร่วมถือหุ้นด้วย บริษัท ๙ จึงได้มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ โดยมีภารกิจหลักคือ บริการควบคุมจราจรทางอากาศตามเส้นทางบิน บริการสื่อสารการบิน บริการวิทยุเครื่องช่วยการเดินอากาศ และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการบิน (บริษัทวิทยุการบิน ๙. 2542 : 1) จากผลงานที่ผ่านมา และการมีโอกาสนขยายขอบข่ายการทำงานอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลได้มอบหมายงานต่างๆ ที่ทำอากาศยานสากลส่วนภูมิภาคคือ เชียงใหม่ ให้วิทยุการบินฯ ดำเนินการแทนกรมการบินพาณิชย์ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2531 และวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 ที่หาดใหญ่และภูเก็ต ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงคมนาคม ในการรวมงานควบคุมการบินไว้ที่องค์กรหลักองค์กรเดียว เนื่องจากเดิมประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อลดความซ้ำซ้อน และก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการบริหารและพัฒนางานที่เป็นระบบ สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน และเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 รัฐบาลไทยได้สานต่อนโยบาย โดยมอบหมายให้วิทยุการบินฯ รับผิดชอบงานที่ทำอากาศยานกรุงเทพฯ แทนการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย ต่อมาเมื่อวันที่ 11 เมษายน และ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 ทางด้านเอกชน คือ บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด ได้มอบงานที่ทำอากาศยานสุโขทัยและสมุยตามลำดับ และเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2541 รัฐบาลได้มอบหมายให้วิทยุการบินฯ รับงานบริการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบิน ที่ทำอากาศยานทั่วประเทศจากกรมการบินพาณิชย์มาปฏิบัติแทน ซึ่งเป็นผลตามนโยบายของกระทรวงคมนาคมและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการต่าง ๆ บริเวณทำอากาศยานให้ได้มาตรฐานสากล (บริษัทวิทยุการบิน ๙. 2542 : 2)

ศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต เป็นศูนย์ควบคุมการบินในส่วนภูมิภาคของ บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีภารกิจในการให้บริการควบคุมจราจรทางอากาศให้กับเครื่องบินที่ขึ้นลง หรือผ่านเข้าออกบริเวณหรือเขตประชิดสนามบินภูเก็ต โดยปฏิบัติตามวิธีและระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ในเอกสารขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ รวมทั้งเอกสารและข้อตกลงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (บริษัทวิทยุการบินฯ พ. 2541 : A16) พนักงานของบริษัทฯ ไม่ว่าจะอยู่ส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค ต่างมีส่วนช่วยพัฒนาบริษัทฯ ให้มีศักยภาพ มีมาตรฐานการทำงานในระดับสากล ในฐานะหน่วยงานควบคุมการบินแห่งชาติ โดยการทุ่มเททั้งแรงกายและใจรวมทั้งสติปัญญาในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ผู้ใช้บริการโดยเฉพาะสายการบินต่าง ๆ มีความมั่นใจในความปลอดภัย มีความสะดวกรวดเร็วและเกิดความพึงพอใจในการให้บริการ ด้วยเหตุนี้พนักงานทุกคนจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด เพื่อให้ผลงานที่ได้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดังมีผลงานเป็นที่ประจักษ์โดยในปี พ.ศ. 2531 องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) ได้มอบรางวัล Edward Warner ให้บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ในฐานะที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนให้เกิดความเจริญ และการพัฒนาอย่างมากในกิจการบินของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (บริษัทวิทยุการบินฯ พ. 2538 : 2) ในปี พ.ศ. 2524 และ พ.ศ. 2538 บริษัทวิทยุการบินฯ ได้รับการยกย่องให้เป็นบริษัทดีเด่นแห่งปี ในฐานะที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ และในปี 2534 บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ยังได้รับการยกย่องให้เป็นบริษัทดีเด่นแห่งปีประจำปี 2534 ประเภทรัฐวิสาหกิจ ในฐานะทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติในด้านการพัฒนากิจการบิน สามารถดำเนินการไม่คำค่าอะไรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความพยายามที่จะผลิตอุปกรณ์สื่อสารการบินต่าง ๆ เพื่อใช้ในกิจการภายในบริษัทฯ เอง เพื่อประหยัดงบประมาณของประเทศ (บริษัทวิทยุการบินฯ พ. 2538 : 5)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า พนักงานของ บริษัทวิทยุการบินฯ ได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจรวมทั้งสติปัญญาในการปฏิบัติหน้าที่ จนได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาลและสายการบินต่าง ๆ ผลงานที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสิ่งยืนยันถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์การได้เป็นอย่างดี แต่บริษัทวิทยุการบินฯ ยังคงพยายามพัฒนาบุคลากรและระบบงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก และเพื่อให้ได้มาตรฐานสากลในฐานะหน่วยงานควบคุมการบินแห่งชาติ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม
3. เพื่อทราบวิธีการ และข้อเสนอแนะในการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษานี้ เป็นประโยชน์ต่อพนักงานศูนย์ควบคุมการการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด หรือบุคคลอื่น ได้มีความเข้าใจในหลักการทำงานโดยใช้อิทธิบาท 4 แล้วนำหลักการและวิธีการทำงานโดยใช้อิทธิบาท 4 ไปใช้ เพื่อให้การทำงานเกิดผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

ข้อตกลงเบื้องต้นของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษานี้เป็นการศึกษาการนำอิทธิบาท 4 มาใช้ในส่วนของโลกิยะ (ทางโลก) คือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ครองเรือนหรือคฤหัสถ์
2. ประชากรกลุ่มเป้าหมายสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานศูนย์ควบคุมการการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ในปีงบประมาณ 2544 จำนวน 108 คน ยกเว้นผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการศูนย์ ฯ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ใน 4 องค์ประกอบ ตามหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ จันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) (กรมการศาสนา. 2521 : 35/294-299)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาจากประชากรทั้งหมดของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ในปีงบประมาณ 2544 จำนวน 108 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์จำนวน 10 คน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

3. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล การศึกษาค้นคว้ากระทำใน 2 ลักษณะ คือ

3.1 ข้อมูลจากหนังสือพระไตรปิฎก หมวดพระอภิธรรม เรื่องอิทธิบาทวิงค์ (กรมการศาสนา. 2521 : 35/294-299) และเอกสารที่ท่านอรรถาจารย์ได้อธิบายไว้ ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำงานโดยใช้อิทธิบาท 4

3.2 ข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด และกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) คือสถานภาพของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ได้แก่ ประวัติการผ่านการฝึกอบรมแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

4.1.1 ต่ำกว่า 6 ครั้ง

4.1.2 ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป

4.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) คืออิทธิบาท 4 ของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (กรมการศาสนา. 2521 : 35/294-299) ใน 4 องค์ประกอบ คือ

4.2.1 ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

4.2.2 วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

4.2.3 จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

4.2.4 วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ที่มีประวัติการผ่านการฝึกอบรมต่างกัน มีการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อิทธิบาท 4 หมายถึง ข้อปฏิบัติที่ให้บรรลุถึงความสำเร็จหรือทางแห่งความสำเร็จ มีอยู่ 4 อย่าง คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา
2. ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) หมายถึง ความพอใจ ความรัก ความชอบ ความสนใจในสิ่งที่ทำ คือมีใจรักการทำงาน เมื่อมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการใดแล้ว ก็มีจิตใ้รักในการทำงานนั้น มีความตั้งใจที่จะทำงาน รู้สึกพอใจที่มีโอกาสได้รับผิดชอบและปฏิบัติงานนั้น
3. วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) หมายถึง ความขยันหมั่นเพียร พยายามกระทำในสิ่งนั้น มีความมุ่งมั่นพยายามปฏิบัติด้วยความอุตสาหะอดทน ทำงานอย่างเต็มความสามารถและอย่างสม่ำเสมอ
4. จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) หมายถึง การเอาใจใส่ในสิ่งที่ทำ หมั่นตรวจตราดูแลอยู่เสมอ ไม่ทอดธุระจนกว่างานนั้นจะบรรลุตามเป้าประสงค์
5. วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองโดยใช้ปัญญา คิดหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น
6. ประวัติการผ่านการฝึกอบรม หมายถึง จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมทั้งในด้านความรู้ทั่วไปและความรู้เฉพาะทางในวิชาชีพ ที่ทางบริษัทวิทยุการบินฯ จัดให้
7. พนักงาน หมายถึง พนักงานของ บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ที่ปฏิบัติงาน ณ ศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต
8. ศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต หมายถึง ศูนย์ควบคุมในส่วนภูมิภาค ของ บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ทำหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศเขตประชิดสนามบินที่ทำอากาศยานภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต
9. บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด หมายถึง หน่วยงานรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงคมนาคม ทำหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศทั่วประเทศ และบริการด้านการบินที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

10. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participant observation) หมายถึง การสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวว่าตนกำลังถูกสังเกตอยู่ และผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือร่วมกระทำในเหตุการณ์ที่ตนสังเกตอยู่

11. การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) หมายถึง การสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง หรือกำหนดเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างไว้ล่วงหน้า แล้วอาศัยวิจารณญาณของผู้วิจัยในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่มีลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้กล่าวถึง การบริหารงานของ บริษัท วิद्यุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด การฝึกอบรม ชีวิตกับการทำงาน การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิद्यุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

การบริหารงานของ บริษัท วิद्यุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

ในด้านการบริหารงานนั้น บริษัท วิद्यุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ได้แบ่งส่วนการบริหารงานออกเป็น 3 ภาค ได้แก่ (บริษัทวิद्यุการบินฯ. 2541 : A3-A5)

1. ภาคความปลอดภัย ประกอบด้วย นายช่างใหญ่ และหน่วยงานระดับฝ่าย 2 หน่วย งาน ดังนี้

1.1 ฝ่ายปฏิบัติการจราจรทางอากาศ มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านบริการควบคุมจราจรทางอากาศของ บริษัท วิद्यุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีกอง/ศูนย์ อยู่ในความรับผิดชอบ 4 หน่วยงาน คือ

- 1.1.1 ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศ
- 1.1.2 กองควบคุมจราจรทางอากาศท่าอากาศยานกรุงเทพ
- 1.1.3 กองควบคุมจราจรทางอากาศท่าอากาศยานภูเก็ต
- 1.1.4 ศูนย์สื่อสารและบริการการเดินอากาศ

ทั้ง 4 หน่วยงานนี้ มีผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการจราจรทางอากาศเป็นผู้รับผิดชอบและขึ้นตรงต่อรองผู้อำนวยการใหญ่ (รพท.) และผู้อำนวยการใหญ่ (ผวท.) ตามลำดับ

1.2 ฝ่ายวิศวกรรมจราจรทางอากาศ มีหน้าที่รับผิดชอบงานเทคนิคเกี่ยวกับระบบอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนงานบริการควบคุมจราจรทางอากาศ มีกองอยู่ในความรับผิดชอบ 4 หน่วยงาน คือ

- 1.2.1 กองวิศวกรรมระบบสื่อสารการเดินอากาศ
- 1.2.2 กองวิศวกรรมระบบเครื่องช่วยการเดินอากาศ

1.2.3 กองวิศวกรรมระบบติดตามอากาศยาน

1.2.4 กองวิศวกรรมระบบข้อมูลการบิน

ทั้ง 4 กองนี้ มีผู้อำนวยการฝ่ายวิศวกรรมจราจรทางอากาศเป็นผู้รับผิดชอบและขึ้นตรงต่อรองผู้อำนวยการใหญ่ (รвт.) และผู้อำนวยการใหญ่ (ผวท.) ตามลำดับ

2.ภาคธุรกิจ มีผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ (ระบบธุรกิจ) เป็นผู้รับผิดชอบ ประกอบด้วยหน่วยงานระดับฝ่าย 2 หน่วยงาน ดังนี้

2.1 ฝ่ายพัฒนาธุรกิจ มีหน้าที่รับผิดชอบงานวิจัยและพัฒนาด้านการตลาด เพื่อกำหนดกลยุทธ์ด้านการตลาด

2.2 ฝ่ายบริหารธุรกิจ มีหน้าที่รับผิดชอบในการขาย ให้บริการติดตั้ง ซ่อมบำรุงระบบอุปกรณ์ข่ายสื่อสาร ให้หน่วยงานภายนอกและสนับสนุนการปฏิบัติงานภายใน บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีกองต่าง ๆ อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ 7 หน่วยงาน คือ

2.2.1 กองบริการข่ายสื่อสาร

2.2.2 กองคอมพิวเตอร์และข้อมูล

2.2.3 กองการผลิต

2.2.4 กองบริการธุรกิจ (ภูมิภาค)

2.2.5 กองบริการธุรกิจ (ต่างประเทศ)

2.2.6 กองบริการสายการบิน

2.2.7 กองปรับมาตรฐานเครื่องวัด

ทั้ง 7 กองนี้ มีผู้อำนวยการฝ่ายบริหารธุรกิจเป็นผู้รับผิดชอบ และขึ้นตรงต่อผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ (ระบบธุรกิจ)

3. ภาคบริหารและอำนวยการ ประกอบด้วยหน่วยงานระดับฝ่าย 4 หน่วยงาน ดังนี้

3.1 ฝ่ายทรัพยากรบุคคล มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านบุคลากรของ บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีกองต่าง ๆ อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ 3 หน่วยงาน คือ

3.1.1 กองบริหารทรัพยากรบุคคล

3.1.2 กองพัฒนาทรัพยากรบุคคล

3.1.3 กองบริการพนักงาน

ทั้ง 3 กองนี้ มีผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคลเป็นผู้รับผิดชอบ และขึ้นตรงต่อรองผู้อำนวยการใหญ่ (รвт.) และผู้อำนวยการใหญ่ (ผวท.) ตามลำดับ

3.2 ฝ่ายการเงินและอำนวยการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการ อำนวยการ การเงินและบัญชีของ บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีกองต่าง ๆ อยู่ในความรับผิดชอบ 4 หน่วยงาน คือ

3.2.1 กองอำนวยการ

3.2.2 กองการเงินและบัญชี

3.2.3 กองสารสนเทศการบริหาร

3.2.4 กองการพัสดุ

ทั้ง 4 กองนี้ มีผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและอำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบ และ ขึ้นตรงต่อรองผู้อำนวยการใหญ่ (รพท.) และผู้อำนวยการใหญ่ (ผวท.) ตามลำดับ

3.3 ฝ่ายบริหารศูนย์ประกอบการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านบริหารและบริการ พื้นฐานของ บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีกองต่าง ๆ อยู่ในความรับผิดชอบ 4 หน่วยงาน คือ

3.3.1 กองบริการไฟฟ้าและโทรศัพท์

3.3.2 กองบริการสาธารณูปโภค

3.3.3 กองบริการศูนย์ประกอบการ

3.3.4 สำนักงานผู้อำนวยการฝ่ายบริหารศูนย์ประกอบการ

ทั้ง 4 หน่วยงานนี้ มีผู้อำนวยการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคเป็นผู้รับผิดชอบ และ ขึ้นตรงต่อรองผู้อำนวยการใหญ่

3.4 ฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาค มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารศูนย์ควบคุมการบินส่วน ภูมิภาคทั้งหมด มีศูนย์ต่าง ๆ อยู่ในความรับผิดชอบ 7 หน่วยงาน คือ

3.4.1 ศูนย์ควบคุมการบินเชียงใหม่

3.4.2 ศูนย์ควบคุมการบินหาดใหญ่

3.4.3 ศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต

3.4.4 ศูนย์ควบคุมการบินพิษณุโลก

3.4.5 ศูนย์ควบคุมการบินอุดรธานี

3.4.6 ศูนย์ควบคุมการบินนครราชสีมา

3.4.7 ศูนย์ควบคุมการบินสุราษฎร์ธานี

นอกจากนี้ยังมีสำนักงานฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาค มีหน้าที่รับผิดชอบศูนย์ฉุกเฉินรวม ทั้งมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านอำนวยการ ธุรการ งานสารบรรณ การวางแผนงบประมาณและ การกลั่นกรองงาน เพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการฝ่าย ศูนย์ควบคุมการบินส่วนภูมิภาคทั้ง 7 ศูนย์ มีผู้อำนวยการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคเป็นผู้รับผิดชอบ และขึ้นตรงต่อรองผู้อำนวยการใหญ่

สรุปได้ว่า บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์การ เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อมุ่งเน้นกิจการขนส่งทางอากาศโดยการพัฒนา ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางขนส่งทางอากาศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการให้บริการต่าง ๆ บริเวณท่าอากาศยานให้ได้มาตรฐานสากล

การฝึกอบรม

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์การให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือการที่ องค์การมีบุคลากรที่มีคุณภาพและมีศักยภาพสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ การที่จะทำให้บุคลากรมีคุณภาพและมีศักยภาพนั้น วิธีการหนึ่งคือการฝึกอบรม

ความหมายของการฝึกอบรม

ธงชัย สันติวงษ์ (2537 : 164) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า หมายถึงกระบวนการ ที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะหาทางให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ/หรือทัศนคติ ของพนักงาน เพื่อที่จะให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและให้เกิดผล สำเร็จต่อเป้าหมายขององค์การ ส่วน มาลัย หุวะนันทน์ (2507 : 425) ได้อธิบายความหมาย ของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรม คือ กรรมวิธีในอันที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ ปฏิบัติงาน ทั้งในด้านความคิด การกระทำ ความสามารถ ความรู้ ความชำนาญและท่าที ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ เกษมสิน (2524 : 257) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กรรมวิธีต่าง ๆ ที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วย งานใดหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น

ภิญโญ สาร (2517 : 442) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า หมายถึง กระบวนการ ที่มีการเรียบเรียงแบบแผน ซึ่งมุ่งเน้นที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะขององค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ ส่วน พลันเกทท์ (นงนุช วงษ์สุวรรณ ม.ป.ป. : 204-205 ; อ้างอิงจาก Plunkett 1989 : 407-409) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการทำงานของพนักงานเพื่อให้มีเจตคติ ความรู้ และทักษะเพิ่มขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

ในด้านเจตคติ (Attitude) เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในทางสร้างสรรค์ภายหลังการฝึกอบรม เจตคติจะสร้างขึ้นจากการเลียนแบบจากตัวอย่างที่ดีและเกิดจากการฝึกอบรมพนักงานจะเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงเจตคติจากการสังเกตในสิ่งที่ทำ

ด้านความรู้ (Knowledge) ความรู้เป็นส่วนของข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด และวิธีการที่ช่วยให้มองเห็นว่าจะต้องทำอะไรและทำไม ถ้าผู้ฝึกอบรมสามารถเข้าใจงานทั้งหมดและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานได้ ก็จะมีโอกาสที่ดีที่จะทำงานได้สำเร็จ จะต้องเข้าใจหลักการหรือทฤษฎีที่ใช้ในการทำงานก่อนที่จะสามารถทำงานได้เหมาะสมกับงานของตน สามารถเปลี่ยนแปลงหลักการหรือทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม การรู้ว่าควรทำอะไรเป็นสิ่งจำเป็น แต่การที่สามารถประยุกต์ความรู้ได้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

ด้านทักษะ (Skills) เมื่อเราประยุกต์ความรู้ไปใช้ เราจะต้องแสดงออกถึงทักษะในด้านต่างๆ อาจเป็นทักษะในด้านเทคนิค ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ หรือทักษะในด้านความคิดรวบยอด ทางที่ดีที่สุดในการสอนทักษะ คือให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การปฏิบัติซ้ำๆ คือหัวใจของการฝึกทักษะ และระหว่างการฝึกควรมีผู้ให้เทคนิคอย่างใกล้ชิด เพื่อคอยแก้ไขข้อบกพร่องและสร้างความมั่นใจให้กับผู้ฝึกทักษะ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติให้กับพนักงานได้นำไปปฏิบัติ อันจะช่วยให้การทำงานมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความสำคัญของการฝึกอบรม

น้อย ศิริโชติ (2524 : 6-7) ได้สรุปความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. การฝึกอบรมช่วยป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น โดยการสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากร เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาระหว่างการปฏิบัติงาน
2. การฝึกอบรมเป็นการสร้างเสริมวิทยาการอันทันสมัย ให้กับบุคลากรในหน่วยงาน เนื่องจากในปัจจุบันวิทยาการต่างๆ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นต้องฝึกอบรมเพิ่มเติมอยู่เสมอ
3. การฝึกอบรม เป็นกรรมวิธีช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว โดยการสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา และฝึกปฏิบัติการแก้ปัญหานั้นๆ
4. การฝึกอบรมช่วยประหยัดรายจ่าย เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่จัดขึ้นในระยะสั้น ภายในงบประมาณจำกัดและได้ผลคุ้มค่าตามวัตถุประสงค์

5. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ช่วยให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ เพิ่มเติมประสบการณ์ โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่องานประจำที่ปฏิบัติอยู่ เนื่องจากการฝึกอบรมใช้ระยะเวลาในการจัดในเวลาหรือนอกเวลาทำงาน

6. การฝึกอบรม เป็นกรรมวิธีที่ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างบุคลากรที่ทำงานในหน่วยงานเดียวกัน เนื่องจากการฝึกอบรมเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน และก่อให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น

7. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ช่วยให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาท่าที หรือบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ

8. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่จะช่วยให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความพร้อมในการทำงาน กล้าเผชิญอุปสรรค

9. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต

พลันเกทท์ (นงนุช วงษ์สุวรรณ. ม.ป.ป. : 209-210 ; อ้างอิงจาก Plunkett 1989 : 409-411) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. เพิ่มโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ ในระหว่างการฝึกอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ช่วยลดข้อบกพร่องและเพิ่มคุณค่าให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเอง ได้เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและสนุกกับงาน เมื่อฝึกอบรมแล้วทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถแก้ไขปัญหา และลดความหวาดกลัวหรือไม่มั่นใจลงได้

2. เพิ่มแรงจูงใจในการทำงานหลังการฝึกอบรม และได้รับการแนะนำแนวทางการพัฒนาแล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะค้นพบวิธีลดภาระในการทำงาน แต่ได้งานเพิ่มขึ้น และไม่ต้องใช้ความพยายามมากนักในการทำงาน ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการทำงานจะเป็นกำลังใจให้ทำงานมากขึ้น

3. ส่งเสริมความก้าวหน้าให้กับตนเอง เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ก็มีโอกาสดำเนินการพัฒนาให้ทำงานพิเศษหรือเลื่อนให้ไปทำงานในตำแหน่งที่สูงขึ้น

4. ปรับปรุงคุณธรรมจริยธรรมให้ดีขึ้น ผลการฝึกอบรมก่อให้เกิดความเข้าใจ รักและผูกพันกับหน่วยงานมากขึ้น มองเห็นว่าตนเองมีส่วนสำคัญของหน่วยงานและมีส่วนช่วยให้หน่วยงานมีความสำเร็จได้ เมื่อแต่ละคนมีคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้นก็จะทำให้เกิดการรวมเป็นกลุ่มใน

หน่วยงานที่เพิ่มคุณธรรมจริยธรรมให้กับการทำงานในหน่วยงาน ช่วยให้หน่วยงานประสบความสำเร็จมากขึ้น

5. ผลผลิตเพิ่มขึ้น การผลิตจะมีปัญหาน้อยลง ลดการสูญเสียวัสดุและแรงงาน ผลผลิตมีคุณภาพสูงขึ้น และจะส่งผลดีมาสู่บุคลากรในหน่วยงานและหน่วยงานโดยตรง

ในส่วนของ บริษัท วิทย์การบินฯ นั้นได้มีการจัดฝึกอบรมให้กับพนักงานทุกคน โดยเฉพาะเมื่อพนักงานเข้ามาทำงานกับบริษัทฯ จะได้รับการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ เพื่อที่ต้องการให้พนักงานได้มีความรู้เรื่องทั่วๆ ไปของบริษัทฯ ได้เข้าใจลักษณะของงานที่ต้องรับผิดชอบตลอดจนเป้าหมายของบริษัทฯ ดังที่ นงนุช วงษ์สุวรรณ (มปป. : 185) กล่าวไว้ว่า การปฐมนิเทศจะช่วยให้นักงานได้รู้จักองค์การ รู้จักกฎระเบียบและข้อบังคับขององค์การ แนวทางการพัฒนาองค์การในอนาคต เพื่อให้พนักงานเกิดความมั่นใจและเกิดความรู้สึกภูมิใจในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ มองเห็นทิศทางความก้าวหน้าขององค์การและของตนเอง นอกจากนี้ยังมีการจัดฝึกอบรมภายในของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นการอบรมเกี่ยวกับวิชาการและวิชาชีพที่ปฏิบัติอยู่ โดยรุ่นพี่จะสอนรุ่นน้องหรืออาจเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้ เพื่อให้พนักงานเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญและประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าการฝึกอบรมมีความสำคัญต่อบุคคลและหน่วยงาน โดยที่จะช่วยให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเสริมสร้างความรู้และประสิทธิภาพอื่นจะช่วยในการพัฒนาตนเองและองค์การให้เจริญยิ่งขึ้น

ชีวิตกับการทำงาน

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า งานเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิต โดยบางคนทำงานเพื่องาน เพราะงานนั้นเป็นสิ่งซึ่งทำให้ได้มีการแสดงออก และมีคุณค่าภายในตัวของมันเอง แต่สำหรับบางคนการทำงานเป็นเพียงเครื่องมือ คือ เป็นวิธีทางอันหนึ่งเพื่อจะหาเงินให้มากขึ้น ให้ได้มาซึ่งความมั่นคงในงานมากขึ้น หรือบางคนก็ทำงานเพราะเป็นสิ่งที่น่าสนใจหรือท้าทายความสามารถ จุดมุ่งหมายของการทำงานจึงเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละบุคคล แต่ไม่ว่าจะเป็นพนักงานคนงานหรือเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ต่างก็มีความพยายามที่จะให้ได้มาซึ่งความสำเร็จและคุณภาพของชีวิตตนเอง เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ (2529 : 99) นอกจากนี้ ท่านปัญญานันท์ภิกขุ (2537 : 23) ได้กล่าวว่า ชีวิตกับงานเป็นสิ่งคู่กัน เราจะอยู่โดยไม่ทำงานไม่ได้ ทุกคนต้องทำงานอย่าง

โดยอย่างหนึ่งที่ตนเองถนัด งานนำความสุขความเจริญมาให้แก่ผู้ประกอบงานเสมอ ส่วนไพศาล ไกลสิทธิ์ (2524 : 5) ได้สรุปว่า การทำงานคือชีวิต การเปลี่ยนรูปแบบของการทำงานเป็นการเปลี่ยนรูปแบบของชีวิต ชีวิตที่ดี คือ ชีวิตที่ใช้ความรู้ สติปัญญาและทักษะ เพื่อตอบสนองในโลกของการทำงาน และสอดคล้องกับ สมิต อาชวินิกกุล (ทองคุณ หงส์พันธ์ 2531 : 358-359 ; อ้างอิงจาก สมิต อาชวินิกกุล 2530 : 49-50) ที่ได้กล่าวว่า บรรดาบุคคลสำคัญทั้งหลายนั้นส่วนใหญ่จะรักการทำงาน ขยันขันแข็งทำงานโดยไม่เห็นแก่กินแค้นนอน นอนเปลี่ยนนมหารราชทรงใช้เวลาอนเพียงวันละ 3-4 ชั่วโมง เวลาที่เหลือก็ใช้ในการทำงาน โทมัส อัลวา เอดิสัน นักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์คนสำคัญ บางครั้งทำงานเพลินจนลืมเวลารับประทานอาหาร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงใช้เวลาสำราญเพียง 3 ชั่วโมง และใช้เวลาตลอดทั้งวันและคืนในการเผยแผ่ธรรมและอนุเคราะห์แก่สัตว์โลก

บุคคลส่วนมากเข้าใจว่า การทำงานคือการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อแลกกับผลตอบแทนเป็นทรัพย์สินเงินทอง ไม่ได้คิดถึงผลของการทำงานโดยตรง คิดแต่ผลโดยอ้อมเท่านั้น จึงมีคำกล่าวที่ว่า "งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข" ซึ่งหมายความว่า คนที่ไปทำงานหรือฝ่ายลูกจ้างจะบอกว่า "ฉันทำงานก็ต้องได้เงินนะ" ส่วนฝ่ายนายจ้างก็บอกว่า "เงินคืองานฉันให้เงินก็ต้องได้งานให้สมกับเงิน" และลงท้ายทุกคนก็บอกว่า "เมื่อได้เงินมาแล้วทีนี้เงินนั้นก็จะเป็นบันดาลสุข" ซึ่งความสุขที่กล่าวถึงนี้มีใช้ความสุขที่เกิดจากงาน แต่เป็นความสุขที่ได้เงินและเป็นความสุขแบบชั่วคราวชั่วคราว เพราะทุกคนคิดว่ามีงานก็ต้องมีเงิน เมื่อได้เงินมาก็นำมาใช้จ่ายใช้สอยบำรุงบำเรอปรนเปรอตนเองให้มีความสุข (พระธรรมปิฎก. 2541 : 3-4) แต่ถ้าทุกคนคิดใหม่ว่า "เงินคือเงิน งานคืองาน บันดาลสุข" กล่าวคือ เงินก็คือเงิน งานก็คืองาน ตัวเงินและตัวงานเป็นคนละเรื่องกันแต่เกี่ยวข้องกัน ถ้าทุกคนคิดเช่นนั้น การทำงานก็จะทำงานเพื่องานจริง ๆ ทำงานของตนตามหน้าที่ไม่ใช่ทำงานเพื่อเงิน จึงทำให้ไม่มีอคติใด ๆ ต่องานและเพื่อนร่วมงาน เรียกได้ว่าเป็นผู้มีธรรมะในการทำงาน ถือว่าเงินทอง ตำแหน่ง ยศฐานบรรดาศักดิ์นั้นเป็นผลพลอยได้จากการทำงาน คือมาทีหลังงาน ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างมีความสุขและเป็นความสุขที่แท้จริง (มนูญ วงศ์นารี. 2538 : 75-76) นอกจากนี้ท่านพุทธทาส (2537 : 26-27) ยังได้ย้ำว่า "งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข" ซึ่งถ้ามองให้ลึกแล้ว การทำงานคือการปฏิบัติธรรม ไม่ว่าจะเป็นการทำงานอะไร ระดับไหน ถ้าเป็นการทำงานที่บริสุทธิ์แล้ว เป็นการปฏิบัติธรรมอยู่ในตัว และท่านพระธรรมปิฎก (2540 : 11-12) ยังได้อธิบายอีกว่า การงานที่บริสุทธิ์นั้นเป็นการหาเลี้ยงชีพที่บริสุทธิ์ (อาชีวะปาริสุทธิ) คือการหาเลี้ยงชีพในทางที่ถูกต้องเป็นสัมมาชีพ เป็นอาชีพที่สุจริต ไม่ผิดกฎหมาย ดังนั้นสัมมาชีพจึงพึงมีลักษณะดังนี้

1. เป็นอาชีพการงานที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อเวรภัยหรือสร้างความเดือดร้อนเสียหายแก่สังคม
2. เป็นอาชีพการงาน ที่ช่วยให้ผู้ทำได้พัฒนาชีวิตของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทั้งด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจ และด้านปัญญา
3. เป็นอาชีพการงานที่ไม่ทำลายคุณค่าของชีวิต และไม่เสื่อมเสียคุณภาพชีวิต แต่ทำให้ชีวิตของตนมีคุณค่าน่าภาคภูมิใจ
4. เป็นอาชีพการงานที่ทำให้ได้ปัจจัยเลี้ยงชีวิตมาด้วยเรี่ยวแรงกำลังกาย กำลังสติปัญญา ความเพียรพยายาม ความสามารถและฝีมือของตน และทำให้ได้ฝึกฝนพัฒนาความเชี่ยวชาญจัดเจนหรือฝึกปรือฝีมือในทางสร้างสรรค์ยิ่งขึ้นไป
5. เป็นอาชีพการงานที่ช่วยแก้ไขปัญหา หรือสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมทางใดทางหนึ่ง

ในการทำงานนอกจากจะได้ผลของงานโดยตรงแล้ว หากเราทำงานด้วยใจรักย่อมจะได้ความสุขจากการทำงานด้วย ซึ่ง ดาร์วิน ตูลู (2531 : 75) ได้ย้ำถึงการทำงานด้วยหัวใจและศรัทธาว่า เมื่อเราทุ่มเทตนเองให้กับสิ่งที่เรากำลังทำอยู่ ความคิดจากภายนอกความรบกวนต่าง ๆ จะผ่านไปโดยที่เราไม่ให้ความสนใจเลย ความสนใจของเราทั้งหมดจะทุ่มเทอย่างเต็มที่กับแต่ละขั้นตอนของการทำงาน ชีวิตของเราทั้งหมดจะทุ่มเทให้แก่กระแสแห่งการทำงานนั้นให้สำเร็จ ในเวลาเช่นนี้เป้าหมายของเราจะเด่นชัดเจน เมื่องานสำเร็จ ผลของงานนั้นจะแสดงให้เห็นถึงความชัดเจนและความลึกซึ้งของการที่เราได้เข้าไปร่วมกับมัน และเราจะเบิกบานด้วยความสุขอันเกิดจากความสำเร็จ และความสุขนี้จะทำให้เรามีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ความสุขที่เกิดขึ้นจะอยู่กับเรา จะให้กำลังใจแก่เรา จะจูงใจให้เราทำงานต่อไปในลักษณะเดียวกัน และยังสนับสนุนคุณภาพอันดีงามให้เกิดขึ้นอีกในงานอื่น ๆ ของเราด้วย

ในทัศนะของ สาลี ทองปลิว (2520 : 2-6) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของการทำงานว่า คนที่ทำงานทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานจะทำให้ชีวิตของตนมีคุณค่าขึ้น โดยเฉพาะถ้ารู้ว่าตนกำลังทำอะไรอยู่ และทำเพื่ออะไร คนเหล่านี้จะมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน ไม่เคร่งเครียดกังวลเรื่องอนาคต และในขณะเดียวกันก็ไม่ลืมนึกฟุ้งซ่านไปกับอดีต เรียกได้ว่าเป็นการฝึกสมาธิวิธีหนึ่งนั่นเอง นอกจากนี้การทำงานยังเป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์อีกวิธีหนึ่ง เนื่องจากทุกคนมีศักยภาพในการทำงานด้วยกันทั้งนั้น แต่การที่ใครจะประสบผลสำเร็จในการทำงานมากน้อยกว่ากันแค่นั้นและไปในทิศทางใด ขึ้นอยู่กับว่าเขารู้จักที่จะดึงศักยภาพนั้น ๆ ออกมาใช้ อย่างเต็มที่หรือไม่ และการทำงานนี้เองที่เป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดที่จะดึงเอาศักยภาพในตัวมนุษย์

ออกมา ส่วน ฮาบีสัน (ทองคุณ หงส์พันธุ์. 2531 : 269 ; อ้างอิงมาจาก Harbison. 1973 : 3-6) ได้ให้ความเห็นในทำนองเดียวกันว่า ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอยู่ที่การทำงานของคน เพราะการทำงานของคนที่ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ การสะสมทุน นอกจากนั้นการทำงานยังทำให้เกิดองค์การทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศ เกี่ยวกับเรื่องนี้ นักวิจัยสาขาสังคมศาสตร์ได้พยายามศึกษาหาตัวกำหนดการพัฒนา ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่าองค์ประกอบเชิงมนุษย์ (Human factor) อันได้แก่เจตคติ ค่านิยม และความเชื่อของแต่ละบุคคลเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นของการพัฒนา โดยมีเหตุผลว่าการนำความคิดและการยอมรับวิธีการมาใช้ในการวางแผนและการจัดองค์การ จะทำให้การทำงานเพื่อพัฒนาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การทำงานเป็นกิจกรรมของมนุษย์เพื่อการดำรงอยู่ในสังคม อาชีพการงานที่แต่ละคนทำนั้น ต้องเป็นงานที่บริสุทธิ์หรือสัมมาชีพ คือ ต้องไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนทำลายใคร ต้องแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ชีวิตและสังคม นอกจากนั้นจะต้องเปิดโอกาสในการพัฒนาชีวิตทุกด้านเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศ บุคคลที่ทำงานด้วยหัวใจและทุ่มเทให้กับงาน ย่อมจะพบกับความสำเร็จของงานและมีความสุขกับการทำงาน

การนำอิทธิบาท 4 มาใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

จากหนังสือพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง (กรมการศาสนา. 2521 : 35/294) ได้กล่าวถึงอิทธิบาทวิมังก์ ดังนี้

(๕๐๕) อิทธิบาท ๔ คือ

- ๑. ภิกษุในศาสนานี้ เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิปธานสังขาร**
- ๒. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร**
- ๓. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร**
- ๔. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปธานสังขาร**

จากข้อความข้างต้น ได้มีผู้บรรยายอธิบายอิทธิบาท 4 ดังนี้

พุทธทาสภิกขุ (2537 : 90) ได้อธิบายว่า อิทธิบาทแยกเป็น อิทธิ แปลว่า ความสำเร็จ บาท แปลว่า ฐาน เจริญรอง ดังนั้น อิทธิบาทจึงแปลว่ารากฐานแห่งความสำเร็จ ซึ่งมี 4 อย่างคือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (พชันี ศรีทองนาก. 2518 : 18 ; อ้างอิงจาก สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. 2494 : 84) ได้อธิบายว่า อิทธิบาท คือ คุณเครื่องให้สำเร็จความประสงค์ 4 อย่าง ซึ่งเป็นหลักอันใกล้เคียงกับหลักการพึ่งตนเอง แต่แสดงให้เห็นว่าพึ่งตนเองอย่างไร ทำอย่างไรจึงจะสำเร็จ ซึ่งคำว่า อิทธิ นอกจากจะแปลว่าสำเร็จแล้ว ยังแปลว่า ฤทธิ์ของมนุษย์ที่แสดงได้ จะโดยวิธีทางวิทยาศาสตร์หรือจิตตศาสตร์ก็ตาม ซึ่งต้องอาศัยหลักอิทธิบาท 4

ดังนั้นสรุปได้ว่า อิทธิบาท 4 หมายถึง ข้อปฏิบัติที่ช่วยให้บรรลุถึงความสำเร็จหรือทางแห่งความสำเร็จ มีอยู่ 4 อย่าง คือ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ปกติแล้วบุคคลจะมีอิทธิบาทในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการทำงานใด ๆ โดยไม่รู้สีกตัว มีระดับมากน้อยต่างกัน คนที่มีเขายอมทำงานด้วยความพอใจ ความขยันขันแข็ง ความเอาใจใส่ ใครควรอยู่เสมอ นี่เรียกว่าเขามีอิทธิบาทสี่ประการ เป็นการปฏิบัติธรรมะโดยไม่รู้ตัว

(พุทธทาสภิกขุ. 2537 : 27) ซึ่งคุณธรรมทั้งสี่ประการนี้ ถ้าผู้ใดปฏิบัติให้ครบถ้วนบริบูรณ์ ผู้นั้นจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ เป็นคฤหัสถ์หรือบรรพชิตก็ตาม ย่อมประสบสิ่งที่ตนประสงค์อย่างไม่เหลือวิสัย นัยตรงกันข้ามถ้าทำงานสิ่งใดด้วยความไม่พอใจ ใจไม่รักงานแล้ว ความเกียจคร้านก็ตามมา ความเอาใจใส่ก็ไม่มี ความไตร่ตรองพิจารณาก็ไม่เกิดในสิ่งนั้นๆ แม้จะมีใครตักเตือนแนะนำสั่งสอนก็ไม่เชื่อฟัง ไม่ยอมทำตาม อาจกลายเป็นคนหัวดื้อ ใจด้าน ทำงาน ฐๆ ปลาๆ จับๆ จดๆ ก็ปรากฏว่าล้มเหลว ทำอะไรไม่สำเร็จแม้อย่างเดียว นี่เป็นโทษของการขาดอิทธิบาทธรรมนั่นเอง (พระเทพวิสุทธิญาณ. 2538 : 96-97) ส่วนวิจิตร สังข์ประพันธ์ (2534 : 221) ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า การกระทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิต การแสวงหาวิชาความรู้ การประกอบสัมมาอาชีพหรือการทำวิจัย จะสำเร็จสมประสงค์ได้นั้น ต้องพึงฝึอุปสรรคความยากลำบากมากน้อยตามลักษณะของสิ่งที่ทำนั้น หากผู้ทำไม่มีหลักธรรมประจำใจ จะประสบความขัดข้องในการทำงานเอนกประการ ทำให้ไม่บรรลุความสำเร็จ หรือแม้จะทำงานเสร็จแต่ผลที่ได้จะไม่สมบูรณ์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะขาดคุณธรรม คือ อิทธิบาท 4 นั่นเอง

บริษัท วิद्यุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงคมนาคม มีภารกิจดำเนินการเกี่ยวกับ การให้บริการควบคุมจราจรทางอากาศตามเส้นทางการบินทั่วอาณาเขตของประเทศไทย บริการสื่อสารการบินระหว่างประเทศ บริการวิทยุเครื่องช่วยการเดินอากาศและบริการเกี่ยวเนื่องกับการบิน มีศูนย์กลางควบคุมการจราจรทางอากาศอยู่ที่สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร และศูนย์ควบคุมการบินส่วนภูมิภาค 7 ศูนย์ ทำให้การบริการควบคุมจราจรทางอากาศครอบคลุมทั่วประเทศ สำหรับศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตนั้น มีหน้าที่ติดต่อเครื่องบินที่บินผ่านเข้า - ออกในบริเวณและเขตประชิดสนามบิน และขึ้น - ลงที่ท่าอากาศยานภูเก็ต โดยปฏิบัติตามวิธีและระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ในเอกสาร ขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ รวมทั้งเอกสารและข้อตกลงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการสื่อสารรับ-ส่ง ถ่ายทอดข่าว และ/หรือกระจายข่าวการบิน ข่าวกำหนดการบิน ข่าวประกาศนักบินและข่าวอื่นๆ กับศูนย์สื่อสารการบินกรุงเทพ ฯ บำรุงรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ที่ติดตั้ง ณ ท่าอากาศยานภูเก็ต ซึ่งได้แก่ อุปกรณ์ติดตามอากาศยาน วิทยุเครื่องช่วยการเดินอากาศ วิทยุสื่อสารภาคพื้นกับอากาศและภาคพื้นดินกับพื้นดิน ทั้งประเภทติดตั้งประจำที่และประเภทเคลื่อนที่ ทั้งที่ใช้เองและให้หน่วยงานอื่นเช่า อุปกรณ์โทรศัพท์และอุปกรณ์ปลายสายอื่นๆ ตลอดจนระบบไฟฟ้าและโทรศัพท์ภายในอาคารที่ทำการ ที่พักอาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมทั้งระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้ากำลัง ระบบไฟฟ้าสำรอง อุปกรณ์ปรับอากาศ ระบบประปา เสาอากาศและยานพาหนะของศูนย์ ฯ ประสานงาน ตลอดจนปรึกษาทางวิชาการหรือทางเทคนิค และอัตรากำลัง

กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของบริษัท ฯ รวมทั้งเพื่อการติดตั้งซ่อมแซมและบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วย มีหน้าที่ปฏิบัติงานในด้านธุรการ การเจ้าหน้าที่ การบริการพนักงาน การทรัพย์สิน การพัสดุ การวางแผน การเงินและบัญชี ตลอดจนจัดทำและบริหารงานงบประมาณของหน่วยงาน มีผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตเป็นผู้รับผิดชอบและขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการฝ่ายบริหารศูนย์ประกอบการ (บริษัทวิทยุการบิน ฯ. 2541 : A16)

จากภารกิจดังกล่าว พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต ฯ ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือผู้ใช้บริการได้รับความปลอดภัย สะดวกและรวดเร็ว ได้มาตรฐานระดับสากลตามข้อกำหนดขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ดังนั้นพนักงานทุกคนจึงต้องมีหลักในการทำงาน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดหลักธรรมะในการทำงานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ หลักการทำงานโดยใช้อิทธิบาท 4 โดยมีตัวแปรคือ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) (กรมการศาสนา. 2521 : 35/294-299) ดังรายละเอียด

ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

จากหนังสือพระไตรปิฎก (กรมการศาสนา. 2521 : 294-295) กล่าวถึง การเจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิปธานสังขารดังนี้

(๕๐๖) ก็ภิกษุเจริญอิทธิบาท อันประกอบด้วยฉันทสมาธิปธานสังขาร เป็นอย่างไร

ถ้าภิกษุทำฉันทะให้เป็นอธิบดี แล้วจึงได้สมาธิ ได้เฝ้ากัศคตาแห่งจิต สมานนี้เรียกว่า ฉันทสมาธิ ภิกษุนั้นทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อป้องกันบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นมิให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อละบาปอกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อสร้างกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อความดำรงอยู่ ความไม่สาบสูญ ความภิชัยยิ่ง ความไพบุลย์ ความเจริญ ความบริบูรณ์ แห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว สภาวธรรมเหล่านี้ เรียกว่า ปธานสังขาร

ฉันทสมาธิและปธานสังฆารดังกล่าวนี้นี้ ประมวลย่อ ๒ อย่างนั้นเข้าเป็นอันเดียวกัน ย่อมถึงซึ่งอันนี้ว่า ฉันทสมาธิปธานสังฆาร ด้วยประการฉะนี้

(๕๐๗) ในบทเหล่านั้น ฉันทะ เป็นไฉน

ความพอใจ การทำความพอใจ ความใคร่เพื่อจะทำ ความฉลาด ความพอใจในธรรม นี้เรียกว่า ฉันทะ

สมาธิ เป็นไฉน

ความตั้งอยู่แห่งจิต ความดำรงอยู่แห่งจิต ความมั่นอยู่แห่งจิต ความไม่ส่ายไปแห่งจิต ความไม่ฟุ้งซ่านแห่งจิต ภาวะที่จิตไม่ส่ายไป ความสงบ สมาธิทริย์ สมาธิพละ สัมมาสมาธิ อันใด นี้เรียกว่า สมาธิ

ปธานสังฆาร เป็นไฉน

การปรารภความเพียรทางใจ ความขะมักเขม้น ความบากบั่น ความตั้งหน้า ความพยายาม ความอดุสหาะ ความทนทาน ความเข้มแข็ง ความหมั่น ความก้าวไปอย่างไม่ทอดถอย ความไม่ทอดทิ้งฉันทะ ความไม่ทอดทิ้งธุระ ความประดับประดาธุระไว้ด้วยดี วิริยะ วิริยทริย์ วิริยะพละ สัมมาวายามะ อันใด นี้เรียกว่า ปธานสังฆาร

ภิกษุเป็นผู้เข้าไปถึงแล้ว เข้าไปถึงแล้วด้วยดี เข้ามาถึงแล้ว เข้ามาถึงแล้วด้วยดี เข้าถึงแล้ว เข้าถึงแล้วด้วยดี ประกอบแล้วด้วยฉันทะ สมาธิและปธานสังฆารดังกล่าวนี้นี้ ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่า ประกอบด้วยฉันทสมาธิปธานสังฆาร ด้วยประการฉะนี้

(๕๐๘) คำว่าอิทธิ ได้แก่ความสำเร็จ ความสำเร็จด้วยดี การสำเร็จ การสำเร็จด้วยดี ความได้ ความได้อีก ความถึง ความถึงด้วยดี ความถูกต้อง ความกระทำให้แจ้ง ความเข้าถึงซึ่งธรรมเหล่านั้น

คำว่าอิทธิบาท ได้แก่ เวทนาขันธ สัญญาขันธ สังขารขันธ วิญญานขันธ ของบุคคลผู้บรรลุธรรมเหล่านั้น

คำว่าเจริญอิทธิบาท ได้แก่ ย่อมเสพ เจริญ ทำให้มาก ซึ่งธรรมเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่าเจริญอิทธิบาท

จากข้อความข้างต้น ได้มีผู้อธิบายเพิ่มเติมดังนี้

พระธรรมปิฎก (2542 : 842-844) ได้อธิบายว่า ฉันทะ ได้แก่ความมีใจรักในสิ่งที่ทำและพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น อยากทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จอยากให้งานนั้นบรรลุถึงจุดหมาย พุดง่าย ๆ ว่ารักงานและจุดหมายของงาน พุดให้ลึกลงไปในทางธรรมว่าความรักความใฝ่ใจปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นจุดหมายของสิ่งที่กระทำหรือซึ่งจะเข้าถึงได้ด้วยการกระทำนั้น อยากให้สิ่งนั้น ๆ เข้าถึงหรือดำรงอยู่ในภาวะที่ดีที่งาม ที่ประณีตที่สมบูรณ์ที่สุดของมัน หรืออยากให้อาการดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้น ๆ ของงานนั้น ๆ เกิด

มีเป็นจริงขึ้น อยากทำให้สำเร็จผลตามจุดหมายที่ตั้งมานั้น ความอยากที่เป็นฉันทะนี้เป็นคนละอย่างกันกับความอยากได้สิ่งนั้น ๆ มาเสพเสวยหรืออยากเอามาเพื่อตัวตนในรูปใดรูปหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าเป็นตัณหา ความอยากของฉันทะนั้น ให้เกิดความสุขความชื่นชมเมื่อเห็นสิ่งนั้น ๆ งานนั้น ๆ บรรลุความสำเร็จเข้าถึงความสมบูรณ์ อยู่ในภาวะอันดีงามของมันหรือพูดแยกออกไปว่า ขณะเมื่อสิ่งนั้นหรืองานนั้นกำลังเดินหน้าไปสู่จุดหมาย ก็เกิดปิติเป็นความเอิบอิ่มใจ ครั้นสิ่งหรืองานที่ทำบรรลุจุดหมายก็ได้รับโสมนัสเป็นความฉ่ำชื่นใจ ที่พร้อมด้วยความรู้สึกโปร่งโล่งผ่องใสเบิกบานแผ่ออกไปเป็นอิสระไร้ขอบเขต ส่วนความอยากของตัณหาให้เกิดความสุขความชื่นชมเมื่อได้สิ่งนั้นมาให้ตนเสพเสวยรสอร่อย หรือปรนเปรอความยิ่งใหญ่พองขยายของตัวตน เป็นความฉ่ำชื่นใจที่เศร้าหมองหมกหมักตัวกีดกันกักตนไว้ในความคับแคบ และมักติดตามมาด้วยความหวงแหนห่วงกังวลเศร้าเสียตายและหวั่นกลัวหว่าดระแวง

ถ้าสามารถปลุกเร้าให้ฉันทะเกิดขึ้นอย่างแรงกล้า เกิดความรักในคุณค่าความดีงาม ความสมบูรณ์ของสิ่งนั้นหรือจุดหมายนั้นอย่างเต็มที่แล้ว คนก็จะทุ่มเทชีวิตจิตใจอุทิศให้แก่สิ่งนั้น ต้องการทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด ให้สำเร็จผลอย่างดีที่สุดของสิ่งนั้น ของงานนั้น ไม่หวังพะวงกับสิ่งล่อเร้าหรือผลตอบแทนทั้งหลาย จิตใจก็มุ่งมั่นแน่วแน่มั่นคงในการดำเนินสู่จุดหมาย เดินเรียบสม่ำเสมอ ไม่ชานไม่ส่าย ฉันทสมาธิจึงเกิดขึ้นโดยนัยนี้ และพร้อมนั้นปธานสังขารคือความเพียรสร้างสรรค์ก็ย่อมเกิดควบคู่มาด้วย

ปิ่น มุทุกันต์ (2535 : 175) ได้ให้ความเห็นว่า จุดเริ่มต้นของการทำงานอยู่ที่ใจ ตามความเข้าใจของคนทั่วไปเอาการ "ลงมือ" เป็นการเริ่มต้นนั้นความจริงยังไม่ถูกแท้ ที่ถูกแล้วต้อง "ลงใจ" ก่อน "ลงมือ" พุดง่าย ๆ คือทำใจเราเองเสียก่อน ความมุ่งหมายคือทำใจให้เกิดฉันทะคือมีความรักงานหรือพอใจกับงานที่จะทำ เมื่อใจรักแล้วจะได้ทำด้วยความเต็มใจและบุคคลจะเกิดความรักในงานนั้นต่อเมื่อได้เห็นผลงานว่า ถ้าทำงานนี้แล้วจะได้อะไร ถ้าไม่ทำจะเกิดผลเสียหายอย่างไร เมื่อเห็นผลได้ผลเสียแล้วฉันทะย่อมจะเกิดขึ้น ส่วนวิชัย โสสุวรรณจินดา(2535 : 111) ได้อธิบายถึงความพอใจในงาน คือ ภาวะการมีอารมณ์ในทางบวกที่เกิดขึ้นจากการประเมินประสพการณ์ในงานของบุคคล ความพอใจในงานจะส่งผลถึงขวัญของบุคคลอันเป็นพลังผลักดันต่อการทำงานในอนาคต วิญญู อัครนารักษ์ (สวัสดี พันโณศรัณยา และคณะ. 2537 : 20 ; อ้างอิงมาจาก วิญญู อัครนารักษ์. 2522 : 10 – 11) ได้ให้ความเห็นว่า การที่จะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีความรักและความพึงพอใจในการทำงานของตนและสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่เต็มความสามารถนั้น จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1.ความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อที่จะให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมั่นใจเสมอ ผู้บังคับบัญชาจะต้องทำให้ผู้ได้บังคับบัญชารู้สึกว่าคุณมีความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้รวมถึงว่าองค์กรนั้นจะต้องเป็นองค์กรที่มั่นคงถาวร

2. สภาพที่ทำงานที่ดี สภาพที่ทำงานที่ดีก็สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการที่จะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้

3.โอกาสที่จะก้าวหน้า คนทุกๆ คนมีความทะเยอทะยานในการที่จะก้าวหน้าต่อไปไม่ว่าจะเป็นงานอะไรก็ตาม ไม่ใช่แต่เพียงเงินเดือนเท่านั้นที่เป็นสิ่งสำคัญ จะต้องคำนึงอีกด้วยว่างานนั้นจะมีอนาคตไปได้ไกลแค่ไหน

4. วัตถุประสงค์ที่ดีมีคุณค่าอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการทำงานอะไรก็ตาม ถ้าหากเรารู้ว่าสิ่งที่เราทำนั้นเป็นสิ่งที่มีความหมายประโยชน์อย่างแท้จริง เราก็ตั้งใจทำงานสิ่งนั้นยิ่งกว่างานที่ไม่มีประโยชน์

พระธรรมวิสุทธิธารจารย์ (ม.ป.ป. : 3) ได้ให้ความเห็นว่า ในการทำงานนั้นย่อมมีอุปสรรคอยู่หลายอย่าง ที่สำคัญคือความเบื่อหน่ายไม่ว่าจะทำงานอะไร ถ้าเกิดความเบื่อหน่ายขึ้นแล้วมีอันให้เป็นไปต่าง ๆ เมื่อจิตเกิดความเบื่อหน่ายขึ้นเช่นนี้แล้ว จะปรากฏว่างานที่ง่ายก็กลายเป็นยาก งานน้อยก็กลายเป็นมาก งานเบา ก็กลายเป็นงานหนัก เกิดความท้อแท้ ที่สุดก็ทอดทิ้งทำไม่สำเร็จต้องเดือดร้อนในภายหลัง ในทางตรงกันข้ามถ้ามีความรักงานแล้ว งานที่น่าเบื่อ ก็จะกลายเป็นงานที่สนุกสนาน ที่ยากก็กลายเป็นง่าย ดังนั้นจึงควรสร้างฉันทะความพอใจในงาน เป็นเบื้องต้นเสียก่อน สอดคล้องกับ เปล่งศรี อินคินันท์ (2546 : 27) ที่กล่าวว่า บุคคลเมื่อมีความพอใจในการทำงาน จะเกิดความตั้งใจในการทำงาน และเต็มใจที่จะอุทิศเวลา ร่างกาย และความคิดของตนเอง เพื่อสนองความต้องการของหน่วยงาน นอกจากนี้ยังจะช่วยลดแนวโน้มปรากฏการณ์อันเกิดจากการเป็นปฏิปักษ์ต่องานด้วย และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (มปป. : 130) ยังได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า เมื่อบุคคลมีความพึงพอใจจะทำให้เกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จ และเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

สรุปได้ว่า ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) หมายถึง พนักงานของศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีพฤติกรรมแสดงถึงการมีความรักในงานที่ทำ มีความพอใจ มีความรู้สึกจริงใจ มีความผูกพัน รู้สึกว่างานที่ทำอยู่นั้นเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่าประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อองค์กร เพื่อให้การทำงานนั้นบรรลุเป้าหมายขององค์กรต่อไป

วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

จากหนังสือพระไตรปิฎก (กรมการศาสนา. 2521 : 295-297) กล่าวถึง การเจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร ดังนี้

(๕๐๙) ก็ภิกษุเจริญอิทธิบาท อันประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร เป็นอย่างไร

ถ้าภิกษุทำความเพียรให้เป็นอธิปัตติ แล้วจึงได้สมาธิ ได้เอกัคคตาแห่งจิต สมาธินี้เรียกว่า วิริยสมาธิ ภิกษุนั้นทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อป้องกันบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นมิให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อละบาปอกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อสร้างกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อความดำรงอยู่ ความไม่ส่ายไป ความไม่สลาย ความไม่พินาศ ความไม่พินาศแห่งจิต ความไม่พินาศแห่งจิต ภาวะที่จิตไม่ส่ายไป ความสงบ สมาธิในทริยสมาธิพละ สัมมาสมาธิ อันใด นี้เรียกว่า สมาธิ

วิริยสมาธิและปธานสังขารดังกล่าวมานี้ ประมวลย่อ ๒ อย่างนั้นเข้าเป็นอันเดียวกัน ย่อมถึงซึ่งอันนั้นว่า วิริยสมาธิปธานสังขาร ด้วยประการฉะนี้

(๕๑๐) ในบทเหล่านั้น วิริยะ เป็นไฉน

การปรารภความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาวายามะ อันใด นี้เรียกว่า วิริยะสมาธิ เป็นไฉน

ความตั้งอยู่แห่งจิต ความดำรงอยู่แห่งจิต ความมั่นอยู่แห่งจิต ความไม่ส่ายไปแห่งจิต ความไม่พินาศแห่งจิต ภาวะที่จิตไม่ส่ายไป ความสงบ สมาธิในทริยสมาธิพละ สัมมาสมาธิ อันใด นี้เรียกว่า สมาธิ

ปธานสังขาร เป็นไฉน

การปรารภความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาวายามะ อันใด นี้เรียกว่า ปธานสังขาร

ภิกษุเป็นผู้เข้าไปถึงแล้ว ฯลฯ ประกอบแล้วด้วยวิริยะ สมาธิ และปธานสังขาร ดังกล่าวมานี้ ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่า ประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร ด้วยประการฉะนี้

(๕๑๑) คำว่าอิทธิ ได้แก่ความสำเร็จ ความสำเร็จด้วยดี การสำเร็จ การสำเร็จด้วยดี ความได้ ความได้อีก ความถึง ความถึงด้วยดี ความถูกต้อง ความกระทำให้แจ้ง ความเข้าถึงซึ่งธรรมเหล่านั้น

**คำว่าอิทธิบาท ได้แก่ เวทนาขันธ สัญญาขันธ สังขารขันธ วิญญานขันธ
ของบุคคลผู้บรรลุธรรมเหล่านั้น**

**คำว่าเจริญอิทธิบาท ได้แก่ ย่อมเสพ เจริญ ทำให้มาก ซึ่งธรรมเหล่านั้น
ด้วยเหตุ นั้น จึงเรียกว่าเจริญอิทธิบาท**

จากข้อความข้างต้น ได้มีผู้อรรถาธิบายเพิ่มเติมดังนี้

พระธรรมปิฎก (2542 : 843) ได้ อรรถาธิบายว่า ความเพียรได้แก่ความอาหาญแกล้วกล้าบากบั่นก้าวไปใจสู้ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เมื่อคนรู้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้ว แม้ได้ยินว่าจุดหมายนั้นจะลู่ถึงได้ยากนักมีอุปสรรคมาก หรืออาจใช้เวลายาวนานเท่านี้ปี เท่านี้เดือน เขาก็ไม่ทอดอย กลับเห็นเป็นสิ่งท้าทายที่เขาจะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ ส่วนผู้ขาดความเพียร อยากบรรลุความสำเร็จเหมือนกัน แต่พอได้ยินว่าต้องใช้เวลาเป็นปีก็หมดแรง ถอยหลัง คนที่มีความเพียรเท่ากับมีแรงหนุน เวลาทำงานหรือปฏิบัติธรรมก็ตาม จิตใจจะแน่วแน่ มั่นคง พุ่งตรงต่อจุดหมาย สมาธิก็เกิดขึ้นได้เรียกว่าเป็นวิริยสมาธิ พร้อมทั้งมีประธานสังขาร คือความเพียรสร้างสรรค์เข้าประกอบคู่ไปด้วยกัน

พระเทพวิสุทธิญาณ (2538 : 94-95) ได้ อรรถาธิบายว่า วิริยะแปลว่าความเพียรประกอบความดี มีความขยันหมั่นเพียรไม่ทอดธุระ เป็นเครื่องพยุลงความพอใจไม่ให้ทอดอยในการทำงาน เพราะว่างานทุกชนิดมักจะง่ายตอนคิด แต่มักจะติดตอนทำ จึงจำเป็นต้องใช้ความเพียรพยายามเรื่อยไป จนกว่าจะสำเร็จตามความพอใจที่ปลูกไว้ในเบื้องต้น ดังพระพุทธนิพนธ์ตรัสเตือนไว้ว่า “วายเมเถว ปุริโส ยาว อตถสส นิปปทา เกิดเป็นคนควรพากเพียรเรื่อยไป จนกระทั่งสำเร็จจุดที่ประสงค์” ส่วน เสง พัญจันทร์ (พชันี ศรีทองนาก. 2518 : 21 ; อ้างอิงจาก เสง พัญจันทร์.2500 : 417) ได้กล่าวว่า วิริยะนี้มีความจำเป็นมากสำหรับการปฏิบัติงานทุกอย่างทุกด้าน ซึ่งเปรียบเสมือนน้ำมันเชื้อเพลิง อันจำเป็นสำหรับรถยนต์ วิริยะนี้เป็นคุณธรรมที่มีอยู่ในใจ ไม่ย่อท้อ รวมถึงความกล้า ความเพียรนี้มิได้หมายความว่าทำงานไม่หยุด แต่หมายถึงกำลังใจสูงกว่าข้ออ้างที่จะเลี่ยงการทำงาน ถ้าจำเป็นต้องหยุดก็หยุดได้แต่ในใจนั้นยังกระตือรือร้นที่จะทำงานนั้น

พ. สุวรรณ (2541 : 60-61) ได้ อธิบายว่า วิริยะหรือความเพียรนี้ เป็นคุณธรรมที่ก่อให้เกิดพลังงานในการทำกิจต่าง ๆ มีลักษณะแสดงให้เห็นว่าคน ๆ นั้นเป็นคนรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ไม่ทอดทิ้งกิจการงาน ดำเนินการงานที่คิดว่าจะทำ นับเป็นผู้ไม่เบื่องาน เมื่อมีงานมาถึงก็รีบทำโดยไม่ชักช้า มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ผู้มีลักษณะทั้ง

หมดที่กล่าวมานี้ย่อมได้ชื่อว่ามีวิริยะหรือมีความเพียร ซึ่งสามารถประสบความสำเร็จในทุกกิจการ ส่วนคนที่มิสนใจเกี่ยวกับงาน หนักไม่เอาเบาไม่สู้ ชอบผลัดวันประกันพรุ่ง มักหาเหตุมาอ้างแก้ตัว เพื่อไม่ต้องทำงานจนติดเป็นนิสัย ย่อมเอาดีกับใครลำบาก อาชีพการงานย่อมย่ำอยู่กับที่ตั้งหลักฐานไม่ได้ และปิ่น มุทุกันต์ (2526 : 197) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า ความเกียจคร้านเป็นมารร้ายแห่งความสำเร็จ โดยปกติคนเกียจคร้านเป็นคนขาดต่อเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เรียกว่าชอบอ้างกลัวร้อน กลัวหนาว กลัวแดดลมฝน กลัวหิว กลัวเหนื่อย ฯลฯ รวมความว่าคนเกียจคร้าน คือคนขลาด คนกลัว ส่วนคนมีวิริยะเป็นคนกล้า คือกล้าสู้กับความยากลำบาก และเหตุการณ์ เพื่อทำงานให้เสร็จสิ้นไป งานทุกอย่างจำเป็นต้องใช้ความเพียร ส่วนงานอย่างใดจะต้องใช้ความเพียรมากน้อยเพียงใด ย่อมแล้วแต่ความมากน้อยหรือความยากง่ายของงานนั้น งานใดเล็กน้อยหรือมีความยุ่งยากน้อย มีความเพียรแต่น้อยก็เพียงพอที่จะทำให้งานสำเร็จได้ แต่งานใดเป็นงานใหญ่หรือยุ่งยากมาก ผู้ทำก็ยิ่งต้องมีความเพียรมากจึงจะสำเร็จได้

ทองคุณ หงส์พันธ์ (2531 : 358) ได้กล่าวว่าการฝึกหัดตนให้เป็นคนขยันขันแข็ง และมีความเพียรพยายาม อาจฝึกได้ดังต่อไปนี้

1. ให้เป็นคนที่ชอบนิสัย " ทำเดี๋ยวนี้ " สิ่งใดที่สามารถทำได้จงรีบทำทันทีในวันนี้ ไม่ปล่อยให้ข้ามวัน
2. มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ถ้าเราสามารถพบว่าเราขาดขวัญหรือกำลังใจ เราก็ควรที่จะตั้งความหวังของเราเอง หมั่นคิดว่าเวลาที่ผ่านไปมีประโยชน์ ไม่ปล่อยให้เวลาให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์
3. รู้จักคิดปะในการทำงาน รักงานที่ทำ และมีความอดทนในการทำงาน มีความเพียรในการทำงาน
4. ไม่อ้างเหตุใด ๆ เพื่อจะได้ไม่ต้องทำงาน เช่น อ้างว่ายังเข้าอยู่ ค่ำแล้ว ดึกแล้วควรจะพักผ่อน ฯลฯ ผู้ที่ขยันขันแข็งย่อมสละเวลาให้กับการทำงานแม้จะล่วงเลยชั่วโมงทำงาน หรือบางคนก็ชอบเอางานไปทำต่อที่บ้าน
5. ฝึกความกระตือรือร้น และลงมือทำงานด้วยความกระฉับกระเฉง ไม่เฉื่อยชา จะหยุดทำงานชั่วขณะก็เพื่อพักผ่อน

วิเชียร รักการ (2529 : 136) กล่าวว่า ความเพียรเป็นลักษณะของอุตสาหกรรม คือ ความพยายามอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน ความอุตสาหกรรมนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้ ความพยายามมีมานะบากบั่น ความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ ความกระตือรือร้นและความจริงใจในการทำงาน และความมีระเบียบวินัย ส่วน บุญทัน ดอกไธสง

(2529 : 134) ได้ให้ความหมายของความขยันว่า คือ การพากเพียรพยายามในการที่จะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จ แม้ว่าจะเหน็ดเหนื่อยสักเพียงไรก็ตามหรือมีความตั้งใจที่จะทำงานสม่ำเสมอ ควรใช้เวลาทำงานมากกว่าเวลาพักผ่อน มีความอดทนและงานจะสำเร็จได้ด้วยความขยันหมั่นเพียร รวมทั้งพร้อมที่จะทำงานด้วยความอดทนเพื่อส่วนรวม ความขยันขันแข็งจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างชาติ และความขยันขันแข็งนั้นจะต้องสร้างเป็นอุดมการณ์ขึ้นมาเพื่อเผยแพร่อุดมการณ์และความขยันขันแข็งไปทั่วประเทศ เนื่องจากความขยันขันแข็งเป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้ชาติมีอยู่มีกิน ความขยันหมั่นเพียรจึงเป็นหลักสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งถ้าทุกคนมีความขยันกันอย่างแท้จริง ย่อมจะยังประโยชน์ให้สำเร็จแก่ชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง ส่วนบุคคลที่มีความขยันหมั่นเพียร ความเจริญก้าวหน้าย่อมเป็นของบุคคลนั้น

สรุปได้ว่า วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) หมายถึง พนักงานของศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นคนที่ทำงานด้วยความเข้มแข็ง ขยันและอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่ปล่อยเวลาให้ล่วงเลยโดยเสียเปล่า มีความกระตือรือร้นต่อการทำงานสอดคล้องกับแนวทางหรือทิศทาง ที่บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด กำหนดเพื่อความสำเร็จของหน่วยงาน

จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

จากหนังสือพระไตรปิฎก (กรมการศาสนา. 2521 : 297-298) กล่าวถึง การเจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร ดังนี้

(๕๑๒) ก็ภิกษุเจริญอิทธิบาท อันประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร เป็นอย่างไร

ถ้าภิกษุทำจิตให้เป็นอธิบดี แล้วจึงได้สมาธิ ได้เอกัคคตาแห่งจิต สมาธินี้เรียกว่า จิตตสมาธิ ภิกษุนั้นทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อป้องกันบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นมิให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อละบาปอกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อสร้างกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อความดำรงอยู่ ความไม่สาบสูญ ความภยไยยัง ความไพบุลย์ ความเจริญ ความบริบูรณ์ แห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว สภาวธรรมเหล่านี้ เรียกว่า ปธานสังขาร

จิตตสมาธิและปธานสังฆารดังกล่าวนี้นี้ ประมวลย่อ ๒ อย่างนั้นเข้าเป็นอันเดียวกัน ย่อมถึงซึ่งอันนั้นว่า จิตตสมาธิปธานสังฆาร ด้วยประการดังนี้

(๕๑๓) ในบทเหล่านั้น จิต เป็นใจน

จิต มโน มานัส ฯลฯ มโนวิญญาณธาตุที่สมกัน อันใด นี้เรียกว่า จิต
สมาธิ เป็นใจน

ความตั้งอยู่แห่งจิต ฯลฯ สัมมาสมาธิ อันใด นี้เรียกว่าสมาธิ
ปธานสังฆาร เป็นใจน

การปรารภความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาวายามะ อันใด นี้เรียกว่าปธานสังฆาร
ภิกษุเป็นผู้เข้าไปถึงแล้ว ฯลฯ ประกอบแล้วด้วยจิต สมาธิ และปธานสังฆาร
ดังกล่าวนี้นี้ ด้วยเหตุนี้จึงเรียกว่า ประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังฆาร ด้วยประการ
ดังนี้

(๕๑๔) คำว่าอิทธิ ได้แก่ความสำเร็จ ความสำเร็จด้วยดี การสำเร็จ การสำเร็จ
ด้วยดี ความได้ ความได้อีก ความถึง ความถึงด้วยดี ความถูกต้อง ความกระทำให้
แจ้ง ความเข้าถึงซึ่งธรรมเหล่านั้น

คำว่าอิทธิบาท ได้แก่ เวทนาขันธ สัญญาขันธ สังขารขันธ วิญญาณขันธ
ของบุคคลผู้บรรลุธรรมเหล่านั้น

คำว่าเจริญอิทธิบาท ได้แก่ ย่อมเสพ เจริญ ทำให้มาก ซึ่งธรรมเหล่านั้น
ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่าเจริญอิทธิบาท

จากข้อความข้างต้น ได้มีผู้อธิบายเพิ่มเติมดังนี้

พระธรรมปิฎก (2542 : 843) ได้อธิบายว่า ความคิดจดจ่อหรือเอาใจใส่ฝึกฝนได้
แก่ความมีจิตผูกพันจดจ่อเฝ้าเรื่องนั้น ใจอยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อยไม่ห่างไปไหน ถ้าจิตตะเป็นไป
อย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรืองานอย่างใดอย่างหนึ่งคนผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่น ๆ
ใครพูดอะไรเรื่องอื่น ๆ ไม่สนใจ แต่ถ้าพูดเรื่องนั้นงานนั้นจะสนใจเป็นพิเศษทันที บางทีจัดทำ
เรื่องนั้น งานนั้น ขลุกขจวนอยู่ได้ทั้งวันทั้งคืน ไม่เอาใจใส่ร่างกายการแต่งเนื้อแต่งตัว อะไรเกิด
ขึ้นก็ไม่สนใจ เรื่องอื่นเกิดขึ้นใกล้ ๆ บางทีก็ไม่รู้ ทำจนลืมนอน ลืมกินลืมนอน ความมี
ใจจดจ่อเช่นนี้ย่อมช่วยให้สมาธิเกิดขึ้น จิตจะแน่วแน่แนบสนิทในกิจที่ทำ มีกำลังมากเฉพาะสำหรับ
กิจนั้น เรียกเป็นจิตตสมาธิ พร้อมนั้นก็เกิดปธานสังฆาร คือความเพียรสร้างสรรค์ร่วมสนับ
สนุนไปด้วย

พุทธทาสภิกขุ (2542 : 36) ได้อธิบายว่า จิตตะในเรื่องอิทธิบาท หมายถึงกำลังจิต กำลังสมาธิหรือคุณภาพของจิต คุณภาพส่วนที่พึงปรารถนาของจิตเรียกว่ากำลังจิต หรือกำลังสมาธิ ซึ่งเลยเพ่งเล็งไปแก่ส่วนที่อบรมดีแล้วคือจิตที่อบรมดีแล้ว เดินมาถูกต้องแล้วจึงจะมีคุณสมบัติแล้วมีกำลังมหาศาลของมัน ส่วน ปิ่น มุกกันต์ (2535 : 184) ได้อธิบายว่า จิตตะแปลว่า คิดถึงงาน ซึ่งบอกความหมายได้หลายคำ เช่น ความสนใจ ความใฝ่ฝัน ความตั้งใจ ความใส่ใจ ความเอาใจใส่ เป็นต้น คนที่มีจิตตะเป็นคนที่ไม่ปล่อยปละละเลยกับงานของตน คอยตรวจตรางานอยู่เสมอ การงานจึงไม่บกพร่อง จิตตะจึงมีประโยชน์ที่กำจัดเสียซึ่งความประมาทเลินเล่อ

คนบางคนเป็นคนแบบมีจิตตะลักษณะเป็นคนเอาใจจดจ่อ ถ้ามีอะไรที่เข้าเกี่ยวข้องกับตัวเขา เรียกว่าเป็นเรื่องของเขาแล้ว จะเอาใจจดจ่อไม่ทอดทิ้ง อย่างนี้เป็นลักษณะของคนที่มีความรับผิดชอบ (พระธรรมปิฎก.2540 : 17) ซึ่งความรับผิดชอบนี้อาจกล่าวได้ว่ามีประเด็นสำคัญอยู่ 3 ข้อ ข้อแรกจะต้องระวังตั้งใจใช้กำลังเพื่อสร้างประโยชน์แต่ฝ่ายเดียว ให้ได้ทั้งประโยชน์ตน ทั้งประโยชน์ส่วนรวม พร้อมกันนั้นก็ต้องคอยป้องกันและแก้ไขอยู่ตลอดเวลา มิให้ความเสียหายเกิดขึ้น และข้อสาม ซึ่งเป็นข้อสำคัญอย่างยิ่งจะต้องพยายามสร้างเสริมกำลังนั้นให้หนักแน่น มั่นคงและทวีขึ้น ซึ่งมีทางทำได้หลายทาง ทางที่เหมาะสมอย่างหนึ่งก็โดยพยายามทำประโยชน์เสียสละเพื่อผู้อื่นและส่วนรวมให้มากขึ้น การปฏิบัติงานด้วยความเสียสละอย่างนั้น ยิ่งกระทำมากเท่าใด จะช่วยให้เกิดความสามารถและความเชี่ยวชาญขึ้นเท่านั้น ทั้งเมื่อเคยชินกับการประพฤติปฏิบัติความดีแล้ว ก็จะสามารถป้องกันความชั่วและความเสื่อมเสียทั้งปวงได้อย่างดีที่สุดในที่สุดด้วย (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต. 2542 : 6) และนอกจากนี้ ชม ภูมิภาค (วิบูลย์ ชูรินทร์. 2536 : 29 ; อ้างอิงมาจาก ชม ภูมิภาค. 2525 : 127) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบในการทำงานว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลดีต่อระบบงาน ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง กล่าวคือ การปฏิบัติงานต้องมีความรับผิดชอบเพื่อเอาใจใส่ต่องานที่ได้ปฏิบัติงานอยู่ คอยหาทางให้งานของตนเองก้าวหน้า ป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่องในงานที่ตนรับผิดชอบอยู่

สรุปได้ว่า จิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น) หมายถึง พนักงานของศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบ และการเอาใจใส่ต่องานที่ได้ทำอยู่ มีความตั้งใจในการทำงานและงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ยังมีความมุ่งมั่นมีความรอบคอบ รู้จักหน้าที่และทำงานในหน้าที่ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

จากหนังสือพระไตรปิฎก (กรมการศาสนา. 2521 : 298-299) กล่าวถึง การเจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปธานสังขาร ดังนี้

(๕๑๕) ก็ภิกษุเจริญอิทธิบาท อันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปธานสังขาร เป็นอย่างไร

ถ้าภิกษุทำปัญญาให้เป็นอธิบดี แล้วจึงได้สมาธิ ได้เอกัคคตาแห่งจิต สมาธินี้เรียกว่า วิมังสาสมาธิ ภิกษุนั้นทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อป้องกันบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นมิให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อละบาปอกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อสร้างกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายามปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อความดำรงอยู่ ความไม่สับสน ความภิชัยยิ่ง ความไพบูลย์ ความเจริญ ความบริบูรณ์ แห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว สภาวธรรมเหล่านี้ เรียกว่า ปธานสังขาร

วิมังสาสมาธิและปธานสังขารดังกล่าวมานี้ ประมวลย่อ ๒ อย่างนั้นเข้าเป็นอันเดียวกัน ย่อมถึงซึ่งอันนับว่า วิมังสาสมาธิปธานสังขาร ด้วยประการฉะนี้

(๕๑๖) ในบทเหล่านี้ วิมังสา เป็นไฉน

ปัญญา กิริยาที่รู้ชัด ฯลฯ ความไม่หลง ความวิจยธรรม สัมมาทิฐิ อันใด นี้เรียกว่า วิมังสา

สมาธิ เป็นไฉน

ความตั้งอยู่แห่งจิต ฯลฯ สัมมาสมาธิ อันใด นี้เรียกว่าสมาธิ

ปธานสังขาร เป็นไฉน

การปรารภความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาวายามะ อันใด นี้เรียกว่าปธานสังขาร

ภิกษุเป็นผู้เข้าไปถึงแล้ว ฯลฯ ประกอบแล้วด้วยวิมังสา สมาธิและปธานสังขาร ดังกล่าวมานี้ ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่า ประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปธานสังขาร ด้วยประการฉะนี้

(๕๑๗) คำว่าอิทธิ ได้แก่ความสำเร็จ ความสำเร็จด้วยดี การสำเร็จ การสำเร็จด้วยดี ความได้ ความได้อีก ความถึง ความถึงด้วยดี ความถูกต้อง ความกระทำให้แจ้ง ความเข้าถึงซึ่งธรรมเหล่านั้น

คำว่าอิทธิบาท ได้แก่ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ วิญญาณขันธ์ ของบุคคลผู้บรรลุธรรมเหล่านั้น

คำว่าเจริญอิทธิบาท ได้แก่ ย่อมเสพ เจริญ ทำให้มาก ซึ่งธรรมเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่าเจริญอิทธิบาท

จากข้อความข้างต้น ได้มีผู้อธิบายเพิ่มเติมดังนี้

พระธรรมปิฎก (2542 : 843) ได้อธิบายว่า ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่การใช้ ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่อง หรือขัดข้องเป็นต้นในกิจที่ทำ รู้จักทดลองและคิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุง ข้อนี้เป็นการใช้ปัญญา ชักนำสมาธิซึ่งจะเห็นได้ไม่ยาก คนมีวิมangsaชอบคิดค้นหาเหตุผล ชอบสอบสวนทดลอง เมื่อทำอะไรก็คิดพิจารณาทดสอบไป เช่น คิดว่าผลนี้เกิดจากเหตุอะไร ทำไมจึงเป็นอย่างนี้ ผลคราวนี้เกิดจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบเหล่านี้เท่านี้ ถ้าองค์ประกอบนี้ออกเสียจะเป็นอย่างนี้ ถ้าเพิ่มองค์ประกอบนี้เข้าไปแทน จะเกิดผลอย่างนี้ ลองเปลี่ยนองค์ประกอบนั้นแล้ว ไม่เกิดผล อย่างที่คาดหมายเป็นเพราะอะไร จะแก้ไขจุดไหน ฯลฯ การคิดหาเหตุผลและสอบสวนทดลอง อย่างนี้ ย่อมช่วยรวมจิตให้คอยกำหนดและติดตามเรื่องที่พิจารณาอย่างติดใจตลอดเวลา เป็นเหตุให้จิตแน่วแน่แนบดังไปกับเรื่องที่พิจารณา ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่วอกแวก และมีกำลัง เรียกว่าเป็น วิมangsaสมาธิ ซึ่งก็จะมีประธานสังขาร คือความเพียรสร้างสรรค์เกิดมาด้วย

พระเทพวิสุทธิญาณ (2538 : 95) ได้อธิบายว่า วิมangsaแปลว่า ความไตร่ตรอง พิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น ๆ หมายความว่าใช้ปัญญาสอดส่องเทียบเคียงเปรียบเทียบทั้งเหตุทั้งผล ในความดีต่าง ๆ ที่ตนกระทำมาแล้ว คือย้อนกลับไปดูว่าตนได้ทำเหตุ ปลูกพันธุ์ ใช้วิธีะ ได้ ตั้งจิตตะในการนั้น ๆ ไว้มากน้อยเท่าไร แล้วได้ผลเท่าไร เมื่อบุคคลพิจารณาสอบสวนการกระทำ ของตนด้วยตน ก็ย่อมเข้าใจตนเอง สามารถปรับตนเองให้ทำงานได้ถูกต้อง

ปิ่น มุทุกันต์ (2535 : 188-189) ได้ให้ความเห็นว่า ยอดสุดของวิธีทำงานให้สำเร็จรวม อยู่ในอิทธิบาทข้อสุดท้ายนี้ คือวิมangsa ซึ่งแปลว่าการพิจารณาพิเคราะห์ หมายความว่า ทำงานด้วย ปัญญา ด้วยสมองคิด ไม่ใช่สักแต่ว่าทำ คนเราถึงจะรักงานเท่าไร บากบั่นปานใดและเอาใจใส่ อยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าขาดการใช้ปัญญาพิจารณางานด้วยแล้ว ผลที่สุดงานก็ค้างค้ำอาญจนได้ เพราะแม้แต่ขบวนการทำจะสำเร็จไปแล้ว แต่ผลงานก็ไม่เรียบร้อย ต้องทำกันใหม่ล้าไป เข้า ลักษณะที่ว่าทำเสร็จแล้วแต่งงานมันไม่สิ้นสุด ส่วน วันทนา กอวัฒนสกุล (2542 : 9) ให้ความ เห็นในทำนองเดียวกันว่า การทำงานหากขาดปัญญาหรือความรู้ในงานก็จะทำได้ไม่ดี การที่ จะมีความรู้ในงานได้ดีก็ต้องศึกษาพิจารณาในเรื่องงานนั้นให้ละเอียด รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยงานย่อยและหน่วยงานใหญ่ ผลกระทบของความสัมพันธ์นั้นๆ รวมทั้งเหตุผลของการที่ ต้องมีธุรกรรมในแต่ละอย่าง ถ้ามีความรู้ความเข้าใจในงานดีแล้วก็จะสามารถทำงานนั้นได้ดี

สรุปได้ว่า วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) หมายถึง พนักงานของ ศูนย์ควบคุมการbinุเกิด บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งที่ทำ ตลอดจนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พระราชลี สิ้นชัยกิจ (ชาตวิโร) (2541 : 115) ได้วิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของอนุศาสนาจารย์ ในฐานะเป็นผู้สอนศีลธรรมในกองทัพ : ศึกษากรณีกองทัพบก จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยพบว่า ทหารที่ได้รับการฝึกอบรมศีลธรรมมีการนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 อันเป็นคุณเครื่องให้เกิดความสำเร็จความประสงค์มาใช้ในการประกอบกิจการงาน ดังนี้

การทำงานให้สำเร็จด้วยความสมบูรณ์ จำเป็นต้องอาศัยความขยัน เห็นด้วย จำนวน 187 นาย คิดเป็นร้อยละ 93.5 ไม่แน่ใจ จำนวน 7 นาย คิดเป็นร้อยละ 3.5 ไม่เห็นด้วย จำนวน 6 นาย คิดเป็นร้อยละ 3

การทำงานจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีความตั้งใจจริง เห็นด้วยจำนวน 194 นาย คิดเป็นร้อยละ 97 ไม่แน่ใจ จำนวน 4 นาย คิดเป็นร้อยละ 2 ไม่เห็นด้วย จำนวน 2 นาย คิดเป็นร้อยละ 1

การปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความซื่อสัตย์ เอาใจใส่ ใฝ่ใจ ขยัน ถือว่าเป็นหัวใจของการทำงาน เห็นด้วย จำนวน 195 นาย คิดเป็นร้อยละ 97.5 ไม่แน่ใจ จำนวน 3 นาย คิดเป็นร้อยละ 1.5 ไม่เห็นด้วย จำนวน 2 นาย คิดเป็นร้อยละ 1

งานส่วนรวมมีผู้รับผิดชอบหลายคน ไม่จำเป็นที่ท่านต้องตั้งใจทำ และทุ่มเทให้แก่งานนั้น เห็นด้วย จำนวน 23 นาย คิดเป็นร้อยละ 11.5 ไม่แน่ใจ จำนวน 10 นาย คิดเป็นร้อยละ 5 ไม่เห็นด้วย จำนวน 167 นาย คิดเป็นร้อยละ 83.5

พระมหาสุภีร์ สุตเมธ (2533 : 191) ได้ศึกษาเรื่อง พระพุทธศาสนาที่ควรนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารราชการ พบว่า พุทธธรรมเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้อุดมการณ์ในเรื่องการถือหลักความมีเหตุผล ในการปฏิบัติราชการบรรลุผลได้ ทั้งในด้านความมีเหตุผลในการทำงานทั่วไปและด้านการแก้ปัญหา โดยใช้ปัญญาพิจารณาเหตุผล รู้จักกาลเทศะ รู้จักบุคคลและสิ่งแวดล้อม เคารพความจริงและหลักการ และยึดหลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักการถือหลักพึ่งตัวเองในการทำความดี เป็นหลักที่ส่งเสริมให้บุคคลรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองซึ่งจะนำไปสู่ความรับผิดชอบในองค์กรอื่น ๆ ต่อไป

พัชรี แสงนิล (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาครูและหลักธรรมของครูตามแนวพุทธปรัชญา พบว่า แนวคิดของพุทธปรัชญาตั้งอยู่บนพื้นฐานของสังขธรรม มีจุดสนใจอยู่ที่การพัฒนาคนและการรู้เท่าทันธรรมชาติอันแท้จริงของมนุษย์ จึงมีวิธีการและแนวคิดที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตของบุคคลและสังคม สามารถนำหลักการมาประยุกต์ใช้กับครู ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลและสังคมได้อย่างเหมาะสม สำหรับหลักธรรมในการพัฒนาตนของครู เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมคุณภาพของครูในด้านคุณธรรมความรู้และวิชาการ ให้สามารถทำหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพได้แก่ สัมปยุตธรรม 7 อารยวัณ 5 อิทธิบาท 4 ขันติโสรัจจะ สัมมาทิฎฐิ และพรหมวิหาร 4

สาราณีย์ คงคาน้อย (2540 : 51) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานรัฐวิสาหกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานผู้อำนวยการ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พบว่า พนักงานองค์การโทรศัพท์ ๔ มีความคิดเห็นค่อนข้างสูงในลักษณะงาน ($\bar{X} = 2.80$) รู้สึกพึงพอใจภูมิใจในงานที่ทำ นำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ทั้งนี้เนื่องมาจากพนักงานองค์การโทรศัพท์ ๔ ส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.77$) ต้องการความสำเร็จในหน้าที่การงาน สาเหตุสำคัญที่ทำให้พนักงานองค์การ ๔ มีความรู้สึกเช่นนั้น เพราะพนักงานองค์การโทรศัพท์ ๔ มีความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X} = 2.72$) ค่อนข้างสูง พึงพอใจในสภาพการทำงาน ($\bar{X} = 2.70$)

กรองทิพย์ เอกวานิช (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย ในศูนย์ควบคุมการบินส่วนภูมิภาค พบว่า พนักงานมีความพึงพอใจในด้านลักษณะงานทั่วไป งานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และโอกาสที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่ง

เอมอร กฤษณะรังสรรค์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยผลของการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขาต่อความรับผิดชอบในหน้าที่ โดยกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาวิชาชีพครูสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยการณีนพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 35 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 18 คน และกลุ่มควบคุม 17 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขา ในระยะทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับการฝึกอบรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูดี ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยบันทึกจำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมความรับผิดชอบในหน้าที่ในชั้นเรียน จากการสังเกตนักศึกษาแต่ละคน ในระหว่างระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล และให้นักศึกษาตอบแบบวัดความรับผิดชอบในหน้าที่ และแบบวัดศีล สมาธิ และปัญญา ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และ 3 สัปดาห์ หลังการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบในหน้าที่สูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม ทั้งพฤติกรรมความรับผิดชอบในหน้าที่ในชั้นเรียนที่ได้จากการสังเกตโดยผู้ช่วยวิจัย และคะแนนความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้จากการตอบแบบวัดความรับผิดชอบในหน้าที่โดยตัวนักศึกษาเอง ทั้งในระยะทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จารุวัฒนา ชินธรรมมิตร (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยผลของกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานที่มีต่อการพัฒนาสัจการแห่งตน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานโรงงานของบริษัทน้ำตาลท่ามะกา จำกัด จำนวน 50 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ผ่านการฝึกอบรมกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน และเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานในสภาพการปฏิบัติงานจริง กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ไปตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสำรวจสัจการแห่งตนของ แอนโทนี บาเนท์ ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดยผู้วิจัย ใช้การวิจัยแบบทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองของทั้ง 2 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า พนักงานที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงาน มีคะแนนจากแบบสำรวจสัจการแห่งตนสูงกว่าพนักงานที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

วิดตรอม (ไพบูลย์ โรจนพิทยากุล. 2542 : 49 ; อ้างอิงมาจาก Wickstrom. 1971 : 1249-A) ได้ศึกษาเพื่อหาระดับและสิ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของครู และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้กับอายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับชั้นที่สอนและตำแหน่งหน้าที่ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างครู 373 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยซัสคาทูน (Saskatoon) โดยวิธีให้ครูบอกถึงสิ่งทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่ทำให้ครูเกิดความพึงพอใจสูงสุดสี่ประการแรก ได้แก่ ความรู้สึกได้รับความสำเร็จ ลักษณะของงานที่ทำ ความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาและความรับผิดชอบ ส่วนสิ่งที่ทำให้ครูเกิดความไม่พึงพอใจสูงสุดสี่ประการแรก ได้แก่ การไม่ประสบผลสำเร็จ นโยบายและการบริหาร สภาพการทำงานและผลงานที่ตรงข้ามกับชีวิตส่วนตัว ตัวแปรอื่นๆ เช่น เพศ และตำแหน่งหน้าที่ สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับองค์ประกอบของสิ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

ชีมา (ทองคุณ หงส์พันธ์. 2531 : 269 ; อ้างอิงมาจาก Cheema. 1973 : 7) ได้ศึกษาพบว่า ประเทศที่พัฒนาในด้านต่าง ๆ จะประกอบด้วยคนส่วนใหญ่ที่มีความขยันขันแข็งในการ

ทำงาน ในสังคมพัฒนา คนส่วนมากมีสมรรถภาพและมีประสิทธิภาพในการทำงานสูง มีเจตคติที่ไม่ล้าหลัง มีเหตุผล ไม่เชื่องมง่าย มีความรู้ความชำนาญในหน้าที่การงาน ตลอดจนมีค่านิยมที่เหมาะสม เช่น นิยมการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ โดยไม่คำนึงว่างานที่ทำนั้นเหมาะสมกับเกียรติของตนหรือไม่ อย่างกรณีของญี่ปุ่นหรือสหรัฐอเมริกาเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การทำงานด้วยความขยันขันแข็งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า

อเล็กซานเดอร์ (อาร์มอนด์ จินดาพันธ์. 2536 : 42 ; อ้างอิงมาจาก Alexander 1986 : 1935 - A) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของงานและความพึงพอใจในงาน สาเหตุของการเปลี่ยนงานของครูอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ลาออกจากงานส่วนใหญ่เป็นสุภาพสตรี มีอายุน้อย แต่งงานแล้วแต่ยังไม่มีบุตร และกลุ่มครูประเภทนี้ไม่มีความพึงพอใจต่องานที่ทำ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การนำอิทธิบาท 4 มาใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ส่งผลให้การทำงานมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้ให้บริการโดยเฉพาะสายการบินต่าง ๆ มีความมั่นใจในด้านความปลอดภัย ได้รับความสะดวกรวดเร็วและเกิดความพึงพอใจ ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิเคราะห์วิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

บทนี้กล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือ วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาจากประชากรทั้งหมดของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ในปีงบประมาณ 2544 จำนวน 108 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์จำนวน 10 คน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเพื่อการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร ข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากหนังสือพระไตรปิฎก หมวดพระอภิธรรม เรื่องอิทธิปาทีติกัง (กรมการศาสนา. 2521 : 35/294-299) และเอกสารต่าง ๆ ที่ท่านอรรถาจารย์ได้อธิบายไว้

2. แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน ที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อย
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติปานกลาง
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติมาก
- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด

3. การสังเกต ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participant observation) กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกจากพนักงานกลุ่มดีพิเศษและกลุ่มดีทั่วไป (focus group) จำนวน 10 คน แล้วบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกการสังเกตที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น โดยยึดกรอบของสิ่งที่จะศึกษา

4. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ตามกรอบที่จะศึกษา โดยสัมภาษณ์แบบรายบุคคล (individual interview) กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกจากพนักงานกลุ่มดีพิเศษและกลุ่มดีทั่วไป (focus group) จำนวน 10 คน

วิธีสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างตามกรอบที่จะศึกษา โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาจากหนังสือพระไตรปิฎก หมวดพระอภิธรรม เรื่องอิทธิปาทีติกัง (กรมการศาสนา. 2521 : 35/294-299) และเอกสารต่าง ๆ ที่ท่านอรรถาจารย์ได้อธิบายไว้ ในกรอบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน แล้วสร้างเครื่องมือขึ้น

2. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม และครอบคลุมตามกรอบที่กำหนดไว้

3. นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ พระธรรมวิสุทธิทวี (พิจิตร วิฑูรณ โณ) ดร. เวท ไทยนุกูล และ นายสุธรรม สิกขารักษ์ ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

4. นำเครื่องมือในส่วนของแบบสอบถาม ที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้ายเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (try - out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน ที่บริษัท วิฑูการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ห้างมาแมช เขตสาทร กรุงเทพฯ และนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (alpha-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9432

5. นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2544 จนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544 รวมระยะเวลา 4 เดือน โดยแบ่งขั้นตอนการเก็บข้อมูลเป็นระยะๆ ดังนี้

1. เดือนมีนาคม 2544 เป็นการขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตทั้งหมด และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม
2. เดือนเมษายน 2544 ประสานงานเกี่ยวกับระยะเวลาที่จะสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
3. เดือนพฤษภาคม 2544 เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการศึกษาเอกสาร
4. เดือนมิถุนายน 2544 เป็นระยะเวลาที่ผู้วิจัยทบทวน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมมาแล้วทั้งหมด

วิธีการจัดเก็บข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร เอกสารที่ผู้วิจัยนำมาใช้ประกอบการทำวิจัยคือ
 - 1.1 หนังสือพระไตรปิฎก หมวดพระอภิธรรม เรื่องอิทธิบาทวิภังค์ (กรมการศาสนา. 2521 : 35/294-299) และเอกสารต่าง ๆ ที่ท่านอรรถาจารย์ได้อธิบายไว้ ในกรอบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน
 - 1.2 การวิจัย ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานโดยใช้อิทธิบาท 4
2. การใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรทั้งหมด เพื่อทราบระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน และเปรียบเทียบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม
3. การสังเกต ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยศึกษาตามกรอบเนื้อหาที่วางไว้ คือ
 - 3.1 ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)
 - 3.2 วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)
 - 3.3 จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)
 - 3.4 วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

4. การสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสนทนา ชักถาม เกี่ยวกับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานจากพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร มาวิเคราะห์ตามกรอบเนื้อหาที่กำหนด โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จนได้คำตอบที่ชัดเจนตามกรอบที่กำหนดไว้

สำหรับในส่วนของแบบสอบถาม ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) นั้นได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ นำมาจัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปร แล้วหาค่าร้อยละ

2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต เป็นรายข้อและรายองค์ประกอบ เพื่อนำมาประเมินระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน ของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินความคิดเห็นของ เบสต์ (Best, 1977 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.0000 - 2.3333 หมายความว่า การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.3334 - 3.6667 หมายความว่า การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.6668 - 5.0000 หมายความว่า การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต อยู่ในระดับมาก

3. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวแปร โดยใช้การทดสอบค่าที (t – test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (statistical package for the social sciences of windows) ซึ่งได้ค่าสถิติดังนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient)
5. ค่าที (t – test)

ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หลังจากผู้วิจัยได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้บัณฑิตวิทยาลัยทำหนังสือพร้อมโครงร่างวิทยานิพนธ์ 1 ชุด ถึงผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมการbinภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
2. ผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมการbinภูเก็ต มีหนังสือถึงหัวหน้าหน่วยงานกองต่าง ๆ ของศูนย์ควบคุมการbinภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตามปฏิทินการเก็บข้อมูลที่ได้แจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบไว้ล่วงหน้าแล้ว
4. ผู้วิจัยใช้เวลาเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ตามขอบเขตของเนื้อหา และการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
6. การเขียนรายงานการวิจัย โดยวิธีเชิงสถิติและการพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้กล่าวถึง สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน ขนาดกลุ่มประชากร (population)

$\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean)

SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (t-distribution)

P แทน ความน่าจะเป็น (probability)

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม ที่ได้จากพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามองค์ประกอบ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม

ตอนที่ 4 การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นการนำเสนอในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์ โดยจำแนกตามขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ตามแนวทางการทำงานโดยใช้อิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม

ตาราง 1 ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม

กลุ่มประชากร	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ฉบับสมบูรณ์	ร้อยละ
พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด	108	98	90.74	98	100

จากตาราง 1 แสดงว่า จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด จำนวน 108 ชุด ได้รับคืน 98 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.74 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 98 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มประชากร ที่เป็นพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	
	กลุ่มประชากร	ร้อยละ
ประวัติการผ่านการฝึกอบรม		
น้อยกว่า 6 ครั้ง	36	36.73
ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป	62	63.27
รวม	98	100

จากตาราง 2 แสดงว่า พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ที่มีประวัติการผ่านการฝึกอบรมน้อยกว่า 6 ครั้ง มีจำนวนน้อยกว่าพนักงานฯ ที่มีประวัติการผ่านการฝึกอบรมตั้งแต่ 6 ครั้ง ขึ้นไป (ร้อยละ 36.73 และ 63.27 ตามลำดับ)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามองค์ประกอบ จันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ

องค์ประกอบของอิทธิบาท 4	$\bar{X}$	SD	ระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน
1. จันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)	4.3255	.4065	มาก
2. วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)	4.0929	.4450	มาก
3. จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)	4.3010	.3623	มาก
4. วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)	4.1541	.4332	มาก
รวม	4.2184	.3486	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก (ดูรายละเอียดรายข้อในภาคผนวก จ ตาราง 6)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม

ที่	องค์ประกอบ ของอิทธิบาท 4	ประวัติการผ่านการฝึกอบรม				ระดับการนำ อิทธิบาท 4 ไปใช้ในการ ทำงาน
		ต่ำกว่า 6 ครั้ง N = 36		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป N = 62		
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1.	ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ใน สิ่งนั้น)	4.3028	.4116	4.3387	.4062	มาก
2.	วิริยะ (ความเพียรพยายาม ทำในสิ่งนั้น)	4.0694	.4248	4.1065	.4591	มาก
3.	จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ใน สิ่งนั้น)	4.3000	.3802	4.3016	.3546	มาก
4.	วิมังสา (การพิจารณาใคร่ ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)	4.1056	.4934	4.1823	.3957	มาก
	รวม	4.1944	.3711	4.2323	.3372	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ที่ประวัติการผ่านการฝึกอบรมต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม

ที่	องค์ประกอบ ของอิทธิบาท 4	ประวัติการผ่านการฝึกอบรม				t	P
		ต่ำกว่า 6 ครั้ง		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป			
				$\bar{X}$	SD		
1.	ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ใน สิ่งนั้น)	4.3028	.4116	4.3387	.4062	-.420	.675
2.	วิริยะ (ความเพียรพยายาม ทำในสิ่งนั้น)	4.0694	.4248	4.1065	.4591	-.395	.694
3.	จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ใน สิ่งนั้น)	4.3000	.3802	4.3016	.3546	-.021	.983
4.	วิมังสา (การพิจารณาใคร่ ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)	4.1056	.4934	4.1823	.3957	-.844	.401
	รวม	4.1944	.3711	4.2323	.3372	-.516	.607

จากตาราง 5 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นการนำเสนอในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์ โดยจำแนกตามขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ตามแนวทางการทำงานโดยใช้อิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

การนำเสนอผลการเก็บรวบรวมข้อมูล การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด จำนวน 10 คน ที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ สามารถประมวลคำตอบที่ได้ดังนี้

ประมวลผลการสังเกต

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participation observation) สามารถประมวลผลได้ดังนี้

จากการสังเกตพบว่าพนักงานฯ มีการใช้อิทธิบาท 4 โดยไม่รู้ตัว เป็นการใช้เพื่อทำงานให้ประสบความสำเร็จตามสามัญสำนึก โดยการใช้อิทธิบาท 4 จะถูกนำมาใช้มากขึ้นเมื่องานที่ทำความยุ่งยากหรือมีความสำคัญมาก และจากการสังเกตยังพบอีกว่า พนักงานจะมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจในการทำงาน และอยากทำงานมากขึ้นถ้าได้มาทำงานในวันหยุดซึ่งจะได้ค่าจ้างล่วงเวลา (over time) สำหรับรายละเอียดจากการสังเกตองค์ประกอบของอิทธิบาท 4 เป็นดังนี้

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

จากการสังเกตพนักงานฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน พบว่า มีความพอใจหรือชอบที่จะทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นปกติอยู่แล้ว แต่เมื่อมีงานนอกเหนือจากงานประจำที่จัดขึ้นในนามของศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต เช่นงานต้อนรับคณะผู้บริหารฝ่ายเทคนิค งานช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น พบว่าพนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะสมัครใจเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเสมอ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความพอใจอยากทำงานให้กับองค์กร เรียกได้ว่าเต็มใจทำงาน

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

จากการสังเกตพนักงานฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน พบว่า มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน อดทนต่อผู้กับอุปสรรคต่างๆ บางคนทำงานต่อเนื่องจนเลยเวลาทำงานปกติ

เช่น เมื่อเกิดข้อผิดพลาดขัดข้องไม่สามารถใช้งานได้ พนักงานนั้นก็ยังคงอยู่คอยช่วยเหลือแก้ไขจนกว่าข้อผิดพลาดนั้นจะใช้งานได้ปกติ ซึ่งบางครั้งใช้เวลาถึงค่อนข้าง แสดงว่าพนักงานมีความขยันหมั่นเพียร ทำงานอย่างต่อเนื่อง นี่ถึงผลประโยชน์ของบริษัทเป็นสำคัญ

ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น)

จากการสังเกตพนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน พบว่า มีความตั้งใจ เอาใจใส่ต่องานที่ทำเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ทำหน้าที่ด้านควบคุมจราจรทางอากาศ ซึ่งพบว่า ขณะทำงานจะมีสมาธิ มีความตั้งใจ มีใจจดจ่อกับงานที่ทำอย่างมาก เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

จากการสังเกตพนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน พบว่า มีการคิดพิจารณาใคร่ครวญงานที่ทำอย่างรอบคอบ มีการวางแผนและจัดลำดับความสำคัญของงาน มีการประชุมกลุ่มเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา มีการทำงานเป็นทีม คิดหาวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น ใช้กระดาษทั้งสองหน้า นอกจากนี้ยังสังเกตพบว่ามีเวลาว่างจะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และยังเป็นการเพิ่มศักยภาพตนเองด้วย

ประมวผลผลการสัมภาษณ์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดยวิธีสัมภาษณ์แบบรายบุคคล (individual interview) สามารถประมวผลได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์พนักงานส่วนใหญ่ได้ให้ทัศนะว่า มีความเข้าใจอิทธิบาท 4 ซึ่งใช้เป็นหลักในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จมานานแล้ว โดยเฉพาะวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จะมีความเข้าใจมากเป็นพิเศษ โดยกล่าวว่า ในการทำงานจะต้องมีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ และจะต้องทำงานจนกว่าจะสำเร็จ ซึ่งเป็นหลักที่ใช้มากที่สุดและเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้กล่าวอีกว่า ในการทำงานต้องยึดหลักที่ว่าทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ทำงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ เพื่ออนาคตของตนเองและครอบครัว สำหรับรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบของอิทธิบาท 4 เป็นดังนี้

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

จากการสัมภาษณ์พนักงานฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ได้ให้ทัศนะตรงกันว่า ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) หมายถึง ความชอบ สนใจ รักที่จะทำงานนั้น รู้สึกพึงพอใจที่ได้ทำสิ่งนั้น มีความอยากที่จะทำงานนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า วิธีการสร้างให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานนั้นคือ ให้ทำความเข้าใจในรายละเอียดและขอบข่ายของงานนั้นๆ ก่อน ให้เข้าใจเป็นกลางปราศจากอคติใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา และนอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้กล่าวเสริมอีกว่า ให้นึกถึงความสำคัญและเป้าหมายหลักขององค์กรเป็นสำคัญ ก็จะช่วยให้เกิดความรักต่อองค์กร อยากทำงานให้กับองค์กร ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้กล่าวตรงกันอีกว่า หากไม่มีความพอใจในการทำงานจะส่งผลให้ไม่เต็มใจทำงานหรือทำงานแบบขาดเสียไม่ได้ ผลงานที่ได้จะไม่มีคุณภาพ ดังนั้นจึงควรทำให้ชอบหรือพอใจในงานที่จะทำก่อนเสมอ เพื่อที่จะได้ทำงานได้อย่างเต็มที่ ไม่รู้สึกลำบากใจ และจะเกิดมีความเพียรพยายามเพื่อจะทำงานให้สำเร็จเป็นลำดับต่อไป

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในการทำงานทุกครั้งควรทำให้ชอบในงานนั้น เพื่อที่จะได้มีความสุขและสนุกกับการทำงาน และยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ผู้บังคับบัญชาควรมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของพนักงาน และควรเปิดโอกาสให้พนักงานได้เลือกทำงานที่ตนเองถนัด สนใจหรือสมัครใจที่จะทำ เป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงศักยภาพของตนเองในการทำงานได้อย่างเต็มที่

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

จากการสัมภาษณ์พนักงานฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ได้ให้ทัศนะตรงกันว่า วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) หมายถึง ความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ มีความอดทนที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้กล่าวว่า ในการทำงานต้องมีความเพียรงานจึงจะสำเร็จ และวิธีการสร้างความเพียรในการทำงานคือ ต้องสร้างความรู้สึกรักให้ชอบหรืออยากที่จะทำงานนั้นๆ เป็นเบื้องต้นก่อน เพื่อที่จะได้เกิดความเพียรพยายามทำงานจนสำเร็จ และนอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนยังได้กล่าวเสริมอีกว่า ต้องสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อบริษัทฯ ในฐานะที่บริษัทฯ ได้ให้เงินเดือนหรือสวัสดิการต่างๆ ให้กับพนักงาน ซึ่งพนักงานก็ควรที่จะขยันทำงานเพื่อตอบแทนบริษัทฯ ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้กล่าวตรงกันอีกว่า ในการทำงานหากขาดความเพียรพยายามจะส่งผลให้งานค้างคั่ง ล่าช้าและไม่สำเร็จตามเป้าหมาย อันจะมีผลเสียต่อตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงานและต่อองค์กร และนอกจากนี้คนที่ขาดความเพียรพยายามยังเป็น

บุคคลที่สร้างภาระคอยถ่วงความเจริญให้กับองค์กรอีกด้วย ดังนั้นในการทำงานทุกครั้งจึงจำเป็นต้องใช้ความเพียรพยายามเสมอ

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า พนักงานฯ ควรที่จะมีความขยันหมั่นเพียร มีความกระตือรือร้นในการทำงาน เพื่อความสำเร็จของงานและภาพพจน์ที่ดีของหน่วยงานหรือขององค์กร และยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า หากต้องการพัฒนาตนเองให้มีคุณค่า ก็ควรที่จะประพฤติตนให้มีความขยันหมั่นเพียร อย่าเกียจคร้านในการทำงาน

ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น)

จากการสัมภาษณ์พนักงานฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ได้ให้ทัศนะตรงกันว่า จิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น) หมายถึง ความตั้งใจ การเอาใจใส่จดจ่อกับงานที่ทำอยู่ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เป็นความตั้งใจที่อยากทำงานให้ดีที่สุด ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าวิธีการสร้างให้มีการเอาใจใส่ในงานที่ทำคือให้มองถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น หากไม่ตั้งใจ หรือมีความประมาทในการทำงาน และให้ระลึกไว้เสมอว่างานที่เราทำต้องรับผิดชอบต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะชีวิตของผู้โดยสารเครื่องบินที่ไม่อาจประมาณค่าได้ ต้องได้รับความปลอดภัยเป็นอันดับแรก และนอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนได้กล่าวเสริมอีกว่า ขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ให้นึกถึงใจเขาใจเราด้วย เราต้องการความปลอดภัย สะดวกรวดเร็วทันใจ คนอื่นก็ต้องการเช่นเดียวกับเราฉะนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้กล่าวตรงกันอีกว่า ในการทำงานหากขาดความตั้งใจหรือขาดความเอาใจใส่แล้ว จะส่งผลให้งานที่ได้ไม่มีคุณภาพ เข้าลักษณะที่ว่าทำแบบขอไปที ซึ่งอาจจะส่งผลเสียถึงขั้นร้ายแรงได้ โดยเฉพาะงานทางด้านควบคุมจราจรทางอากาศ ดังนั้นจึงต้องมีความตั้งใจหรือเอาใจใส่ในการทำงานทุกครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า เนื่องจากภารกิจของ บริษัทวิทยุการบินฯ คือการให้บริการควบคุมจราจรทางอากาศ และบริการการบินที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ซึ่งมุ่งเน้นที่ความปลอดภัย ความสะดวก รวดเร็ว ความถูกต้องแม่นยำ ความมีประสิทธิภาพสูงสุด และความมีมาตรฐานเป็นสากล ดังนั้นพนักงานฯ ทุกคนจึงควรตั้งใจและเอาใจใส่ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ ให้สมกับเป็นพนักงานของหน่วยงานควบคุมการบินแห่งชาติ

ด้านวิมังสา (การพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

จากการสัมภาษณ์พนักงานฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ได้ให้ทัศนะตรงกันว่า วิมังสา (การพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งนั้น) หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบในงานที่ทำ คิดไตร่ตรองถึงผลดีผลเสีย รวมถึงการตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ จากการทำงาน แล้วนำข้อบกพร่องนั้นไปแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นในการทำงานครั้งต่อไป ผู้ให้สัมภาษณ์

กล่าวว่าวิธีการสร้างให้มีการพิจารณาใคร่ครวญในงานที่ทำคือ ให้คิดถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการทำงาน คือเมื่อทำไปแล้วจะเกิดผลอย่างไรและหากไม่ทำจะเกิดผลอย่างไร ควรมีการวางแผนและจัดลำดับความสำคัญของงาน และนอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้กล่าวเสริมอีกว่า ควรมีการศึกษาริธีปฏิบัติงานให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติ และควรที่จะทราบขอบข่ายงานของตนที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน จะทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้กล่าวตรงกันอีกว่าหากไม่มีการคิดพิจารณาไตร่ตรองการทำงานให้รอบคอบแล้ว จะทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพและผลงานย่อมด้อยคุณภาพลง เรียกได้ว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่า ทำให้เสียทั้งเวลาและงบประมาณ ดังนั้นจึงต้องมีการพิจารณาใคร่ครวญในงานที่ทำเสมอ

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า พนักงานๆ ควรหมั่นที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ควรพยายามหาวิธีปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การทำงานทุกครั้งย่อมมีปัญหาและอุปสรรคเสมอ แต่เมื่อเกิดปัญหาแล้วอยากให้ทุกคนร่วมกันแก้ไข โดยทำงานกันเป็นทีม แล้วนำปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นไปเป็นบทเรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป ตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เพื่อเปรียบเทียบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม เพื่อทราบวิธีการ และข้อเสนอแนะในการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ปึงบประมาณ 2544 จำนวน 108 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์จำนวน 10 คน โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ตามสถานภาพของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check-list)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งมี 4 องค์

ประกอบ ได้แก่ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) แบบสอบถามทั้ง 4 องค์ประกอบ มีจำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต โดยการสัมภาษณ์เป็นแบบเจาะลึก (in - depth interview) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบรายบุคคล (individual interview) การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จัดกลุ่มตามความมุ่งหมายได้สองลักษณะ คือ วิธีการและข้อเสนอแนะในการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน สำหรับแบบสังเกตเพื่อการวิจัยนั้นผู้วิจัยได้สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non - participating observation) ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเก็บตามแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แล้วนำไปทดลองใช้ (try-out) กับพนักงานบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 35 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9432

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ เสนอต่อผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏว่าแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 108 ชุด ได้รับคืน 98 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.74 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 98 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตนั้น สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ครบ 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนมา
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

2.1 หาค่าร้อยละ (percentage) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม

2.2 หาค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) นำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ของเบสต์ (Best. 1977 : 174) เพื่อทราบระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

2.3 ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ค่าที (t - test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร โดยการนำมาวิเคราะห์ตามกรอบเนื้อหาที่กำหนด คือ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจนได้คำตอบที่ชัดเจนตามกรอบที่กำหนดไว้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ใน 4 องค์ประกอบ คือ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) ปรากฏผลดังนี้

1. พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก

2. พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ที่มีประวัติการผ่านการฝึกอบรมต่างกัน มีการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ ไม่แตกต่างกัน

3. วิธีการและข้อเสนอแนะในการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด สรุปได้ดังนี้

3.1 วิธีการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด พบว่า พนักงานฯ มีการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ โดยมีการนำไปใช้ในระดับน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของงานที่ทำ

แต่อิทธิบาท 4 ที่ใช้ยังต้องอาศัยแรงจูงใจภายนอก เช่น เงินเดือน สวัสดิการ ฯลฯ ซึ่งวิธีการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในแต่ละองค์ประกอบเป็นดังนี้

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) พนักงานฯ ต้องมีฉันทะเป็นเบื้องต้นแรกก่อน เพื่อทำให้ชอบหรือรักที่จะทำงานนั้น โดยวิธีสร้างฉันทะคือ ต้องศึกษารายละเอียดและขอบข่ายของงานนั้นๆ ให้ตัดอคติต่างๆ ออกให้หมด และให้นึกถึงความสำคัญและเป้าหมายหลักขององค์กรเป็นที่ตั้ง ซึ่งหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำแล้วจะทำให้การทำงานทำได้ไม่เต็มที่ ผลงานจะไม่มีคุณภาพ

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) พนักงานฯ ต้องมีความเพียรพยายามเสมอเพื่อที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ มีความอดทนต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ โดยวิธีสร้างความเพียรพยายามคือ ต้องสร้างความรู้สึกรักชอบหรืออยากที่จะทำงานนั้นๆ ก่อน และให้มีจิตสำนึกที่ดีอยากตอบแทนบริษัทฯ หากขาดความเพียรพยายามแล้วจะทำให้งานค้างคั่ง ล่าช้า และงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย อันจะส่งผลเสียต่อตนเองและองค์กรได้

ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) พนักงานฯ ต้องมีความตั้งใจหรือเอาใจใส่ต่องานที่ทำอยู่เสมอ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยวิธีสร้างให้มีจิตตั้งใจหรือเอาใจใส่ต่องานที่ทำคือ ให้มองถึงผลเสียหายนี้อาจเกิดขึ้น และให้ระลึกเสมอว่างานที่เราทำเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง ที่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้โดยสารเครื่องบินให้ได้รับความปลอดภัย ดังนั้นหากขาดความตั้งใจหรือเอาใจใส่ในงานที่ทำแล้วจะเกิดข้อผิดพลาดอาจถึงขั้นร้ายแรงได้

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) พนักงานฯ ต้องมีการพิจารณาไตร่ตรองงานที่ทำอย่างพินิจพิจารณาห้ มีการใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบข้อบกพร่องในงานที่ทำ แล้วมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป โดยวิธีสร้างให้มีการพิจารณาใคร่ครวญในงานที่ทำคือ ให้คิดถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้น และควรที่จะศึกษาวิธีปฏิบัติงานให้เข้าใจตลอดจนทราบขอบข่ายงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน หากขาดการพิจารณาใคร่ครวญในงานที่ทำแล้วจะทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้งานที่ได้ไม่มีคุณภาพ และยังเป็นการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่า

3.2 ข้อเสนอแนะในการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด คือ การที่จะให้อิทธิบาท 4 เกิดขึ้นภายในจิตใจอย่างแท้จริงแล้ว จะต้องเกิดจากการอบรมปลูกฝังจิตสำนึกตั้งแต่เด็ก ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตลอดจนให้ประพาดิตนอยู่ใน

กรอบของคุณธรรมและจริยธรรม โดยข้อเสนอแนะในการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานแต่ละรายองค์ประกอบเป็นดังนี้

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) พนักงานฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าในการทำงานทุกครั้งควรทำให้ชอบในงานนั้น เพื่อที่จะได้มีความสุขและสนุกกับการทำงาน ผู้บังคับบัญชาควรมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของพนักงาน และควรเปิดโอกาสให้พนักงานได้เลือกทำงานที่ตนเองถนัด สนใจหรือสมัครใจที่จะทำ เป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงศักยภาพของตนเองในการทำงานได้อย่างเต็มที่

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) พนักงานฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าในการทำงานควรที่จะมีความขยันหมั่นเพียร มีความกระตือรือร้น เพื่อความสำเร็จของงาน และภาพพจน์ที่ดีของหน่วยงานหรือขององค์กร และหากต้องการพัฒนาตนเองให้มีคุณค่าเป็นที่ต้องการของสังคมก็ควรที่จะประพฤติตนให้มีความขยันหมั่นเพียร อย่าเกียจคร้านในการทำงาน

ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น) พนักงานฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าเนื่องจากภารกิจของบริษัทวิทยุการบินฯ คือการให้บริการควบคุมจราจรทางอากาศ และบริการการบินที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ซึ่งมุ่งเน้นที่ความปลอดภัย ความสะดวก รวดเร็ว ความถูกต้องแม่นยำ ความเป็นประสิทธิภาพสูงสุด และความมีมาตรฐานเป็นสากล ดังนั้นพนักงานฯ ทุกคนจึงควรตั้งใจและเอาใจใส่ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ ให้สมกับเป็นพนักงานของหน่วยงานควบคุมการบินแห่งชาติ

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) พนักงานฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรหมั่นที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ควรพยายามหาวิธีปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อเกิดปัญหาแล้วอยากให้ทุกคนร่วมกันแก้ไข โดยทำงานเป็นทีม แล้วนำปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นไปเป็นบทเรียนต่อไป

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผลดังนี้

1. พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า พนักงานฯ ที่เข้ามาทำงานมีความพึงพอใจอยากที่จะทำงานกับ บริษัท วิฑูการบินฯ เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ซึ่งจะสังเกตได้จากค่าเฉลี่ยด้านองค์ประกอบ จันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ($\bar{X} = 4.3255$) ที่สูงกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ กรองทิพย์ เอกวานิช (2541 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท วิฑูการบินแห่งประเทศไทย ในศูนย์ควบคุมการบินส่วนภูมิภาค พบว่า มีความพึงพอใจใน ด้านลักษณะงานทั่วไป งานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และโอกาสที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อพนักงานฯ มีความพอใจเป็นเบื้องต้นแล้วย่อมที่จะตั้งใจทำงาน มีความขยันหมั่นเพียรเพื่อให้ งานบรรลุผลสำเร็จ ดังที่ เปล่งศรี อินคันทน์ (2516 : 27) กล่าวไว้ว่า เมื่อบุคคลมีความพอใจใน การทำงานก็จะเกิดความตั้งใจในการทำงาน และเต็มใจที่จะอุทิศเวลา ร่างกาย และความคิด ของตนเองเพื่อสนองความต้องการของหน่วยงาน นอกจากนี้ในส่วนของบริษัท วิฑูการบินฯ ได้ กำหนดจรรยาบรรณพนักงานวิฑูการบินขึ้น โดยกำหนดข้อพึงปฏิบัติไว้ให้พนักงานฯ นำไปใช้ใน การทำงาน โดยถือเอาคุณธรรม คุณภาพ และคุณประโยชน์เป็นที่ตั้ง เน้นให้พนักงานฯ ต้อง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต เสมอภาค ปราศจากอคติ และมีความรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร ถูก ต้องสมเหตุสมผล ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พึงรักษา กฎระเบียบ แนวปฏิบัติในการทำงานอย่างเคร่งครัด พึงปฏิบัติต่อกันด้วยความสุภาพ มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน (จรรยาบรรณพนักงานวิฑูการบิน. 2542 : 14)

เป็นที่น่าสังเกตว่าค่าเฉลี่ยด้านองค์ประกอบวิริยะ(ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) มีค่า ต่ำกว่าองค์ประกอบด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 4.0929$) ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเกิดจาก บริษัท วิฑู การบินฯ มีระบบการทำงานที่มีรูปแบบ มีกฎระเบียบการปฏิบัติที่ชัดเจน ตลอดจนการจัดการที่ดี จึงทำให้พนักงานฯ ทำงานอย่างสบายใจไม่ต้องใช้ความเพียรมากนัก ทำงานไปตามกรอบปฏิบัติ การปฏิบัติเช่นนี้ต่อไปโดยขาดความกระตือรือร้น จะทำให้ความเพียรพยายามในการทำงานของ พนักงานฯ ลดหย่อนลง จะส่งผลเสียต่อตัวพนักงานเองและบริษัท วิฑูการบินฯ ในอนาคตได้

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ที่บริษัทวิฑูการบินฯ ควรมีกระบวนการคัดเลือก พนักงานที่จะเข้ามาทำงาน โดยเลือกเฟ้นบุคคลที่มีความรักและพอใจที่จะทำงานกับบริษัทวิฑู การบินฯ อย่างแท้จริง มิใช่เข้ามาแบบแอบแฝงเพื่อกอบโกยผลประโยชน์ โดยคิดว่าบริษัทวิฑู การบินฯ ให้เงินเดือนค่าจ้างดี มีสวัสดิการดี ฯลฯ แต่อยากให้เข้ามาทำงานเพื่องานและเพื่อ ความเจริญของบริษัท วิฑูการบินฯ นอกจากนี้ บริษัทฯ ควรจัดพนักงานฯ ให้เข้าดำรงตำแหน่ง ให้เหมาะสมกับงาน (put the right man to the right job) โดยพิจารณาจากความรู้ความ สามารถ ประสบการณ์ ทักษะ และความเชี่ยวชาญ

2. พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ที่มีประวัติการผ่านการฝึกอบรมต่างกัน มีการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า บริษัท วิทยุการบินฯ ได้ใช้นโยบายพัฒนาองค์กร (ประกาศเรื่องนโยบายพัฒนาองค์กร ที่ ทป. 1.1/0165/2540 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2540) โดยได้ปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควบคู่กันไป มีการจัดฝึกอบรมพนักงานทั้งหมดโดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป เพื่อพัฒนาและเพิ่มศักยภาพในตัวพนักงาน โดยการจัดฝึกอบรมจะเน้นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบริษัทฯ โครงสร้าง แผน และนโยบายของบริษัทฯ ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข จึงทำให้พนักงานมองเป้าหมายของบริษัทฯ ไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ในส่วนของแต่ละหน่วยงานยังมีการจัดฝึกอบรมภายในกันเองโดยเน้นเนื้อหาไปทางวิชาการและวิชาชีพที่พนักงานฯ ทำอยู่ เพื่อให้พนักงานฯ มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจ และนอกจากนี้ยังจะช่วยให้เกิดความรักความผูกพันต่อเพื่อนร่วมงานและองค์กรอีกด้วย เป็นผลให้ประสิทธิภาพการทำงานดีขึ้น ดังที่ สุมณา ศิริบรรณเกียรติ (2542 : 12) กล่าวไว้ว่า เมื่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรเป็นความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนกับองค์กรซึ่งบุคคลพร้อมที่จะทุ่มเทกำลังกายกำลังใจให้กับองค์กร โดยเขามีความรู้สึกว่าตัวเองได้เข้าไปเกี่ยวพันและเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ามีความหมายสำหรับองค์กร เช่นเดียวกับองค์กรก็มีคุณค่ามีความหมายสำหรับตนเอง และพยายามทำให้เป็นเป้าหมายของตนเองและขององค์กรประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้ทางบริษัทฯ ได้เปิดโอกาสให้พนักงานเข้ารับการฝึกอบรมตามความสมัครใจของตนเอง (ประกาศเรื่องการรับสมัครและคัดเลือกพนักงานเข้ารับการอบรม ที่ พค. 0058/2544 ลงวันที่ 22 มกราคม 2544) พนักงานสามารถเลือกหลักสูตรการอบรมที่ตนเองชอบและสนใจ ดังนั้นเมื่อพนักงานชอบและสนใจเป็นเบื้องต้นแล้วเขาก็จะมีความพยายาม ตั้งใจศึกษาอบรม มีความรับผิดชอบ เพื่อให้ได้ความรู้จากการอบรมมากที่สุด ดังที่พระธรรมปิฎก (2542 : 844) อธิบายว่า ถ้าฉันทะเกดขึ้นแล้ว จะเกิดความรักในคุณค่าความดีงาม ความสมบูรณ์ของสิ่งนั้น แล้วจะทุ่มเทชีวิตจิตใจอุทิศให้แก่สิ่งนั้น ต้องการทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุด ให้สำเร็จผลดีที่สุดของสิ่งนั้นของงานนั้น ไม่ห่วงพะวงกับสิ่งเร้าหรือผลตอบแทนทั้งหลาย ดังนั้นไม่ว่าพนักงานฯ จะมีประวัติการผ่านการฝึกอบรมที่ต่างกัน บางคนผ่านการอบรมน้อยครั้ง บางคนผ่านการอบรมมากครั้ง แต่ทุกคนต้องผ่านการอบรมปฐมนิเทศพนักงานใหม่ ซึ่งจะเป็นการปูพื้นฐานให้พนักงานฯ ได้รับรู้รับทราบ แนวนโยบายการพัฒนาของบริษัทฯ ทำให้พนักงานมองเป้าหมายขององค์กรไปที่จุด

เดียวกัน ดังที่ นงนุช วงษ์สุวรรณ (มปป. : 185) กล่าวไว้ว่า การปฐมนิเทศจะทำให้พนักงานได้เข้าใจองค์การ รู้จักกฎระเบียบและข้อบังคับขององค์การ รวมทั้งสภาพแวดล้อม แนวทางการพัฒนาองค์การในอนาคต ทำให้พนักงานเกิดความมั่นใจ เกิดความรู้สึกรักภูมิใจในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ และมองเห็นทิศทางความก้าวหน้าขององค์การและของตนเอง จึงทำให้การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ทางบริษัทวิทยุการบินฯ ควรส่งเสริมและรักษาระบบการอบรมแบบใหม่นี้ และเพิ่มเนื้อหาหลักสูตรให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้พนักงานจะได้มีโอกาสเลือกได้มากขึ้น เพราะพนักงาน แต่ละคนย่อมมีความชอบไม่เหมือนกัน อีกทั้งยังเป็นการแสวงหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่โดดเด่นเฉพาะทางได้อีกด้วย

3. พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีวิธีการใช้อิทธิบาท 4 ในการทำงานที่อาศัยแรงจูงใจภายนอก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากพนักงานมีความเข้าใจว่า เมื่อทำงานก็ต้องได้รับค่าจ้างค่าตอบแทน ซึ่งอาจจะเป็นเงินเดือนหรือสวัสดิการต่างๆ เป็นลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ไม่บริสุทธิ์ ดังที่ พัทธนี ศรีทองนาก (2518 : 4) กล่าวไว้ว่า การทำงานของมนุษย์มักถูกปลูกฝังให้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นี้ถ้ายังไม่อยู่ในรูปแบบที่บริสุทธิ์ จะเป็นการทำงานเพื่อความสำเร็จอันมีแรงจูงใจภายนอก เช่น ทรัพย์สินเงินทอง เกียรติยศชื่อเสียง หากไม่มีสิ่งเหล่านี้ก็จะเกิดปัญหาในการทำงาน อาจจะทำไม่ได้ไม่เต็มທີ່หรือทำไปอย่างเสียไม่ได้ เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและแรงงาน โดยได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า แต่การทำงานโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 นั้น แรงจูงใจจะเกิดจากตัวของตัวเอง โดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน หรือแรงจูงใจภายนอก ซึ่งแรงจูงใจนี้ก็คือแรงจูงใจใฝ่รู้ อันเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าในการทำงานและการดำเนินชีวิต โดยทำงานเพื่องาน ทำเพื่อจุดประสงค์และความต้องการเพื่อความสำเร็จของงานนั้นๆ เท่านั้น ดังพระบรมราโชวาทความว่า เมื่อทำงาน ต้องมุ่งถึงจุดหมายที่แท้ของงาน งานจึงจะสำเร็จได้รับประโยชน์ครบถ้วน ทั้งประโยชน์ของงานและประโยชน์ของผู้ทำ ถ้าทำงานเพื่อจุดหมายอื่นๆ เช่น เพื่อประโยชน์ส่วนตัว แม้จะได้ผลมากมายเพียงใด งานก็ไม่สำเร็จ แต่ทำให้เสียทั้งงานเสียทั้งคน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต. 2542 : 5)

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารควรจะเป็นตัวอย่างและพยายามปลูกจิตสำนึกให้พนักงานฯ เกิดแรงจูงใจใฝ่รู้อย่างจริงจัง เพราะหากพนักงานฯ ทำงานเพื่อเงิน หวังกอบโกยผลประโยชน์ แสดงว่าไม่มีใจรักบริษัทฯ อย่างแท้จริง ทุกครั้งที่ทำงานจะมองผลประโยชน์ส่วนตัว

เป็นสำคัญ ทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของบริษัทฯ สูญเปล่า นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไปในสังคมครอบครัว ที่จะได้ปลูกฝังเด็กให้อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ มีความขยันหมั่นเพียร มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ และให้ประพัตติตนอยู่ในกรอบของคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อจะได้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการทำงานโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลทั่วไปและพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาวิธีการทำงานโดยใช้อิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด นำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาบุคลากรและพัฒนาทิศทางขององค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของพนักงาน บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
2. ควรมีการศึกษานำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่สำนักงานใหญ่ บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศาสนา, กรม. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พระอภิธรรมปิฎก วิกัณฑ์ปกรณ์ เล่มที่ 35. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2521.
- กรองทิพย์ เอกวานิช. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย รัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงคมนาคม ในศูนย์ควบคุมการบินส่วนภูมิภาค. วิทยานิพนธ์ กสม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541.
- จารุวัฒนา ชินธรรมมิตร. ผลของกลุ่มสร้างเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานที่มีต่อการพัฒนาสังคม การแข่งขัน. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ตาร์ตัง ตฤณ. แห่งการงานอันเบิกบาน แปลโดย โสรัช โพธิ์แก้ว. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2531.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. วิธีการแห่งบัณฑิต การครองตน ครองคน และครองงาน. นครราชสีมา : สมบูรณ์ออฟเซตการพิมพ์, 2531.
- เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- ธงชัย สันติวงษ์. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.
- น้อย ศิริโชติ. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- นงนุช วงษ์สุวรรณ. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, ม.ป.ป.
- บุญทัน ดอกไธสง. กระบวนการและวิชาการพัฒนาจิตใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รัชดา, 2529.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, มปป.
- ปิ่น มุทุกันต์, พ.อ. แนวสอนธรรมะ ตามหลักสุตธรรมวิธี. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2514.
- _____. มงคลชีวิต ภาค 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์นามกุฎราชวิทยาลัย, 2535.
- _____. บันทึกธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2526.
- เปล่งศรี อิงคนินันท์. ความพึงพอใจในการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- พ. สุวรรณ. โพชฌงค์ พุทธศาสดาต่ออายุ. กรุงเทพฯ : สร้อยทอง, 2541.

พระชาติ สิ้นชัยกิจ (ชาตวีโร). ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของอนุศาสนาจารย์ ในฐานะเป็นผู้
สอนศีลธรรมในกองทัพ : ศึกษากรณีกองทัพบก. วิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ศาสตราจารย์ดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,
2541.

พระเทพวิสุทธิญาณ. อธิบายธรรมวิภาค ปริเฉทที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหา-
มกุฏราชวิทยาลัย, 2538.

พระธรรมปิฎก(ป.อ. ประยุทธ์โต). การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา,
2540.

_____. ธรรมะกับการทำงาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม, 2541.

_____. พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2542.

พระธรรมวิสุทธิธารจารย์. ทางแห่งความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, ม.ป.ป.

พระมหาสุภีร์ จิตเมธ. พระพุทธรูปที่ควรนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารราชการ.
วิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : สภาการ-
ศึกษามหาวิทยาลัย, 2533.

พัชนี ศรีทองนาถ. การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาท 4 กับขันติ-โสรจจะ เพื่อเป็นแนว
ทางในการค้นหาคุณภาพธรรมมาธิปไตย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.

พัชรี แสงนิล. ครูและหลักธรรมของครูตามแนวพุทธปรัชญา. วิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ดุษฎีบัณฑิต
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

พุทธทาสภิกขุ. การงานที่เป็นสุข. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2537.

_____. สมาธิธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2537.

_____. โพธิปักขิยธรรม. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2542.

ไพฑูริย์ โรจนพิทยากุล. การศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัด สำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ,
2542.

ไพศาล ไกรสิทธิ์. วัฒนธรรมการทำงานของคนไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

ปิญญู สาธ. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.

มนูญ วงศ์นารี. หลักธรรมกับการบริหาร. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2538.

- มาลัย หุวะนันท์. ข้อคิดในการพัฒนาข้าราชการ. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ฉบับพิเศษ, 2507.
- วันทนา กอวัฒนสกุล. "การบริหารเชิงธรรมะ" วารสารเพิ่มผลผลิต. ปีที่ 38 ฉบับที่ 4 : สิงหาคม-กันยายน 2542, หน้า 7-9.
- วิจิตร สังข์ประพันธ์. พุทธศาสน์. ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูภูเก็ต, 2534.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. ความลับขององค์การ พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : ธรรมนิติ, 2535.
- วิเชียร รักการ. วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2529.
- วิฑูการบิณแห่งประเทศไทย, บริษัท. จรรยาบรรณพนักงานวิฑูการบิณฯ. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารบริษัทวิฑูการบิณแห่งประเทศไทย จำกัด, 2542.
- _____. คู่มือแนะนำ พนง.บพ. กรุงเทพฯ : กองบริหารทรัพยากรบุคคล บริษัทวิฑูการบิณแห่งประเทศไทย จำกัด, 2541.
- _____. ประกาศ บริษัท วิฑูการบิณแห่งประเทศไทย จำกัด ที่ พค. 0058/2544 เรื่องการรับสมัครและคัดเลือกพนักงานเข้ารับการอบรม. ลงวันที่ 22 มกราคม 2544.
- _____. ประกาศ บริษัท วิฑูการบิณแห่งประเทศไทย จำกัด ที่ ทป.1.1/0165/2540 เรื่องนโยบายการพัฒนางานองค์กร. ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2540.
- _____. เอกสารเผยแพร่บริษัท ฯ กองประชาสัมพันธ์ บริษัท วิฑูการบิณแห่งประเทศไทย จำกัด, 2542.
- _____. เอกสารเผยแพร่บริษัท ฯ กองประชาสัมพันธ์ บริษัท วิฑูการบิณแห่งประเทศไทย จำกัด, 2538.
- วิบูลย์ ชูรินทร์. การศึกษาวัฒนธรรมการทำงานของผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วโรฒภาคใต้, 2536.
- ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต, สำนักงาน. "พระบรมราโชวาท" ใน เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการโครงการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท. ภูเก็ต : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต, 2542.
- สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

สวัสดี้ พันญฺษครันยา และคณะ. ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันและความตั้งใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข : ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับสถานีนอมาลัยจังหวัดสตูล. ภาคนิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2537.

สาราณีย์ คงคาน้อย. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานรัฐวิสาหกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกริก, 2540.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2541.

ลำลี ทองปลิว. แต่งงานกับงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

สุนนา ศิริบรรเจียรติ. ความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์การ : ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สังคมและมนุษยวิทยา มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

อารมณ จินดาพันธ์. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

เอมอร กฤษณะรังสรรค์. ผลของการฝึกอบรมตามหลักไตรสิกขาต่อความรับผิดชอบในหน้าที่ของนักศึกษาวิชาชีพครูสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

Best, John W. Research in Education. Ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

(สำเนา)

ที่ ทม 2301.03/313

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

28 กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ดร.เวท ไทบุญกุล

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายบุญมี บุญเยี่ยม เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. วีระชัย เสมากดี ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตผู้นี้ขอขอบความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปปรับปรุง แก้ไขให้แบบสอบถาม สมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301.03/314

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

28 กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมการbinุเกิด

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายบุญมี บุญเยี่ยม เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการbinุเกิด บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. วีระชัย เสมากดี ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตผู้นี้ขอขอบความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือให้บุคลากรในสังกัดตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301.03/315

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

28 กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

นมัสการ พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร วิจิตรวณฺโณ)

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายบุญมี บุญเยี่ยม เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. วีระชัย เสมากดี ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตผู้นี้ขอขอบความอนุเคราะห์ คือ เรียบเรียงพระคุณเจ้าเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมพร้อมให้ข้อเสนอแนะในด้านเนื้อหา ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปปรับปรุง แก้ไขให้ได้เนื้อหาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้นงานวิจัยที่มีคุณภาพ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอณมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(ลงชื่อ) ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301.03/316

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

28 กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน คุณสุธรรม สิกขารักษ์

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายบุญมี บุญเยี่ยม เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. วีระชัย เสมากดี ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตผู้นี้ขอขอบความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปปรับปรุง แก้ไขให้แบบสอบถาม สมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบิน
ภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการ
ทำงานพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ใน 4 องค์
ประกอบ คือ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)
จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

2. การตอบแบบสอบถามนี้ท่านไม่ต้องลงชื่อของท่านในส่วนใด ๆ ของแบบสอบถาม

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

บุญมี บุญเยี่ยม

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ส่วนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ประวัติการผ่านการฝึกอบรม

☐ ต่ำกว่า 6 ครั้ง

☐ ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป

ส่วนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
เพียงช่องเดียว

1	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด
2	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
3	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
4	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
5	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	อิทธิบาท 4	ระดับพฤติกรรม				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
0.	ท่านคิดเสมอว่าวิทยาการใหม่ๆ มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน					...✓.

หมายความว่า ข้อความนี้ตรงกับพฤติกรรมท่านมากที่สุด

ข้อ	อิทธิบาท 4	ระดับพฤติกรรม				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
	ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)					
1	ท่านมีความรักต่องานและหน้าที่ที่ท่านปฏิบัติอยู่					
2	ท่านปรารถนาจะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ...					
3	ท่านเต็มใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย					
4	ท่านรู้สึกสบายใจขณะปฏิบัติงาน					
5	ท่านไม่เคยรู้สึกเบื่อหน่ายในการปฏิบัติงาน					
6	ท่านพอใจที่จะทำงานกับองค์กรนี้					
7	ท่านภาคภูมิใจที่จะบอกคนอื่นว่า ท่านเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรนี้					
8	เมื่องานที่ท่านบรรลุผลสำเร็จ ท่านรู้สึกไปร่ง โล่ง ผ่องใสและเบิกบาน					
9	เมื่อมีผู้กล่าวถึงองค์กรที่ท่านทำงานอยู่ใน ทางไม่ดี ท่านจะรับชี้แจงแก้ข้อสงสัย					
10	แม้ว่าองค์กรอื่นจะให้ค่าตอบแทนที่สูงกว่า ท่านก็ยังเลือกทำงานกับองค์กรนี้ต่อไป					
	วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)					
11	ท่านปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น					
12	ท่านปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ					
13	ท่านปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ในการที่จะ ทำให้งานประสบผลสำเร็จ					
14	งานที่ต้องเร่งทำให้เสร็จ ท่านมักจะอุทิศ เวลานอกเวลาทำงานปกติ					
15	แม้งานที่ท่านทำจะมีอุปสรรคต่าง ๆ ท่าน ก็ไม่ลดความพยายาม					

ข้อ	อิทธิบาท 4	ระดับพฤติกรรม				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
16	เมื่อมีเวลาว่าง ท่านมักแสวงหาความรู้เสมอ					
17	แม้ว่างานที่ท่านจะต้องใช้เวลายาวนานปี ก็จะสำเร็จผล ท่านก็ไม่ท้อถอย					
18	เมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน ท่านมักจะรีบทำโดยทันที					
19	ท่านมักปฏิบัติงานเสร็จสมบูรณ์ตามโครงการ หรือแผนงานที่ได้กำหนดไว้					
20	ท่านได้ทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจ ในการปฏิบัติงานเสมอ					
	จิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น)					
21	ท่านสามารถปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อถึงเวลา					
22	การตรงต่อเวลาและรักษาเวลาในการปฏิบัติ งาน ท่านเห็นว่ามีค่าเป็นมาก					
23	ในการปฏิบัติงานท่านมีการแบ่งเวลาไว้ อย่างชัดเจนเสมอ					
24	ท่านควบคุมตนเองให้ปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี..					
25	ท่านปฏิบัติงานด้วยความจริงจังเสมอ					
26	ท่านถือว่าความรับผิดชอบหน้าที่ เป็นสิ่งจำเป็น					
27	บางครั้งท่านปฏิบัติงานจนลืมทำภารกิจ ส่วนตัว					
28	ท่านศึกษารายละเอียดของงาน ที่รับผิดชอบเสมอ					
29	ท่านตรวจตราดูแลความเรียบร้อยของงาน ที่ท่านปฏิบัติเสมอ					
30	ท่านเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานเสมอ					

ข้อ	อิทธิบาท 4	ระดับพฤติกรรม				
		น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
	วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)					
31	ถ้าปฏิบัติงานแล้วผลที่ได้ไม่ค่อยดี ท่านมักจะแก้ไขให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป					
32	ท่านมีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ ล่วงหน้าเสมอ					
33	ท่านคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยงานย่อยกับหน่วยงานใหญ่เสมอ					
34	ท่านมักใคร่ครวญถึงผลดี - ผลเสีย ที่จะเกิดขึ้นก่อนที่จะปฏิบัติงาน					
35	ท่านปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถ					
36	แม้ว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว แต่ท่านเห็นจะต้องพยายามทำให้ดีขึ้นอีก					
37	ท่านศึกษาวิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ ปรับปรุงการปฏิบัติงาน					
38	ท่านคิดหาวิธีการปฏิบัติงานที่ทำ ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดเสมอ					
39	ท่านมักค้นหาสาเหตุของการปฏิบัติงาน ที่ไม่ได้ผล					
40	ท่านศึกษาวิธีปฏิบัติงานจนเข้าใจ ก่อนที่จะปฏิบัติงาน					

โปรดทบทวนอีกครั้งเพื่อความแน่นอนว่าท่านได้ทำครบแล้วทุกข้อ

ขอขอบคุณ

ภาคผนวก ค
แบบสังเกต

แบบสังเกตเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน ของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต
บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

รูปแบบการวิจัย () มีส่วนร่วม () ไม่มีส่วนร่วม

วันที่ เดือน พ.ศ.

สถานที่

เรื่องที่สังเกต

1.การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน

- () ฉันทะ
() วิริยะ
() จิตตะ
() วิมังสา

บันทึกการสังเกต

มหาวิทยาลัยทักษิณ THAKSIN UNIVERSITY

2. เกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

2.1 ประวัติโดยสังเขปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ

ตำแหน่ง

การศึกษา

ประวัติการทำงาน

.....

.....

.....

2.2 พฤติกรรมการให้สัมภาษณ์

การตอบคำถาม

.....

การแสดงความคิดเห็น

.....

อารมณ์และการแสดงออก

.....

ความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นายบุญมี บุญเยี่ยม)

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์

แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน ของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต
บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

วันที่ เดือน พ.ศ. เวลา

1. ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

1.1 วิธีการ

.....

.....

.....

1.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

2. วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

2.1 วิธีการ

.....

.....

.....

2.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

3. จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

3.1 วิธีการ

.....

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

4. วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

4.1 วิธีการ

.....

.....

.....

4.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นายบุญมี บุญเยี่ยม)

ผู้วิจัย

กรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์

อิทธิบาท 4

1. คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร
2. คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

1. คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำหมายถึงอะไร อย่างไร
2. คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร
3. คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง
4. คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

1. คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร
2. คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร
3. คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร
4. คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

1. คุณเข้าใจการเอาใจฝักใฝ่ว่าหมายถึงอะไร อย่างไร
2. คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ
3. หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าส่งผลอย่างไรบ้าง
4. คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำ

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

1. คุณเข้าใจความหมายของการทำงานโดยการพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ อย่างไร
2. หากการทำงานขาดการพิจารณาให้รอบคอบจะส่งผลอย่างไร
3. คุณมีวิธีการสร้างการพิจารณาใคร่ครวญในงานได้อย่างไร
4. คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาใคร่ครวญในงาน

ภาคผนวก จ

ตาราง 6

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด จำแนกเป็นรายข้อ

องค์ประกอบของอิทธิบาท 4	$\bar{X}$	SD	ระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน
1. ท่านมีความรักต่องานและหน้าที่ ที่ท่านปฏิบัติอยู่	4.5918	.5892	มาก
2. ท่านปรารถนาจะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ	4.7755	.4194	มาก
3. ท่านเต็มใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	4.4286	.5561	มาก
4. ท่านรู้สึกสบายใจขณะปฏิบัติงาน	4.0612	.6859	มาก
5. ท่านไม่เคยรู้สึกเบื่อหน่ายในการปฏิบัติงาน ...	3.6224	.8795	ปานกลาง
6. ท่านพอใจที่จะทำงานกับองค์กรนี้	4.5000	.6300	มาก
7. ท่านภาคภูมิใจที่จะบอกคนอื่นว่า ท่านเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรนี้	4.4694	.7064	มาก
8. เมื่องานที่ท่านบรรลุผลสำเร็จ ท่านรู้สึกโปร่ง โล่ง ผ่องใสและเบิกบาน	4.7143	.4974	มาก
9. เมื่อมีผู้กล่าวถึงองค์การที่ท่านทำงานอยู่ใน ทางไม่ดี ท่านจะรับชี้แจงแก้ข้อกังขา	4.0612	.7708	มาก
10. แม้ว่าองค์การอื่นจะให้ค่าตอบแทนที่สูงกว่า ท่านก็ยังเลือกทำงานกับองค์กรนี้ต่อไป	4.0306	.9681	มาก
11. ท่านปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น	4.0918	.5577	มาก
12. ท่านปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ...	4.1327	.5678	มาก
13. ท่านปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ในการที่จะ ทำให้งานประสบผลสำเร็จ	4.2755	.5520	มาก
14. งานที่ต้องเร่งทำให้เสร็จ ท่านมักจะอุทิศ เวลานอกเวลาทำงานปกติ	4.0816	.7416	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบของอิทธิบาท 4	$\bar{X}$	SD	ระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน
15. แม้งานที่ท่านทำจะมีอุปสรรคต่าง ๆ ท่านก็ไม่ละความพยายาม	4.1939	.5682	มาก
16. เมื่อมีเวลารว่างท่านมักแสวงหาความรู้เสมอ...	3.7653	.7571	มาก
17. แม้ว่างานที่ท่านจะต้องใช้เวลาอย่างน้อยปี จึงจะสำเร็จผล ท่านก็ไม่ท้อถอย	4.0000	.5744	มาก
18. เมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน ท่านมักจะรีบทำโดยทันที	4.1429	.6259	มาก
19. ท่านมักปฏิบัติงานเสร็จสมบูรณ์ตามโครง การหรือแผนงานที่ได้กำหนดไว้	4.0204	.6418	มาก
20. ท่านได้ทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจ ในการปฏิบัติงานเสมอ	4.2245	.5838	มาก
21. ท่านสามารถปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อถึงเวลา..	4.3469	.5580	มาก
22. การตรงต่อเวลาและรักษาเวลาในการ ปฏิบัติงานท่านเห็นว่ามีค่าเป็นมาก	4.6327	.5254	มาก
23. ในการปฏิบัติงานท่านมีการแบ่งเวลา ไว้อย่างชัดเจนเสมอ	4.0510	.6942	มาก
24. ท่านควบคุมตนเองให้ปฏิบัติงานได้เป็น อย่างดี	4.1020	.6656	มาก
25. ท่านปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจเสมอ	4.5408	.5592	มาก
26. ท่านถือว่าความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เป็นสิ่งจำเป็น	4.8469	.3619	มาก
27. บางครั้งท่านปฏิบัติงานจนลืมทำภารกิจ ส่วนตัว	3.6633	.8728	ปานกลาง
28. ท่านศึกษารายละเอียดของงาน ที่รับผิดชอบเสมอ	4.1837	.5806	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบของอิทธิบาท 4	$\bar{X}$	SD	ระดับการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน
29. ท่านตรวจตราดูแลความเรียบร้อยของงานที่ท่านปฏิบัติเสมอ	4.2857	.5920	มาก
30. ท่านเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานเสมอ	4.3571	.5607	มาก
31. ถ้าปฏิบัติงานแล้วผลที่ได้ไม่ค่อยดี ท่านมักจะแก้ไขให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป	4.3061	.6644	มาก
32. ท่านมีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเสมอ	4.0510	.6638	มาก
33. ท่านคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยกับหน่วยงานใหญ่เสมอ	4.0306	.6804	มาก
34. ท่านมักใคร่ครวญถึงผลดี - ผลเสียที่จะเกิดขึ้นก่อนที่จะปฏิบัติงาน	4.1531	.5440	มาก
35. ท่านปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ	4.4694	.6127	มาก
36. แม้ว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว แต่ท่านเห็นว่าต้องพยายามทำให้ดีขึ้นอีก	4.1429	.5373	มาก
37. ท่านศึกษาวิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงาน	3.9388	.7296	มาก
38. ท่านคิดหาวิธีการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดเสมอ	4.1122	.6869	มาก
39. ท่านมักค้นหาสาเหตุของการปฏิบัติงานที่ไม่ได้ผล	4.1020	.7106	มาก
40. ท่านศึกษาวิธีปฏิบัติงานจนเข้าใจก่อนที่จะปฏิบัติงาน	4.2347	.6390	มาก

ภาคผนวก จ
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 10 คน

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่ 1

ถาม : คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร

ตอบ : อิทธิบาท 4 เป็นหลักที่ใช้ทำงานให้ประสบผลสำเร็จ มี 4 อย่าง คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ผมมีความเข้าใจว่าทุกคนใช้อิทธิบาท 4 แต่ใช้แบบไม่รู้สึกรู้สีกตัว เป็นแบบสามัญสำนึก แต่ที่เห็นชัดเจนคือ วิริยะ ที่แปลว่าความขยันหมั่นเพียร ทุกคนจะมีความเข้าใจดี เพราะถ้าไม่ใช้ความเพียร งานก็ไม่เสร็จ เมื่อเราทำงาน เราก็อยากให้งานออกมาดีมีคุณภาพ และขอเสนอแนะว่าหลักคุณธรรมของอิทธิบาท 4 นี้ควรได้รับการอบรมตั้งแต่เด็กเพื่อให้อยู่ในจิตสำนึกตลอดไป เข้ากับสภาวะชีวิตที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก”

ถาม : คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ตอบ : ทำงานเพื่อเงิน เพื่อรายได้ แล้วนำไปสนองปัจจัย 4 เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึง ความชอบในงานหรือรักในงานที่เราทำ มีความอยากทำงานนั้น ซึ่งจะต้องมีขึ้นก่อนทำงานเสมอ เพราะคนที่รักงานอยากทำงานจะรู้สึกสนุกกับงาน บางครั้งหมดเวลาทำงานแล้วยังอยากทำต่อไปอีก แม้บางครั้งอาจจะไม่ชอบงานนี้ ไม่ว่าจะเป็นเหตุผลใดก็ตาม ก็ให้พยายามมองงานว่าเป็นสิ่งที่น่าเรียนรู้ ให้พยายามเปลี่ยนเจตคติให้ชอบในงานนั้นๆ

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ต้องมีอุปนิสัย เช่น มีคติในการทำงาน มีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน และควรมีเจตคติที่ดีต่อองค์กร

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : จะทำให้ไม่เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นการทำงานให้เสร็จไปวันๆ เท่านั้น เข้าลักษณะทำงานแบบเช้าชามเย็นชาม

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือ ควรที่จะศึกษางานที่ตนทำให้เข้าใจอย่างชัดเจน ว่ามีขอบข่ายอย่างไร เพื่อจะได้เข้าใจตลอดสายงาน และผู้บังคับบัญชาควรมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถของพนักงาน

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึง การพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ และงานทุกอย่างที่ต้องใช้ความเพียรพยายามเสมอ ซึ่งอาจจะใช้มากบ้างน้อยบ้างก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานที่ทำ คือถ้าเป็นงานที่ยุ่งยากหรืองานใหญ่ก็ต้องใช้ความเพียรพยายามมาก แต่ถ้าเป็นงานที่ไม่ยุ่งยากหรืองานเล็กน้อยก็ใช้ความเพียรพยายามน้อยตาม

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ต้องตีกรอบการทำงานให้ชัดเจน คิดถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นหากงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร

ตอบ : เมื่อไม่มีความเพียรพยายามจะทำให้งานสะดุดหรือล้มเหลว งานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย หรืออาจจะสำเร็จแต่ผลที่ได้จะไม่เต็มที่ เป็นการเสียเวลาเปล่า

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือ อยากให้เพื่อนพนักงานทำงานอย่างต่อเนื่อง มีความขยัน คนที่ไม่มี ความเพียรเปรียบเสมือนคนที่นั่งอยู่เฉยๆ ไม่คิดที่จะทำอะไรให้เป็นประโยชน์เลย

ด้านจิตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจการเอาใจใส่ในสิ่งนั้นหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : การเอาใจใส่หมายถึง การตั้งใจ เอาใจใส่ มีสมาธิในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้งานออกมาดีมีคุณภาพ การเอาใจใส่หรือความตั้งใจมีความจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะงานด้านควบคุมจราจรทางอากาศ ต้องตั้งใจทำงานมากเป็นพิเศษ เพราะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้บริการ

ถาม : คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : ให้คิดถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นหากไม่ตั้งใจทำงาน และปฏิบัติตามกฎระเบียบบริษัท

ถาม : หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าจะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : ผลเสียหาย่อมเกิดขึ้นแน่นอน เช่น งานไม่มีคุณภาพและไม่ได้มาตรฐาน และโดยเฉพาะองค์การของเราที่ทำงานด้านควบคุมจราจรทางอากาศ หากไม่ตั้งใจหรือเอาใจใส่แล้วจะส่งผลเสียต่อบริษัทฯ ได้

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : อยากให้เพื่อนพนักงานมีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่องานที่ทำ เพื่อประโยชน์ของตนเอง และภาพพจน์ที่ดีของบริษัทฯ เรา

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจความหมายของการทำงานโดยการพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : คือการทำงานที่ใช้ปัญญาพิจารณาให้รอบคอบ ตั้งแต่เริ่มทำ ขณะทำ และทำเสร็จแล้ว หรือเป็นการประเมินผลงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป การพิจารณาใคร่ครวญนี้มีความสำคัญมาก เพราะถ้าไม่มีการคิดใคร่ครวญแล้วเราจะทำงานไปตามใจชอบ ไม่ได้นึกถึงระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจส่งผลเสียหายต่อองค์กรได้

ถาม : หากการทำงานขาดการพิจารณาให้รอบคอบจะส่งผลอย่างไร

ตอบ : เมื่อไม่มีการพิจารณาไตร่ตรองแล้ว งานที่ทำอาจผิดพลาดได้ ไม่ถูกต้องตามแบบแผนที่กำหนดไว้ เป็นการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

ถาม : คุณมีวิธีการสร้างการพิจารณาใคร่ครวญในงานได้อย่างไร

ตอบ : ตามความคิดของผมจะต้องคิดถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นว่า ถ้าเราทำแล้วจะเป็นผลดีต่อองค์กรหรือไม่และถ้าไม่ทำจะเกิดผลเสียหายแค่ไหน แล้วเปรียบเทียบกันดูว่าสิ่งใดสมควรกว่ากัน

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาใคร่ครวญในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือการทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้น บุคคลนั้นต้องเข้าใจงาน รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานที่ตนเองรับผิดชอบ และควรรู้จักปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่ 2

ถาม : คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร

ตอบ : รู้จักอิทธิบาท 4 และก็ใช้เป็นประจำอยู่แล้ว และที่สำคัญ ในการทำงานจะยึดหลักที่ว่า ทำงานในหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และการที่จะให้มีอิทธิบาท 4 เกิดขึ้นอย่างจริงจัง จะต้องเกิดจากการปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ครอบคลุมเป็นสิ่งสำคัญที่จะปูพื้นฐานทางด้านจิตใจ

ถาม : คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ตอบ : สำหรับตัวเองแล้วมีเหตุผลสามประการคือ ประการแรกทำงานเพื่อผลตอบแทนเนื่องจาก ต้องใช้ปัจจัยในการดำเนินชีวิต ประการที่สองคือทำงานเพื่อผลสำเร็จของงาน และ ประการสุดท้ายคือเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความเต็มใจชอบทำงานนั้น ทำโดยมีความสุข ถ้างานนั้นตรงกับใจเราก็จะเป็น ความอยากที่จะทำงาน แต่ไม่จำเป็นเสมอไป เพราะงานบางอย่างไม่ใช่งานประจำที่เราทำอยู่ เป็นลักษณะงานพิเศษหรือเป็นงานที่เราไม่ถนัด มันมีหน้าที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย จึงต้องทำตามหน้าที่ แต่ถ้านั้นเป็นงานที่เราชอบด้วยแล้ว เราจะทำมันด้วยความรัก จะทุ่มเทและมีความสุขกับการทำงาน

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ให้ศึกษาเนื้องานก่อนให้เข้าใจ เพราะงานบางอย่างเรายังไม่เคยทำไม่เคยสัมผัสอาจจะมองดูยากจึงไม่ยอมทำ แต่ถ้าได้ลองศึกษาเนื้องานแล้วบางทีอาจไม่ยากอย่างที่คิด อาจจะเป็นงานที่เราชอบหรืออยากจะทำมานานแล้วก็ได้ นอกจากนี้ต้องทราบจุดมุ่งหมายของงานนั้นว่าทำไปเพื่ออะไร

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : การทำงานจะมีความกดดัน เป็นลักษณะของการบังคับ จะทำให้ไม่ใส่ใจ ไม่ทุ่มเทให้กับงาน ผลงานจึงไม่ดี ส่งผลในทางที่มีดีต่อองค์กร

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ตอบ : เมื่อทำงานอยากให้ทุกคนลองทำดูก่อน มันอาจไม่ยากอย่างที่คิด เพราะความกังวลใจในเบื้องต้นจะส่งผลให้เราไม่ยอมทำงานนั้น เพราะบางทีงานนั้นเมื่อเราเข้าไปสัมผัสแล้วมันอาจจะกลายเป็นงานที่เราชอบก็ได้

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความพยายามทำงานให้สำเร็จ ไม่ว่างานนั้นจะยากหรือง่าย จะพอใจหรือไม่พอใจก็ตาม จะต้องทำให้เสร็จตามเป้าหมาย โดยงานยากก็ใช้ความเพียรมาก ส่วนงานเล็กน้อยที่ไม่ยุ่งยากก็ต้องใช้ความเพียรน้อย เพราะถ้าไม่ใช้งานก็ไม่สำเร็จ

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ต้องมีความชอบในงานก่อน แล้วศึกษารายละเอียดของงานให้ชัดเจน มองเป้าหมายของงานแล้วทำตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร

ตอบ : หากขาดความเพียรในการทำงาน จะทำให้งานที่ทำอยู่กับที่ งานไม่ก้าวหน้า งานค้างค้ำและล่าช้า หากปล่อยทิ้งไว้นานงานก็จะยิ่งสะสมมากขึ้น และสุดท้ายก็กลายเป็นคนขี้เกียจ เป็นที่เอือมระอาและไม่เป็นที่ไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน เป็นการสร้างภาพลบให้กับตนเอง

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือ เนื่องจากความเพียรพยายามเป็นหนทางที่ทำให้งานสำเร็จ ดังนั้นจึงอยากให้เพื่อนพนักงานมีความขยันหมั่นเพียรให้มาก ทำงานให้เต็มกำลังความสามารถ ซึ่งเป็นการตอบแทนให้กับบริษัทฯ

ด้านจิตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจการเอาใจฝักใฝ่ว่าหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความตั้งใจทำงาน เป็นการเจาะลึกในรายละเอียดของงานเพื่อให้ผลงานดีขึ้น

ถาม : คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : ต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเคร่งครัด

ถาม : หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าจะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : ความผิดพลาดย่อมเกิดขึ้นแน่นอน ผลงานย่อมไม่มีคุณภาพ เป็นการทำงานโดยเสียเวลาเปล่า

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำ

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือ อยากให้ทุกคนตั้งใจทำงาน มีความกระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบในการทำงาน

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจความหมายของการทำงานโดยการพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการใช้สติปัญญาในการคิด เพื่อที่จะทำงานให้ดี การคิดใคร่ครวญในงานนี้จะต้องทราบที่มาที่ไปและต้องทราบข้อมูลอย่างชัดเจน เพื่อจะได้ทำงานได้อย่างถูกต้องและทำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ถาม : หากการทำงานขาดการพิจารณาให้รอบคอบจะส่งผลอย่างไร

ตอบ : งานจะไม่มีคุณภาพ อาจเกิดข้อผิดพลาดในจุดนั้น เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณ

ถาม : คุณมีวิธีสร้างการพิจารณาใคร่ครวญในงานได้อย่างไร

ตอบ : ควรคิดถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการทำงาน ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาใคร่ครวญในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือการทำงานควรร่วมกันทำงานเป็นทีม เมื่อเกิดปัญหาอยากให้ทุกคนร่วมกันแก้ไข ควรพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและควรปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นเรื่อยๆ

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่ 3

ถาม : คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร

ตอบ : เข้าใจว่าเป็นหลักที่ใช้ในการทำงาน แต่โดยส่วนตัวแล้วการทำงานก็เปรียบเสมือนการปลูกต้นไม้ ซึ่งเมื่อปลูกแล้วต้องหมั่นดูแลเอาใจใส่ มีการรดน้ำพรวนดิน เพื่อความเจริญเติบโตซึ่งก็คือต้องพยายามทำให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และจะต้องดูแลโรคภัยที่จะมาเบียดเบียน ซึ่งก็คือเมื่อทำงานก็ทำอย่างเต็มที่ไม่ให้เกิดข้อบกพร่องขึ้น รู้จักปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

ถาม : คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ตอบ : เพื่อเงินรายได้นำไปเลี้ยงดูครอบครัว เนื่องจากต้องใช้ปัจจัยในการดำเนินชีวิต

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึง ความพอใจอยากที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แม้งานจะมีปัญหาถ้าเราใช้เวลาหน่อยก็จะแก้ไขได้ งานบางอย่างถ้าได้รับมอบหมายก็ต้องถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ จะปฏิเสธไม่ได้แม้ว่าเราจะไม่ชอบงานนั้นก็ตาม

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ต้องทำใจให้ชอบ ซึ่งมันเป็นของแต่ละบุคคล แต่ในส่วนตัวแล้วชอบและพอใจงานที่ทำเสมอ เพราะเราทำงานให้กับองค์กรนี้

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : งานก็จะออกมาไม่ดีเพราะว่าเราไม่ชอบไม่อยากทำ แต่ถ้าเราชอบเราพอใจก็จะทำให้งานนั้นออกมาดีมีคุณภาพ ซึ่งเป็นปกติอยู่แล้วถ้าเรามีความพอใจเราจะทำงานนั้นเสมอ

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือให้พนักงานทำใจให้ชอบ เพื่อจะได้มีความสุขและสนุกกับการทำงาน และอยากให้ทุกคนร่วมมือกันทำงาน เพื่อพัฒนาองค์กรให้เจริญยิ่งขึ้น

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึง การต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ อย่างไม่ลดละ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีแม้จะใช้เวลามากหน่อยก็ต้องทำ ความเพียรมีความสำคัญมากในการทำงาน ที่เรียกว่า ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น ทุกครั้งในการทำงานจึงต้องใช้ความเพียรเสมอ

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : เราต้องชอบงานก่อน ให้ดูเป้าหมายปลายทางของงาน มองถึงส่วนรวมขององค์กรและควรมีการกำหนดเวลาสิ้นสุดที่แน่นอนชัดเจน

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร

ตอบ : งานจะไม่เสร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำให้ระบบอื่นๆ ล่าช้าตามไปด้วย

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ตอบ : ในการทำงานควรมีความขยันและกระตือรือร้น เพื่อภาพพจน์ที่ดีของตนเองและส่วนรวม

ด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจการเอาใจฝักใฝ่ว่าหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการตั้งใจทำงาน มีความเอาใจใส่ในงานที่ทำ อยากที่จะทำงานให้สมบูรณ์หรือดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

ถาม : คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : ให้มองถึงผลเสียหากจะเกิดขึ้น และให้คิดเสมอว่า งานของเราต้องรับผิดชอบต่อผู้โดยสารเครื่องบิน

ถาม : หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าจะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : ผลงานที่ได้จะไม่สมบูรณ์หรือได้ไม่ดีที่สุด

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำ

ตอบ : อยากให้พนักงานทำหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบให้ดีที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด

ด้านวิม้งสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจความหมายของการทำงานโดยการพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการพิจารณาแยกแยะงานอย่างเป็นระบบ งานใดเร่งด่วนหรือมีผลกระทบต่อบรรบบงานก็ทำก่อน และมีการวางแผนการทำงานไว้ล่วงหน้าและอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้หากเกิดข้อผิดพลาดขึ้น

ถาม : หากการทำงานขาดการพิจารณาให้รอบคอบจะส่งผลอย่างไร

ตอบ : งานจะไม่ได้คุณภาพ เป็นการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่า บางครั้งอาจต้องเสียเวลาทำใหม่ งานอื่นๆ ก็จะล่าช้าตามไปด้วย

ถาม : คุณมีวิธีการสร้างการพิจารณาใคร่ครวญในงานได้อย่างไร

ตอบ : ต้องมีการวางแผนในการทำงาน โดยศึกษารายละเอียดของงานให้เข้าใจอย่างชัดเจน ต้องทราบผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของเรา และต้องศึกษาวิชาความรู้ต่างๆ เพื่อนำมาใช้กับการทำงาน

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาใคร่ครวญในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือควรปรับปรุงและพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้น ควรช่วยกันทำงานเป็นทีม และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นควรแก้ไขร่วมกันแล้วนำปัญหานั้นไปเป็นบทเรียน

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่ 4

ถาม : คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร

ตอบ : อิทธิบาท 4 เป็นหลักที่ใช้ในการทำงาน รู้จักและเข้าใจดี มี 4 อย่าง คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ปกติก็ใช้อยู่อย่างไม่รู้ตัว ในส่วนตัวแล้วจะทำงานที่รับผิดชอบให้ดีเท่าที่ความสามารถเราจะทำได้ พยายามทำในส่วนของเราให้ดีกว่าคนอื่นที่จะไปมองคนอื่น

ถาม : คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ตอบ : เพื่อหาประสบการณ์ เพื่อเงินรายได้ และเพื่อสร้างโอกาสให้กับตนเอง

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงงานที่ทำแล้วสบายใจ มีความคาดหวังไว้ล่วงหน้าในความสำเร็จของงาน เมื่อทำแล้วสมความมุ่งหมายเราก็รู้สึกพอใจ ซึ่งจะพอใจมากขึ้นกับผลสำเร็จของงาน ในการทำงานบางครั้งเราก็ไม่ค่อยพอใจแต่ก็ต้องทำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะเราเป็นผู้ได้บังคับบัญชา

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ต้องมีแรงจูงใจ เช่น เงินเดือน

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : เราจะไม่ค่อยเต็มใจทำงาน ผลงานจะออกมาไม่ดี แต่ถ้าเรามีความพอใจและยังถ้างานนั้นเป็นความคิดริเริ่มของเราเอง ก็จะทำอย่างเต็มที่ ผลงานก็ย่อมออกมาดี

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ตอบ : ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้พนักงานได้เลือกทำงานที่สนใจและถนัด และอยากให้พนักงานรักองค์กร และให้มองผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการพยายามทำให้งานเสร็จ ทำโดยต่อเนื่องไม่หยุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยในการทำงานทุกครั้งต้องมีความเพียรเสมอ จะมากขึ้นน้อยต่างกันแล้วแต่เนื้องานและลักษณะของงาน

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ต้องสร้างความรู้สึกให้ชอบงานนั้นก่อน แล้วความเพียรจะเกิดตามมา และให้คิดว่าคนที่ไม่มีความเพียรเป็นคนที่ทำอะไรเลย จึงควรมีจิตสำนึกที่ดีต่อองค์กร

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร

ตอบ : หากขาดความเพียรจะทำให้ไม่ได้อะไร งานจะไม่สำเร็จ ส่งผลเสียต่อตนเองและเพื่อนร่วมงานรวมถึงองค์กรด้วย

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ตอบ : อยากให้พนักงานมีความขยันหมั่นเพียร และมีความกระตือรือร้นในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและองค์กร

ด้านจิตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจการเอาใจใส่ในสิ่งนั้นหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : คือการทำงานด้วยความมีสติ มีความรอบคอบในการทำงาน ซึ่งในการทำงานทุกครั้งจะต้องมีความตั้งใจเสมอ

ถาม : คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : ต้องทราบจุดมุ่งหมายของงาน ไม่ใช่ทำงานแบบไร้จุดหมาย และให้คิดถึงผลเสียหากที่ จะเกิดขึ้นถ้าเกิดความผิดพลาดขึ้น เป็นลักษณะที่ว่ามันถึงใจเขาใจเรา

ถาม : หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าจะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : การทำงานที่ไม่มีการตั้งใจเอาใจใส่เป็นการทำงานโดยประมาท มีผลเสียมากมาย โดยเฉพาะขณะที่เรากำลังควบคุมเครื่องบินให้บินไปตามเส้นทางที่กำหนด จะต้องมีความรอบคอบมีความตั้งใจมาก จะไปทำอะไรอย่างอื่นไม่ได้ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : อยากให้เพื่อนพนักงานตั้งใจทำงาน เนื่องจากองค์กรของเราทำหน้าที่รับผิดชอบต่อชีวิต และทรัพย์สินของผู้โดยสารเครื่องบินให้ได้รับความปลอดภัย สะดวกและรวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจความหมายของการทำงานโดยการพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการมองคิดใคร่ครวญถึงผลดีผลเสีย รู้จักการคิดนำวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพมาใช้เพื่อลดต้นทุน

ถาม : หากการทำงานขาดการพิจารณาให้รอบคอบจะส่งผลอย่างไร

ตอบ : จะส่งผลกระทบต่อการทำงาน การทำงานอาจจะสะดุดไม่เป็นไปตามเป้าหมายเป็นการทำงานไม่มีประสิทธิภาพ

ถาม : คุณมีวิธีการสร้างการพิจารณาใคร่ครวญในงานได้อย่างไร

ตอบ : ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม มีการเตรียมความพร้อมไว้เสมอ และให้มองถึงผลประโยชน์ของบริษัทฯ เป็นที่ตั้ง

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาใคร่ครวญในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือเมื่อมีปัญหาในการทำงานควรร่วมมือกันแก้ไข

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่ 5

ถาม : คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร

ตอบ : อิทธิบาท 4 มี ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา เป็นหลักที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งปกติคนเราเมื่อทำงานก็ต้องทำให้ดีที่สุดและช่วยเหลือเพื่อนพนักงานเท่าที่จะทำได้ ในส่วนตัวมีความคิดว่า การที่จะให้คนเรามีอิทธิบาท 4 เกิดขึ้นอย่างจริงจัง จะต้องมีการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมตั้งแต่เด็ก เช่น ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบหน้าที่ เป็นต้น

ถาม : คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ตอบ : เพื่อต้องการปัจจัยเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการที่เรามีความรักที่จะทำงานนี้ ทำแล้วพอใจ ไม่มีอคติต่องาน แต่งานบางอย่างที่ได้รับความนิยมให้ทำเราไม่ชอบก็มี แต่ถ้าเป็นงานที่เราชอบจะอยากทำมากกว่า

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ทำใจให้เป็นกลาง ไม่มีอคติ และงานบางอย่างเมื่อทำบ่อยๆ จนเคยชินก็จะเป็นเรื่องปกติ

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : ผลงานก็จะออกมาไม่ดี

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ตอบ : บริษัท ฯ ของเราเปรียบเสมือนครอบครัวที่สอง ดังนั้นจึงอยากให้พนักงานรักบริษัทฯ และขยันทำงานเพื่อบริษัทฯ

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการพยายามทำให้ได้ ให้สำเร็จ ทำเรื่อยๆ ไปจนกว่าจะเสร็จ หากวันนี้ยังทำไม่เสร็จก็มาทำต่อในวันต่อไป ความเพียรนี้มีความสำคัญมาก

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะทำหรือเปล่า บางคนมีจิตสำนึกที่ดีก็就会有ความขยันหมั่นเพียรและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร

ตอบ : งานก็จะสะดุดไม่เสร็จ เป็นลักษณะดินพอกหางหมู ถ้าเป็นงานที่ต้องส่งต่อให้เพื่อนร่วมงานก็ต้องรอนานจากเจ้านาน งานก็จะไม่เดิน

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือ ให้ทุกคนมีความเพียรพยายามให้มากๆ เพราะงานจะได้สำเร็จโดยเร็ว จะเป็นผลดีต่อตนเองและองค์กร

ด้านจิตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจการเอาใจฝักใฝ่ว่าหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความตั้งใจทำงานนั้นให้เรียบร้อย มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

ถาม : คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : ต้องทราบเป้าหมายของงานนั้นก่อนแล้วตั้งใจทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

ถาม : หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าจะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : ถ้าขาดความตั้งใจเอาใจใส่ต่องานแล้วผลงานจะไม่มีคุณภาพ งานอาจผิดพลาดได้

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำ

ตอบ : ให้ดูตัวอย่างจากพนักงานที่ตั้งใจทำงาน

ด้านวิมังสา (การพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจความหมายของการพิจารณาไตร่ตรองหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการคิดพิจารณาหาวิธีการทำงานที่ดี เพราะงานแต่ละอย่างมีวิธีการทำที่ไม่เหมือนกัน เราต้องใช้สติปัญญาอย่างรอบคอบ เพราะหากผิดพลาดแล้วจะต้องเสียเวลามาแก้ไขอีก

ถาม : หากการทำงานขาดการพิจารณาให้รอบคอบจะส่งผลอย่างไร

ตอบ : การทำงานก็จะผิดพลาดทำให้เสียทั้งเวลาและงบประมาณ

ถาม : คุณมีวิธีการสร้างการพิจารณาไตร่ตรองในงานได้อย่างไร

ตอบ : ต้องมีการตั้งเป้าหมายเอาไว้ก่อน มีการวางแผนและคิดไตร่ตรองถึงเหตุผลก่อน

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาไตร่ตรองในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคืออยากให้ทุกคนทำงานเพื่อองค์กร

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่ 6

ถาม : คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร

ตอบ : ปกติการทำงานต้องมีความตั้งใจทำให้ดีที่สุด โดยจะต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และมีสติในการทำงาน ซึ่งก็เข้ากับหลักอิทธิบาท 4 อยู่แล้ว

ถาม : คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ตอบ : ทำงานเพื่อเงิน

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงพอใจที่จะทำงานนี้ ซึ่งในส่วนตัวแล้วชอบและรักงานที่ทำอยู่ขณะนี้ ความไม่ชอบนั้นตัดไปได้เลย

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล และขอให้คิดว่างานที่เราทำเป็นงานที่มีเกียรติ

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : ก็จะทำให้ไม่ตั้งใจทำงาน งานก็จะไม่มีคุณภาพ

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคืออยากให้พนักงานรักงานที่ทำ

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความอดทนในการทำงานให้สำเร็จ ไม่เกียจคร้าน ไม่ขี้เกียจ เมื่อมีสถานการณ์ใดๆ เกิดขึ้นก็พยายามแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ให้คิดถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นในเมื่องานไม่สำเร็จ

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร

ตอบ : ปกติแล้วคนเราจะมีอาการเพียรอยู่แล้ว สำคัญที่ว่าจะใช้ความเพียรมากหรือน้อยเท่านั้น แต่ถ้าไม่ใช้เลยก็แสดงว่าไม่ได้ทำอะไรเลย

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ตอบ : อยากให้พนักงานมีความเพียรพยายามให้มากๆ เพื่อบริษัทฯ

ด้านจิตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจการเอาใจฝักใฝ่ว่าหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความตั้งใจ ไม่พั้งเผลอ มีสติตลอดในขณะที่ทำงาน เพราะหากผิดพลาดอาจเกิดอุบัติเหตุได้

ถาม : คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : เนื่องจากงานที่เราทำเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบชีวิตผู้โดยสารให้ได้รับความปลอดภัย ซึ่งก็ไม่ว่าผู้โดยสารนั้นบางคนอาจเป็นญาติพี่น้องของเราก็ได้ ดังนั้นจึงควรตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่

ถาม : หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าจะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : งานก็จะเสียหาย อาจเกิดอุบัติเหตุได้

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำ

ตอบ : อยากให้พนักงานตั้งใจทำงานกันให้มากๆ ให้สมกับเป็นพนักงานของหน่วยงานควบคุมการบินแห่งชาติ

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจความหมายของการทำงานโดยการพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการพิจารณางานโดยใช้สติปัญญา ถ้าเราทำอย่างนี้จะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต และถ้าเราเปลี่ยนวิธีทำใหม่ผลงานจะดีขึ้นไหม การคิดใคร่ครวญถึงเหตุผลนั้นว่ามีความสำคัญมาก

ถาม : หากการทำงานขาดการพิจารณาใคร่ครวญให้รอบคอบจะส่งผลอย่างไร

ตอบ : การทำงานก็จะไม่มีประสิทธิภาพ

ถาม : คุณมีวิธีการสร้างการพิจารณาใคร่ครวญในงานได้อย่างไร

ตอบ : ต้องมีการฝึกฝนทำบ่อยๆ และศึกษาวิชาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับปรุงการทำงาน

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาใคร่ครวญในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรยอมรับความคิดเห็นของส่วนรวม และขอให้ใช้สติในการแก้ไขปัญหา

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่ 7

ถาม : คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร

ตอบ : รู้ว่าอิทธิบาท 4 เป็นหลักที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งในส่วนตัวก็ใช้อยู่แล้ว โดยการใช้ก็ใช้ไปตามปกติไม่ได้คิดเทียบเคียงกับหลักการ แต่ที่เห็นได้ชัดคือ วิริยะที่หมายถึงความเพียร

ถาม : คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ตอบ : เพื่อเงินและความภาคภูมิใจ

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความชอบความสนใจ ซึ่งถ้าเรามีความชอบแล้วจะอยากทำงาน แต่งานบางอย่างแม้เราจะไม่ชอบก็ต้องทำให้ชอบเพราะคนเราต้องทำงาน

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ต้องพยายามศึกษารายละเอียดของงาน เพราะเมื่อศึกษาให้เข้าใจแล้วอาจจะชอบก็ได้

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : เราก็จะไม่อยากทำงานหรือทำงานได้ไม่เต็มที่

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ตอบ : อยากให้พนักงานมีความรักต่อบริษัท เนื่องจากบริษัท ให้เงินเดือนกับเรา

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : คือความทุ่มเทเสียสละทำงานอย่างเต็มความสามารถและเต็มกำลังของเรา ซึ่งในการทำงานจะต้องใช้ความเพียรเสมอ โดยใช้มากน้อยต่างกันขึ้นกับเนื้องาน

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ให้มองงานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ถ้าเราไม่ทำงานเราก็ไม่มีปัจจัยมาใช้จ่ายเลี้ยงดูเรา แต่ในบางครั้งก็มีความเบื่อหน่ายบ้าง ก็ให้คิดว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร

ตอบ : ถ้าไม่มีความเพียรก็เท่ากับตัดอนาคตตัวเรา การงานก็จะไม่สำเร็จ

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคืออยากให้พนักงานมีความเพียรมากๆ

ด้านจิตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจการเอาใจฝักใฝ่ว่าหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความตั้งใจเอาใจใส่ในงานในจุดนั้น ซึ่งความตั้งใจนี้ใช้มากเหมือนกัน เช่น หากเกิดปัญหาข้อขัดข้องขึ้นต้องตั้งใจแก้ไขอย่างมาก และต้องมีความรอบคอบด้วย

ถาม : คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : ให้นึกถึงความปลอดภัยของผู้ใช้บริการของเรา ที่ว่านึกถึงใจเขาใจเรา

ถาม : หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าจะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : งานก็จะผิดพลาดในจุดนั้น ผลเสียก็จะตามมา หากผิดพลาดเล็กน้อยก็ยังแก้ไขได้ทัน

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำ

ตอบ : ข้อเสนอแนะคืออยากให้พนักงานตั้งใจทำงาน ทำงานให้ดีที่สุด เพราะบริษัท ของเรา รับผิดชอบด้านความปลอดภัยทางอากาศ ไม่อยากที่จะให้เกิดความผิดพลาด

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจความหมายของการทำงานโดยการพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการคิดวิธีการปฏิบัติงาน คิดถึงผลดีผลเสียอย่างรอบคอบ เมื่อเกิดปัญหาก็ค้นหาทางแก้ไขที่ดีที่สุด ซึ่งโดยปกติแล้ว ในการทำงานเราต้องมีการทราบถึงผลงานว่าเป็นอย่างไร เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป

ถาม : หากการทำงานขาดการพิจารณาใคร่ครวญให้รอบคอบจะส่งผลอย่างไร

ตอบ : การทำงานก็จะไม่มีประสิทธิภาพ

ถาม : คุณมีวิธีการสร้างการพิจารณาใคร่ครวญในงานได้อย่างไร

ตอบ : ให้คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น และควรมองเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาใคร่ครวญในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และควรปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่ 8

ถาม : คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร

ตอบ : ในส่วนตัวแล้วการทำงานจะยึดหลักคุณธรรม และทำงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มกำลัง
ความสามารถ โดยทำให้ดีที่สุด ซึ่งก็น่าจะเข้ากับหลักอิทธิบาท 4

ถาม : คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ตอบ : ทำงานเพื่อเงินเพื่อเป็นปัจจัยไปเลี้ยงดูครอบครัว

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความชอบความพอใจในงานนั้น ซึ่งปกติก็ชอบงานที่ทำงานประจำอยู่แล้วและ
มีบ้างเหมือนกันที่ไม่ชอบงานบางอย่างที่ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ทำ

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ให้คิดถึงความสำคัญขององค์กรเป็นหลัก

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : ผลงานจะด้อยกว่างานที่เราพอใจ การทำงานจะเป็นแบบขอไปที

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคืออยากให้พนักงานรักงานที่ทำ และให้พยายามทำให้ดีที่สุด

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ เพราะงานบางอย่างมีอุปสรรคจึงต้องหาวิธี
การเพื่อให้สำเร็จ ความเพียรนี้มีความสำคัญมากและจำเป็นต้องใช้ในการทำงานทุก
ครั้ง ถ้าเป็นงานยากก็ต้องใช้ความเพียรมากเป็นเงาตามตัว

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ต้องมีความชอบในงานนั้นก่อน ซึ่งขึ้นกับแต่ละบุคคล

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร

ตอบ : หากขาดความเพียรพยายามจะทำให้งานไม่สำเร็จ

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรพัฒนาตนเองให้มีคุณค่าโดยขยันทำงาน

ด้านจิตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจการเอาใจฝักใฝ่ว่าหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความตั้งใจเอาใจใส่ต่องาน ไม่ทำเล่นๆ เป็นการเอาจริงเอาจังกับการทำงาน โดยเฉพาะงานด้านควบคุมจราจรทางอากาศแล้วต้องตั้งใจมาก

ถาม : คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : ให้นึกถึงผลเสียหายนี่จะเกิดขึ้น และให้นึกถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้บริการโดยสารเครื่องบิน

ถาม : หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าจะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : งานก็จะไม่ดี

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำ

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรตื่นตัวเสมอในการทำงาน และควรมีความรับผิดชอบในการทำงาน

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจความหมายของการทำงานโดยการพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการพิจารณา การแยกแยะการทำงานให้ชัดเจน มีการตรวจสอบผลที่ได้เพื่อ การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น และต้องมีการหาวิธีป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

ถาม : หากการทำงานขาดการพิจารณาใคร่ครวญให้รอบคอบจะส่งผลอย่างไร

ตอบ : ประสิทธิภาพการทำงานจะลดลง

ถาม : คุณมีวิธีการสร้างการพิจารณาใคร่ครวญในงานได้อย่างไร

ตอบ : ต้องมีการจัดลำดับความสำคัญและมีการวางแผนการทำงาน

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาใคร่ครวญในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคืออยากให้พนักงานร่วมกันแก้ไขปัญห และควรที่จะนำปัญหานั้นไปเป็น บทเรียนในการทำงานครั้งต่อไป

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่ 9

ถาม : คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร

ตอบ : อิทธิบาท 4 เป็นหลักที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งก็เป็นปกติที่คนเราเมื่อทำงานก็ต้องทำงานให้เสร็จ ในส่วนตัวแล้วพยายามทำหน้าที่ให้ดีที่สุด และการที่จะให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีต่อองค์กรควรที่จะได้รับการอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมมาตั้งแต่เด็ก

ถาม : คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ตอบ : ทำงานเพื่ออนาคตของตนเองและครอบครัว

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่หมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความพอใจในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งถ้ามีความพอใจแล้วจะทุ่มเทให้กับงาน

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ต้องศึกษางานนั้นให้ละเอียดว่าทำเพื่ออะไร มีวิธีการทำอย่างไร

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : จะทำให้ไม่ตั้งใจในการทำงาน งานก็จะออกมาไม่ดี

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรมีจิตสำนึกที่ดีต่อองค์กร ให้รักงานและรักองค์กรด้วย

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความเพียรพยายามอย่างไม่ลดละเพื่อทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ ในบางครั้งการทำงานอาจจะมีอุปสรรคก็จะหาทางแก้ไขทำจนเสร็จ

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ให้คิดถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น และควรมองในส่วนที่ดีเพื่อสร้างกำลังใจในการทำงาน

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร

ตอบ : งานจะไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรมีความขยันในการทำงาน เพื่อให้ตนเองมีคุณค่าและเพื่อพัฒนาองค์กร

ด้านจิตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจการเอาใจฝักใฝ่ว่าหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความตั้งใจ มีใจจดจ่อกับงานที่ทำอยู่ เพื่อไม่ให้งานเสียหาย

ถาม : คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : เราจะต้องชอบงานนั้นด้วยเพื่อจะได้ตั้งใจทำให้ที่สุด

ถาม : หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าจะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : หากขาดการเอาใจใส่ในการทำงานแล้วจะเป็นการทำงานที่ประมาท จะมีผลเสียกระทบไปถึงองค์กรได้

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจฝักใฝ่ในงานที่ทำ

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรตั้งใจทำงานเพื่อภาพพจน์ที่ดีของบริษัท

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจความหมายของการพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : หมายถึงการพิจารณาก่อนการทำงานว่า งานที่เราจะทำนั้นทำเพื่ออะไร ทำไปแล้วเกิดผลอย่างไร หรือเรียกได้ว่าเป็นการวิเคราะห์งาน การทำงานก็จะเป็นระเบียบเป็นขั้นตอน เนื่องจากมีการเตรียมตัวมีการศึกษางานมาก่อนแล้ว และหลังจากนั้นก็มีการพิจารณาว่าสิ่งที่ทำไปนั้นมันมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรแล้วหาทางแก้ไข

ถาม : หากการทำงานขาดการพิจารณาใคร่ครวญจะส่งผลอย่างไร

ตอบ : เป็นการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่า

ถาม : คุณมีวิธีการสร้างการพิจารณาใคร่ครวญในงานได้อย่างไร

ตอบ : ต้องมีความรู้ความสามารถที่จะทำงานนั้น โดยการศึกษาจากแหล่งความรู้ต่างๆ และควรมองเป้าหมายของงานที่ทำ

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาใคร่ครวญในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรศึกษางานของตนให้เข้าใจอย่างชัดเจน และควรศึกษาหาความรู้เสมอ

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่ 10

ถาม : คุณเข้าใจอิทธิบาท 4 อย่างไร

ตอบ : ปกติแล้วจะยึดหลักการทำงานโดยทำให้ดีที่สุดเต็มความรู้ความสามารถ เพราะเกิดมาเป็นคนก็ต้องทำงาน เป็นการสร้างคุณค่าให้กับตนเอง โดยภาพรวม ๆ แล้วน่าจะเข้ากับหลักของอิทธิบาท 4

ถาม : คุณทำงานกับองค์กรนี้เพื่ออะไร

ตอบ : เพื่อเงินและอยากทำงานกับองค์กรนี้

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงพอใจอยากจะทำงาน ถ้างานใดเป็นงานที่เราชอบเราจะอยากทำมากผลงานก็จะออกมาดี งานบางอย่างไม่ค่อยชอบแต่ก็ต้องทำเพราะเป็นหน้าที่

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความพอใจรักใคร่ในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : ศึกษางานนั้นให้เข้าใจก่อน

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความพอใจในงานที่ทำ จะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : เราจะไม่มีความสุขกับการทำงานนั้นเลย ส่งผลให้งานนั้นออกมาไม่ดี

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความพอใจรักใคร่ในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรรักองค์กรของเรา ควรมีจิตสำนึกที่ดีต่อองค์กร

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจว่า ความเพียรพยายามในการทำงานหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความพยายามอดทนทำให้งานสำเร็จ ความเพียรนี้จำเป็นต้องใช้เสมอในการทำงานไม่ว่าจะเป็นงานเล็กน้อยหรืองานใหญ่ๆ

ถาม : คุณมีวิธีการทำให้เกิดความเพียรพยายามในงานที่ทำได้อย่างไร

ตอบ : พนักงานควรที่จะมองภาพรวมขององค์กรและเป้าหมายของบริษัทฯ ว่าบริษัทเรามีความสำคัญมาก เราจึงควรขยันทำงานเพื่อบริษัทฯ

ถาม : คุณคิดว่าหากไม่มีความเพียรพยายามแล้ว จะส่งผลต่อการทำงานอย่างไร

ตอบ : งานก็จะไม่สำเร็จ งานค้างคั่ง เป็นการภาระให้กับเพื่อนร่วมงานและส่งผลให้ภาพรวมขององค์กรไม่ดี

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความเพียรพยายามในการทำงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานไม่ควรเกียจคร้านการทำงาน เพราะการทำงานเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตนเอง

ด้านจิตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจการเอาใจใส่ในสิ่งนั้นหมายถึงอะไร อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความตั้งใจเอาใจใส่ดูแลให้เรียบร้อย เป็นการดูแลการทำงานอย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้งานที่ดี

ถาม : คุณมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้เกิดการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : ให้มองถึงความสำคัญของงานที่เราทำ

ถาม : หากการทำงานขาดการเอาใจใส่แล้ว คุณคิดว่าจะส่งผลอย่างไรบ้าง

ตอบ : ผลเสียย่อมเกิดขึ้นกับตนเองแน่นอน รวมถึงเพื่อนร่วมงานและองค์กรด้วย

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการเอาใจใส่ในงานที่ทำ

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรที่จะตั้งใจทำงานให้เต็มที่เพื่อจะได้ผลงานที่ดี

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ถาม : คุณเข้าใจความหมายของการทำงานโดยการพิจารณาใคร่ครวญหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : หมายถึงความมีเหตุผลในการทำงาน มีการตรวจสอบให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อนการทำงาน และเมื่อทำงานเสร็จแล้ว เพื่อจะได้ปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป

ถาม : หากการทำงานขาดการพิจารณาใคร่ครวญให้รอบคอบจะส่งผลอย่างไร

ตอบ : จะทำให้เป็นการใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่าและยังเป็นการเสียเวลา

ถาม : คุณมีวิธีการสร้างการพิจารณาใคร่ครวญในงานได้อย่างไร

ตอบ : เราต้องศึกษาวิธีการทำงานให้เข้าใจเพื่อจะได้วางแผนการทำงานได้ถูกต้อง และคำนึงถึงผลดีผลเสียที่อาจเกิดขึ้น

ถาม : คุณมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการพิจารณาใคร่ครวญในงาน

ตอบ : ข้อเสนอแนะคือพนักงานควรปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

บทคัดย่อ

ศึกษาการนำอิทธิบาท4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุม
การบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

บทคัดย่อ
ของ
บุญมี บุญเอี่ยม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับและเปรียบเทียบการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตามตัวแปรประวัติการผ่านการฝึกอบรม และเพื่อทราบวิธีการและข้อเสนอแนะในการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงาน

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต จำนวน 98 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า การสังเกตและการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก
2. พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต ที่มีประวัติการผ่านการฝึกอบรมต่างกัน มีการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน
3. พนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต มีการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จโดยอาศัยแรงจูงใจภายนอก และใช้อิทธิบาท 4 มากน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน วิธีนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ คือ ต้องสร้างฉันทะให้เกิดขึ้นในใจของตนเป็นเบื้องต้นแรกก่อน เพื่อให้เกิดความชอบหรืออยากที่จะทำงานนั้นๆ จากนั้นต้องใช้วิริยะคือความเพียรพยายาม ความอดทนในการต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ เพื่อที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จตามเป้าหมาย ในขณะที่ทำงานต้องมีจิตตะคือความตั้งใจหรือเอาใจใส่ มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีมีคุณภาพ และสุดท้ายต้องใช้วิมังสาคือการพิจารณาไตร่ตรองงานที่ทำอย่างรอบคอบ มีการตรวจสอบข้อบกพร่องจากการทำงานแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต คือ ในการทำงานทุกครั้งควรทำให้ชอบในงานนั้น เพื่อจะได้มีความสุขและสนุกกับการทำงาน ผู้บังคับบัญชาควรมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของพนักงาน ควรมีความขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการทำงาน ควรหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ควรปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและควรร่วมกันทำงานเป็นทีม

A STUDY OF THE UTILIZATION OF IDDHIPADA SII IN THE WORK PERFORMANCE
OF PHUKET AIR TRAFFIC CONTROL CENTER'S PERSONNEL,
AERONUATICAL RADIO OF THALAIND, LTD.

AN ABSTRACT
BY
BOONME BOON-AIM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of education degree in Educational Education
at Thaksin University
August 2001

This research studied the level of the utilization of Iddhipada Sii in the work performance of Phuket Air Traffic Control Center's personnel, Aeronautical Radio of Thailand, Ltd. and compared the utilization of Iddhipada Sii in the work performance according to the variable of in-service training history. The study also gathered and presented suggestions to enhance the use of Iddhipada Sii in work performance.

The research sample subjects were 98 Phuket Air Traffic Control Center's personnel. The data collection instrument comprised a rating-scale questionnaire, observations, and interviews. The statistics employed in the analysis of the data were percentage, mean, and standard deviation. A t-test was used to test the hypotheses.

The research results indicated that:

1. As a whole and in the individual components, the level of the utilization of Iddhipada Sii in the work performance of the Phuket Air Traffic Control Center's personnel was high.
2. There were no significant differences between the personnel who had different in-service training in the utilization of Iddhipada Sii in their work performance either as a whole or in the individual components.
3. Phuket Air Traffic Control Center's personnel used Iddhipada Sii in their work performance successfully by depending on extrinsic motivation. The level of use depends on the nature of work. The proper way of using Iddhipada Sii is as follows: Firstly, Chanta must be instilled in the mind so that one desires or is motivated to do the work. Next, one must use Viriya, which is perseverance. One must tolerate and battle the obstacles to finish the work as targeted. At the same time one must have Jitta, that is, pay close attention to their work and have high responsibility so that their work has quality. Lastly,

one must use Wimongsa, that is, examine or scrutinize their work carefully; check for errors and improve so that their performance is highly efficient.

These are suggestions for the use of Iddipada Sii in work performance. In doing a job, one needs to like it so that they can enjoy and do the work happily. Super-ordinates or administrators should assign the right man to the right job. Personnel should be diligent, enthusiastic, and attentive to their work and fear no obstacles. They should always seek new knowledge and further their education. Finally, they should work more efficiently and work as a team.

ប្រតិភូអង្គជំនុំជម្រះ

ชื่อ นายบุญมี ชื่อสกุล บุญเยี่ยม

เกิดวันที่ 6 เดือนกันยายน พุทธศักราช 2510

สถานที่เกิด อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

**สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 200/68 หมู่ที่ 6 ตำบลไม้ขาว อำเภอดกลาง
จังหวัดภูเก็ต 83140**

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน วิศวกรระบบอาวุโส

สถานที่ทำงานปัจจุบัน ศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิสาหกิจการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ตำบลไม้ขาว อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต 83140

โทรศัพท์ (076) 327251-5

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2526	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ จังหวัดพิจิตร
พ.ศ. 2529	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (อเนกประสงค์) วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร
พ.ศ. 2531	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (อเนกประสงค์) วิทยาลัยช่างกล ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2533	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (คอบ.) สถาบันเทคโนโลยีพระ จอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2544	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา